

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย ที่มีต่อความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

The Effects of Case Studies Learning Management in the Topic of Laws
on Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa III Students at
Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis

Miss Chotimas Kedrad

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย
ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

ชื่อและนามสกุล นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์

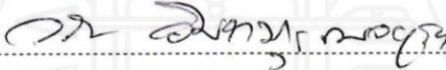
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

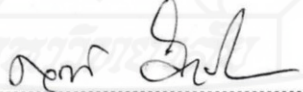
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรุณี จำปาทอง)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย
ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ **รหัสนักศึกษา** 2602101517 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้อง มีนักเรียนทั้งหมด 24 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายจำนวน 5 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ กรณีศึกษา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มัธยมศึกษา

Independent Study title: The Effects of Case Studies Learning Management in the Topic of Laws on Analytical Thinking Ability of Mathayom Suksa III Students at Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis

Author: Miss Chotimas Kedrad; **ID:** 2602101517;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Dr. Walai Isarankura Na Ayudhaya, Assistant Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The purpose of this research was to compare the analytical thinking ability scores of Mathayom Suksa III students before and after learning by using case studies method in the topic of Law at Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis.

The sample consisted of a class of 24 students in the academic year 2020 of Mathayom Suksa III at Wat Nuannoradit School in Bangkok Metropolis, obtained by cluster random sampling. The research instruments were 5 lesson plans using case studies method in the topic of law, and an analytical thinking ability test with the reliability at 0.86. The data were analysed by using mean and standard deviation and comparing the analysed data by using t-test.

The result of this research found that after learning by using case studies method, the students of Mathayom Suksa III had higher scores on analytical thinking ability than before learning at .05 level of statistical significance.

Keywords: Case studies, Analytical thinking ability, Mathayom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จากการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้เมตตา ทุ่มเทและเสียสละเวลา เพื่อให้คำแนะนำ ชี้แนะในการทำวิจัย ด้วยดีเสมอมา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรุณี จำปาทอง กรรมการสอบการศึกษา ค้นคว้าอิสระที่ได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พรสุตา ภาคผล อาจารย์ณัฐพร ปุ๋ยรักษา และอาจารย์ ณัฐกรกรฤศ วิเศษปัดสา ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาสละเวลา ในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำในการ ตรวจเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และนักเรียนโรงเรียนวัดนवलนรดิศ ที่ให้ความร่วมมือ ในการทดลองและเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณนายพรพรช อัมพรพฤติ เพื่อนร่วมรุ่นที่คอยให้ความสะดวกในเรื่องของการ เดินทางมามหาวิทยาลัย ขอขอบคุณนายคมกริช อินนะไชย ที่ให้คำปรึกษาเรื่องการดำเนินเอกสาร ต่างๆ และขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ เพื่อนๆ ทุกๆ คนที่ได้ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ มาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและ คอยเป็นกำลังใจที่ดีในการทำงานวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

โชติมาศ เกตุรัตน์

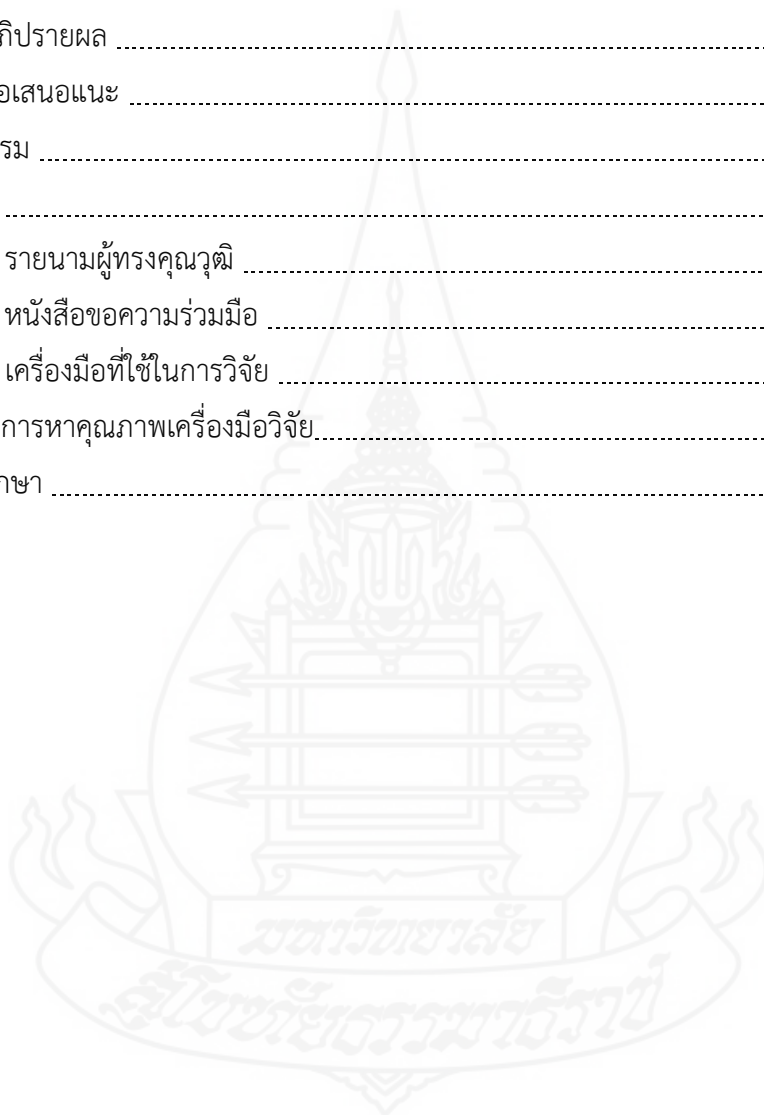
พฤศจิกายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา	10
ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์	21
ตอนที่ 3 หลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	31
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย	36
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยกรณีศึกษา	52

สารบัญ (ต่อ)

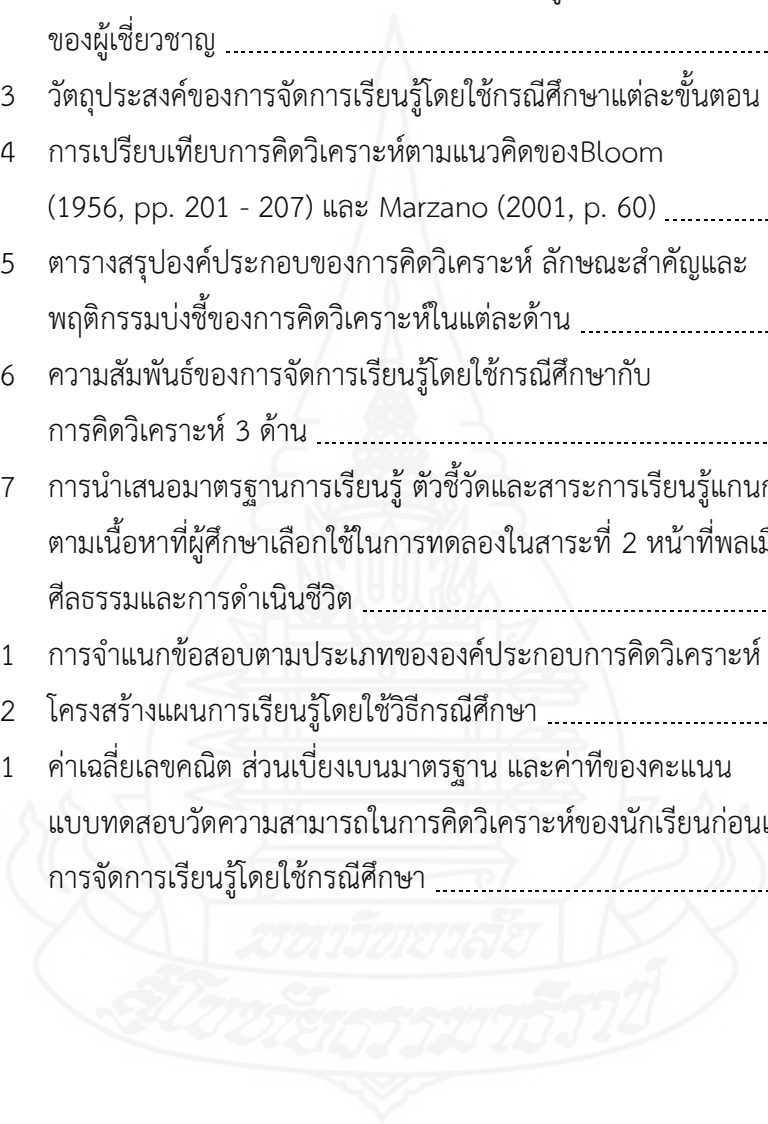
	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
สรุปการวิจัย	53
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	63
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	64
ข หนังสือขอความร่วมมือ	66
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
ง การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	187
ประวัติผู้ศึกษา	195

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ประเภทกรณีศึกษาตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ	10
ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์แนวคิดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาตามแนวคิด ของผู้เชี่ยวชาญ	17
ตารางที่ 2.3 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาแต่ละขั้นตอน	18
ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของBloom (1956, pp. 201 - 207) และ Marzano (2001, p. 60)	23
ตารางที่ 2.5 ตารางสรุปองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญและ พฤติกรรมบ่งชี้ของการคิดวิเคราะห์ในแต่ละด้าน	24
ตารางที่ 2.6 ความสัมพันธ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษากับ การคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน	28
ตารางที่ 2.7 การนำเสนอมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามเนื้อหาที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการทดลองในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต	32
ตารางที่ 3.1 การจำแนกข้อสอบตามประเภทขององค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	46
ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้วิธีการศึกษา	47
ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ของคะแนน แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลัง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา	52

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา	6
ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ในขั้นตอนระบุประเด็นปัญหา	28

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งการสื่อสารแบบไร้พรมแดน สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและมีปริมาณมาก การคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการเลือกรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งจำเป็นและช่วยส่งเสริมการเรียนรู้พื้นฐานของผู้เรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องเน้นให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข

สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของประเทศไทยในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมและสอดแทรกทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการคิดวิเคราะห์ซึ่งถือเป็นหัวใจของการพัฒนามนุษย์ เพราะมนุษย์มีกระบวนการคิดตั้งแต่กำเนิด และสามารถพัฒนาความสามารถทางความคิดได้อย่างไร้ขีดจำกัด อีกทั้งการคิดวิเคราะห์ถือเป็นทักษะที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถขยายความรู้ ประสบการณ์และความคิดของตนเองได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง (นิรมล ศตวุฒิ, 2548, น. 22) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กล่าวเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ยังมุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ซึ่งความสามารถในการคิดเป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลาง ประกอบไปด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ซึ่งการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะช่วยในการทำความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุม โดยการพิจารณาแยกแยะประเด็นย่อยของเรื่อง การหาข้อมูลและการพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละส่วนย่อย และการรวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักฐานสำคัญเพื่อนำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการ

ตัดสินใจและสรุปหลักการอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) จึงอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันของไทยมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ และการคิดวิเคราะห์ถือเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่นๆที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความสำคัญดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะหรือความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, น. 1) ได้อธิบายไว้ว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไทยยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด และยังไม่ถึงเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ ซึ่งประเทศไทยเองมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการคิดวิเคราะห์มาโดยตลอด แต่การดำเนินการยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากยังไม่มีวิธีการที่ชัดเจน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยผลการประเมินการคิดวิเคราะห์จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อ้างอิงจากคะแนนการสอบวัดความรู้ของนักเรียนนานาชาติหรือที่รู้จักกันในชื่อ PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นการสอบเพื่อใช้วัดระดับการเรียนรู้ของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก มีการวัดระดับความรู้ใน 3 วิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ซึ่งการสอบ PISA ถือเป็นทดสอบที่มีมาตรฐานสูงและผลสอบมักถูกมาใช้ในการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละประเทศ และจากผลคะแนน PISA ของนักเรียนไทยปี 2558 พบว่าผลสอบของนักเรียนไทยไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นจากปีก่อน ๆ โดยในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ไทยอยู่อันดับ 52 54 และ 57 ตามลำดับ ขณะที่เด็กนักเรียนเวียดนามสอบได้อันดับ 8 ในวิชาวิทยาศาสตร์ อันดับ 22 ในวิชาคณิตศาสตร์ และอันดับ 32 ในวิชาการอ่าน แสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยมีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ต่ำอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้านในภูมิภาคอย่างเวียดนาม และผลจากงานวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย ในการวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ผ่านวิชาการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาชี้ว่า หากใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 60 เป็นเกณฑ์ผ่าน มีนักเรียนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ผ่านเกณฑ์ โดยร้อยละ 1.07 ของนักเรียนชั้น ป.6 เท่านั้นที่สอบผ่าน ส่วนนักเรียนชั้น ม.4 ก็มีเพียงร้อยละ 4.16 ที่สอบผ่าน และสำหรับระดับอาชีวศึกษามีแค่ร้อยละ 0.29 ที่สอบผ่าน สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ต่ำจริง สอดคล้องกับผลคะแนน PISA ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ, 2559)

สำหรับผลการสอบอ่าน คิด คัดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศในภาพรวมของปีการศึกษา 2562 พบว่าผลประเมินความสามารถในการอ่านคิด คัดวิเคราะห์ของผู้เรียนในปีการศึกษา 2562 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมคิดเป็นร้อยละ 71.06 (งานวัดผลประเมินผล

โรงเรียนวัดนวลนรดิศ, 2562) ซึ่งผลการคิดวิเคราะห์ที่ได้ยังไม่สอดคล้องกับเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนวัดนวลนรดิศเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 ในมาตรฐานที่ 1 ข้อที่ 1.2 ความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาซึ่งได้กำหนดค่าเป้าหมายในระดับยอดเยี่ยม จะต้องมียุทธศาสตร์ 80 ขึ้นไปที่มีการอ่านคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาตั้งแต่ระดับดีเยี่ยมขึ้นไป (งานประกันคุณภาพการศึกษา, 2562) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีผลการประเมินที่ต่ำกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีผลประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ดีเยี่ยมอยู่จำนวน 272 คน จากนักเรียนทั้งหมด 388 คน คิดเป็นร้อยละ 70.1 (งานวัดผลประเมินผล โรงเรียนวัดนวลนรดิศ, 2562) จากผลการประเมินดังกล่าวจึงสะท้อนปัญหาเรื่องของการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศที่ยังไม่สามารถบรรลุตามเป้าประสงค์ที่โรงเรียนวางไว้ได้ และจากการที่ผู้ศึกษาได้สังเกตพฤติกรรมคำตอบคำถามในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัดของนักเรียนโรงเรียนวัดนวลนรดิศ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถคิดวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปใจความสำคัญหลักการในเรื่องที่เรียนได้เท่าที่ควร มีการตอบคำถามสั้น ๆ ไม่ได้ใจความสำคัญ ไม่ขยายความต่อ และตอบไม่ตรงคำถาม ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนทางมโนคติและเป็นผลให้นักเรียนตอบคำถามผิด หรือตอบคำถามไม่ตรงประเด็น ทำให้ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ในประเด็นที่ถามต่อได้ อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนจึงน้อย กล่าวได้ว่าปัญหาความรู้ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องที่เรียนถือเป็นปัญหาสำคัญ และหากนักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในวงจำกัดไม่สามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ได้ เกิดเป็นความรู้ที่ไม่คงทน เพราะเน้นแต่การท่องจำ แต่ไม่ได้เกิดกระบวนการคิด จึงต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนและสามารถนำสิ่งที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้ได้จริง

สำหรับการคิดวิเคราะห์เป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทักษะสำคัญเหล่านี้ได้ถูกส่งเสริมให้ผู้สอนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น เทคนิควิธีสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ก่อให้เกิดการตั้งคำถาม ใคร่หาคำตอบ มีการอภิปราย คิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กระตุ้นความสนใจและอยากเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา เช่น การจัดกิจกรรมแบบระดมพลังสมอง (Brainstorming) วิธีสอนแบบหวมก 6 ใบ วิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิธีสอนโดยใช้กรณีศึกษา วิธีสอนแบบ Cooperative learning เป็นต้น ซึ่งวิธีสอนที่กล่าวมาข้างต้นจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่ต้องคำนึงว่าความคิดเห็นนั้น ๆ จะถูกหรือผิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมอภิปราย คิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความรู้ได้มากภายในเวลาที่จำกัด ถึงแม้ว่าการศึกษาจะเน้นและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการวิธีและ

เทคนิคการสอนต่าง ๆ แต่การจัดการศึกษาในห้องเรียนในปัจจุบันยังพบว่า ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับคำตอบมากกว่ากระบวนการ นักเรียนยังขาดเครื่องมือช่วยระหว่างการเรียนรู้ใช้ความจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์ ไม่เกิดการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ (มนตรี วงษ์สะพาน, 2556, น. 12) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่เกี่ยวกับกฎหมายซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาที่อาศัยความรู้ ความจำ ความเข้าใจค่อนข้างเยอะ เนื่องจากมีกระบวนการในการพิจารณารายละเอียดย่อย ๆ ของกฎหมายค่อนข้างเยอะ ทำให้ภาพลักษณ์ของการเรียนการสอนเนื้อหากฎหมายกลายเป็นวิชาที่ท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์

จากการศึกษาการสอนกฎหมายพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายนั้น พบว่ามีการสอนโดยเน้นการสอนบรรยายเป็นส่วนใหญ่ สอนเนื้อหาตามหนังสือ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ยังไม่ค่อยหลากหลาย การใช้สื่อและอุปกรณ์มีน้อย การยกตัวอย่างประกอบยากเกินไป และมีเวลาในการเตรียมสอนค่อนข้างน้อยเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ (สมพิศ กอบจิตติ, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชานาธิป ชินะนาวิน (2557) ที่กล่าวว่าการสอนกฎหมายด้วยการบรรยายถึงแม้จะง่ายต่อผู้สอนแต่มีข้อจำกัดเรื่องการพัฒนาความคิดโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา และไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลได้เนื่องจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมีน้อยมาก ทำให้ผู้สอนไม่ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจเลือกใช้นโยบายเกี่ยวกับกฎหมายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ามาใช้ในการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการในการคิดวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านเรื่องราวสถานการณ์ที่ผู้เรียนอาจพบเจอในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวสารตามหนังสือพิมพ์ซึ่งถือเป็นเรื่องที่อยู่รอบ ๆ ตัวของผู้เรียน และจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะเรื่องราวข่าวสารที่มีมากมายในสังคมทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อมูลที่อาจบิดเบือนความจริง เชื่อมโยงความรู้ที่ได้และสรุปหลักการออกมาได้ตามวัตถุประสงค์ของบทเรียน

ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดหาวิธีแก้ไขโดยเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่และเลือกวิธีสอนโดยใช้กรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น เหตุผลที่ผู้ศึกษาเลือกวิธีสอนโดยใช้กรณีศึกษาเพราะว่า เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูง เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 อันจะช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ซึ่งการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน จากการศึกษาวิเคราะห์และแก้ปัญหาตามกรณีศึกษาที่ได้รับ และสามารถเข้าใจโมเมนต์ของเรื่องที่เรียนได้ดีกว่าการสอนบรรยาย อีกทั้งการสอนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจใช้เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงภายใต้การตัดสินใจอย่างมีหลักการและเหตุผลจากการศึกษากรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่าง ทำให้เกิดการจดจำที่ดี เกิดความสามารถในการคิด

วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาได้ดี ดังที่ ทิศนา แคมณี (2552, น. 362 - 364) ได้อธิบายไว้ว่า การใช้กรณีศึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ จากการศึกษากรณีศึกษาผ่านการคิด วิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้ในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดและเผชิญหน้า และจากงานวิจัยของ Julian et al (2000) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้โดยกรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ให้ผลดีกว่าการสอนปกติแบบบรรยาย ประกอบกับผลงานวิจัยของชูวิทย์ ไชยบัว (2552) สุตitech ศิริพิพัฒน์กุล (2553) และวรุฒม์ อินทฤทธิ์ (2558) ได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าวิธีการสอนโดยกรณีศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนดีขึ้น อีกทั้งกรณีศึกษายังช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ภาคทฤษฎีเข้ากับการดำเนินงานจริงในภาคปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผู้สอนสามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ในหลากหลายสาขาวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) ดังนั้นการสอนโดยใช้กรณีศึกษาจะทำให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้ นอกจากนี้กรณีศึกษาที่เลือกนำมาใช้ในการเรียน การสอนจะต้องเป็นสิ่งที่ครอบคลุมถึงปัญหาที่หลากหลายและอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์จริง หรือการสร้างสถานการณ์ที่มีเหตุผล ประเด็นที่ใช้ในการศึกษาไม่ควรเป็นปัญหาที่มีทางออกชัดเจน เพียงทางออกเดียว ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้ประเมินความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า การประยุกต์ข้อมูลและการเรียนมน้อมติของนักเรียนได้ (Stanford University, 1994)

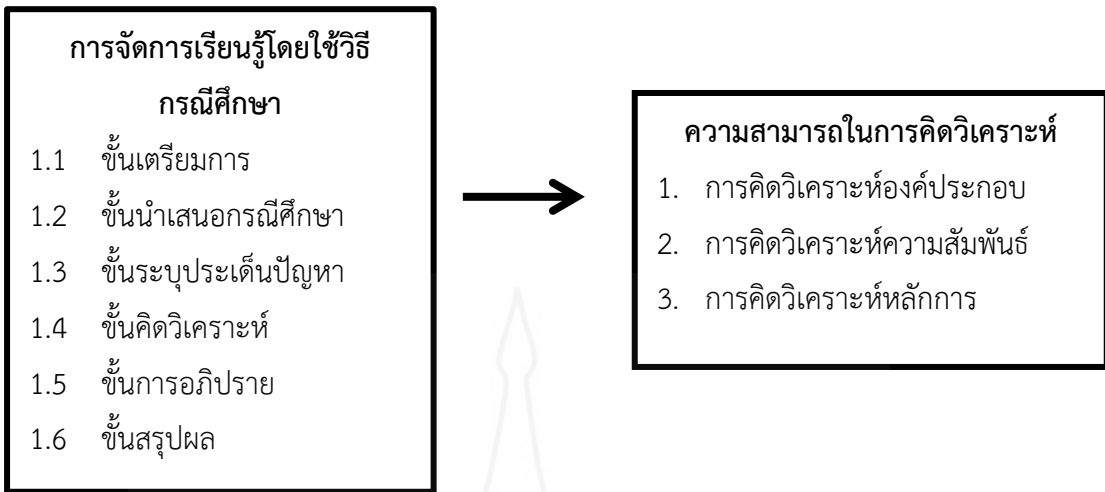
จากแนวคิดดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาสนใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในการสอนเนื้อหา เรื่องกฎหมายในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กรณีศึกษาเรื่องกฎหมาย ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มีต่อความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร สามารถสรุป กรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

4. สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษามีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนवलนรดิศ จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 388 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนवलนรดิศ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 24 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

5.2.2 ตัวแปรตาม คือ คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา หมายถึง กระบวนการสอนที่ผู้สอนนำเสนอเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ข่าว บทความ รูปภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาคิดวิเคราะห์หรืออภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ในการสรุปหลักการหรือใช้ข้อมูลที่ได้จากการอภิปรายประกอบการตัดสินใจ ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

6.1.1 ชั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับกฎหมายให้พร้อมโดยส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case

6.1.2 ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอเรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน

6.1.3 ชั้นระบุประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอน ระบุประเด็นปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนแก้ไข โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H

6.1.4 ชั้นคิดวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการในการคิดวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ยกมาให้ เพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผล

6.1.5 ชั้นการอภิปราย เป็นการอภิปรายเพื่อตัดสินใจและหาข้อสรุปร่วมกัน

6.1.6 ชั้นสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปคำตอบอย่างสมเหตุสมผล

6.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ อาศัยการจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์พร้อมกับเชื่อมโยงข้อมูลที่นำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้นมา ประกอบไปด้วยการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

6.2.1 การคิดวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการแยกแยะองค์ประกอบหรือเนื้อหา โดยการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

6.2.2 การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ อธิบายความเกี่ยวข้องความสอดคล้องของเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

6.2.3 การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการสรุปเพื่อหาหลักการในเรื่องราวนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์ด้วยหลักการใด ตลอดจนจุดหมาย เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนได้รวดเร็วและชัดเจนมากขึ้น

7.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาจะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น

7.3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิจัยและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7.4 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการพัฒนากรณีศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มี
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร
ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรม เอกสาร บทความ และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอได้ 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

- 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
- 1.2 ประเภทของกรณีศึกษา
- 1.3 การสร้างกรณีศึกษา
- 1.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
- 1.5 ข้อดี - ข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

- 2.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์
- 2.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
- 2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- 2.4 แนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551
- 3.2 บริบทสถานศึกษา
- 3.3 คำอธิบายรายวิชา ส23101 สังคมศึกษา5

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย

- 4.1 ความหมายและลักษณะสำคัญของกฎหมาย
- 4.2 ประมวลกฎหมายอาญา
- 4.3 ประมวลกฎหมายแพ่ง
- 4.4 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case Study)

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาไว้สอดคล้องกัน โดยสามารถสังเคราะห์และสรุปได้ดังนี้ (Cliff, 1999 อ้างถึงใน นิตยา โสริกุล, 2547, น. 53; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2550, น. 142; ทิศนา แคมมณี, 2551, น. 362)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนโดยใช้หลักการ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของเรื่องราว ตัวอย่าง สถานการณ์ซึ่งอาจเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริงก็ได้ เพื่อนำมาใช้เป็นตัวอย่างกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ ฝึกฝนทำความเข้าใจในสถานการณ์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเพื่อหาข้อสรุปร่วมกันโดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่นข่าว รูปภาพ วิดีทัศน์ บทความ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์อภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันในการสรุปหลักการหรือใช้ข้อมูลที่ได้จากกรณีศึกษาประกอบการตัดสินใจ เน้นทักษะการทำงานเป็นทีมและการเรียนที่เน้นปัญหาเป็นหลัก ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้และเกิดกระบวนการคิดและการตัดสินใจได้ดี นอกจากนี้ (อัญชลี เครือคำขาว, 2540, น. 14) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับกรณีศึกษาที่เลือกใช้ ต้องระมัดระวังเรื่องชื่อบุคคล สถานที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุคคลหรือเหตุการณ์นั้น

1.2 ประเภทของกรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ซึ่งสามารถสังเคราะห์กรณีศึกษาประเภทต่าง ๆ ตามแนวคิดของนักการศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ ลงในตารางที่ 1 ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ประเภทกรณีศึกษาตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ		
(Reynolds, 1980 อ้างถึงใน วรุฒม์ อินทฤทธิ์, 2558, น. 28 - 30)	(Baxter and Jack, 2008, pp. 547 - 549)	(เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2534, น. 15)
1. The Background Case กรณีศึกษาที่เขียนขึ้นมาจาก ประสบการณ์จริง	1. กรณีศึกษาแบบอธิบาย (Explanatory) ใช้เมื่อต้องการจะ อธิบายความเชื่อมโยงของคำตอบที่ ซับซ้อน เกินกว่าจะทำได้ในชีวิตจริง	1. กรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real Case) เป็นกรณีศึกษา ที่เขียนขึ้นจากเหตุการณ์ หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ		
(Reynolds, 1980 อ้างถึงใน วรุฒม์ อินทฤทธิ, 2558, น. 28 - 30)	(Baxter and Jack, 2008, pp. 547 - 549)	(เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2534, น. 15)
2. The Exercise Case กรณีศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติจากสถานการณ์จริง	2. กรณีศึกษาแบบบรรยาย (Descriptive)ใช้ในการบรรยาย เรื่องราวและบริบทในชีวิตจริงที่ได้ เกิดขึ้น	กรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) เป็น กรณีศึกษาที่ผู้เขียนแต่งเรื่อง ขึ้นมาเองหรือเป็นการ ประมวลเหตุการณ์ที่ได้พบ เห็นมาบ้างแล้วปะติดปะต่อ ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง การเขียนค่อนข้างยาก ผู้เขียนจำเป็นต้องมี ประสบการณ์พอสมควร การใช้ประโยชน์มีขอบเขตที่ จำกัดกว่ากรณีศึกษาที่เป็น จริง แต่เป็นที่นิยมมากกว่า
3. The Situation Case กรณีศึกษาที่เขียนขึ้นเพื่อให้ ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นหลากหลายสถานการณ์	3. กรณีศึกษาแบบสำรวจ (Exploratory)ใช้เมื่อสถานการณ์ที่ กำลังศึกษาไม่มีความชัดเจนและได้ผล ลัพธ์เพียงกลุ่มเดียว	
4. The Complex Case กรณีศึกษาที่มีความซับซ้อน ให้ ข้อมูลแบบผิวเผิน ผู้เรียน จะต้องใช้การวิเคราะห์และ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันมาก ขึ้น	4. กรณีศึกษาแบบหลากหลาย (Multiple - case studies) ใช้เพื่อ เปรียบเทียบกรณีศึกษาแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้ศึกษาจะได้เลือกอย่าง รอบคอบ	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ		
(Reynolds, 1980 อ้างถึงใน วรุฒม์ อินทฤทธิ, 2558, น. 28 - 30)	(Baxter and Jack, 2008, pp. 547 - 549)	(เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2534, น. 15)
5. The Decision Case กรณีศึกษาที่ผู้เรียนต้องฝึก วิเคราะห์และฝึกตัดสินใจใน เหตุการณ์นั้น	5. กรณีศึกษาที่แท้จริง (Intrinsic) ใช้ศึกษาเจาะจงเฉพาะเรื่อง ซึ่งช่วยทำ ให้เกิดการเข้าใจกรณีนั้น ๆ ได้ดี	
6. The In - tray Case กรณีศึกษาที่เขียนขึ้นโดยมี พื้นฐานมาจากเอกสารต่างๆและ นักเรียนจะถูกจำกัดเวลาใน การศึกษาเพื่อตัดสินใจ ดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้	6. กรณีศึกษาแบบเครื่องมือ (Instrumental)เป็นการให้ข้อมูลเชิง ลึกในประเด็นนั้นๆ หรือช่วย สนับสนุนทฤษฎีหรือช่วยให้เข้าใจ บางอย่างมากขึ้น	
7. The Critical Incident Case เป็นกรณีศึกษาที่ผู้เรียนจะได้ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ไม่ ครบสมบูรณ์ โดยข้อมูลอื่น ๆ จะให้ได้ก็ต่อเมื่อถามเพิ่มเติม จนกว่าจะเพียงพอแก่การเข้าใจ ของผู้เรียนซึ่งจะช่วยฝึกให้ ผู้เรียนเกิดทักษะในการตั้ง คำถามอีกด้วย	7. กรณีศึกษาโดยรวม(Collective) เป็นกรณีศึกษาที่อธิบายได้ หลากหลายกรณีศึกษา	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ผู้เชี่ยวชาญ		
(Reynolds, 1980 อ้างถึงใน วรุฒม์ อินทฤทธิ์, 2558, น. 28 - 30)	(Baxter and Jack, 2008, pp. 547 - 549)	(เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2534, น. 15)
8. The Sequential Case		
<p>การหยุดเรื่องหรือสถานการณ์ที่ จุดวิกฤติของกรณีศึกษาแล้วให้ ผู้เรียนทำนายผลของเหตุการณ์ นั้น ๆ ก่อนที่จะแจ้งเรื่องราว ต่อไป แล้ววิเคราะห์ เปรียบเทียบระหว่างผลของการ คาดการณ์ล่วงหน้ากับการ ปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงของ กรณีศึกษานั้น</p>		
9. The Role Play Case		
<p>กรณีศึกษาที่ให้ผู้เรียนแสดง บทบาทสมมติซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์และ ความรู้สึกโดยตรงจากเหตุการณ์ นั้น ๆ</p>		

จากประเภทของกรณีศึกษาที่กล่าวมาพบว่านักวิชาการและนักการศึกษาได้จำแนกประเภทของกรณีศึกษาอย่างหลากหลายตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เพราะ กรณีศึกษาแต่ละประเภทจะมีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ที่แตกต่างกันไป รวมถึงมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่ต่างกันไปด้วย ขึ้นอยู่กับการออกแบบให้เข้ากับกิจกรรมที่จะนำไปใช้ ซึ่งหลัก ๆ จะมีทั้งกรณีศึกษาที่เป็นจริง และกรณีศึกษาที่ไม่ได้เป็นจริงแต่เป็นเรื่องสมมุติที่แต่งขึ้นมาใหม่ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการนำไปใช้ประโยชน์

สำหรับประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้บูรณาการลักษณะที่หลากหลายทั้งกรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real Case) และกรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) และ

ส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่คุณเขียนต้องการ และผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์ในเหตุการณ์นั้น ๆ จากข้อมูลที่กำหนดให้ในกรณีตัวอย่าง ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษาจัดเตรียมมาใช้เพื่อการทดลอง ซึ่งจากประเภทที่ผู้ศึกษาได้ยกตัวอย่างมาทั้งหมดล้วนเป็นรูปแบบที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเข้าใจของผู้เรียนเนื่องจากช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาตามกรณีศึกษาที่ได้รับด้วยตนเอง

1.3 การสร้างกรณีศึกษา

การสร้างกรณีศึกษาอาจมีพื้นฐานมาจากประเภทของกรณีศึกษาในแต่ละประเภททั้งที่เป็นกรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real Case) และทั้งที่เป็นกรณีที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) เพราะฉะนั้นการสร้างกรณีศึกษาจึงอาจแตกต่างกันไปบ้างตามวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ โดยกรณีศึกษาที่มีพื้นฐานมาจากสถานการณ์จริง การเขียนกรณีศึกษาจำเป็นที่ผู้เขียนจะต้องมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้น ๆ ด้วย (นิตยา โสรีกุล, 2547, น. 61 - 62) และจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกรณีศึกษาที่นักวิชาการหลายท่าน (Shulman, 1992, p. 21; Herreid, 1999 อ้างถึงใน นิตยา โสรีกุล, 2547, น. 62; Davis and Wilcock, 2003 อ้างถึงใน วรุฒม์ อินทฤทธิ์, 2558, น. 22) สรุปได้ว่าแนวทางการสร้างกรณีศึกษามีแนวทางการพัฒนาที่หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำกรณีศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยสามารถสรุปแนวทางการสร้างกรณีศึกษา ดังนี้

1. การวางแผน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ
2. การรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ซึ่งกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษาจะนำมาใช้ส่วนใหญ่รวบรวมข้อมูลจากข้อเท็จจริงในหนังสือพิมพ์ และการแต่งกรณีศึกษาขึ้นมาใหม่ให้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน เป็นต้น
3. การเขียนกรณีศึกษา เมื่อสามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกรณีศึกษาที่ต้องการได้แล้ว ให้นำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านั้นมาเขียนเป็นเรื่องราว หรือดัดแปลงเหตุการณ์จากสถานการณ์จริงเพื่อไม่ให้กระทบต่อบุคคล และสถานที่ในสถานการณ์จริง โดยทั่วไปมักจะเขียนเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ (Opening) ส่วนเนื้อเรื่อง (Case body) และส่วนท้าย (Closing) โดยเริ่มจากการวางโครงร่าง อ่านทบทวนทดลองใช้และแก้ไขเพื่อนำกรณีศึกษานั้นไปใช้จริง (นิตยา โสรีกุล, 2547, น. 62)

นอกจากนี้ Davis and Wilcock (2003) ได้เสนอแนวทางการสร้างกรณีศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างกรณีศึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานความสนใจของผู้สอน เป็นวิธีที่ดีสำหรับการสร้างกรณีศึกษา เพราะเป็นแนวทางอย่างง่ายที่จะค้นหาแหล่งข้อมูลในการพัฒนาและอยู่ในประเด็นของผู้สอนที่ใส่ลงในกรณีศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Herreid (1999 อ้างถึงใน นิตยา โสรีกุล, 2547, น. 62) ที่กล่าวว่า การสร้างกรณีศึกษาควรสอดคล้องกับความต้องการในการนำไปใช้ของผู้แต่ง

2. การให้ผู้เรียนมีส่วนสร้างกรณีศึกษาจากความสนใจของตนเอง แต่อาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้หากผู้เรียนไม่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองเพียงพอ

3. การสร้างกรณีศึกษาจากการค้นหาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ วิธีการนี้อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดต่อหรือการเยี่ยมชมสถาบันต่าง ๆ เพื่อค้นหาวิธีการและประเด็นที่พวกเขาเหล่านั้นกำลังใช้อยู่

4. การเชิญวิทยากรจากภายนอกเพื่อมีส่วนร่วมในการสร้างกรณีศึกษา วิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้รับข้อมูลเชิงลึกในหัวข้อนั้น ๆ หากให้วิทยากรพัฒนากรณีศึกษาทั้งหมด ต้องมั่นใจว่าวิทยากรเข้าใจในวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

5. การสร้างกรณีศึกษาเพื่อทดแทนการเรียนการสอนแบบเดิมในหัวข้อเดียวกัน เป็นการใช้กรณีศึกษาแทนการสอนด้วยวิธีการบรรยาย ซึ่งวิธีการนี้จะส่งเสริมเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ

โดยแนวทางที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้สร้างกรณีศึกษา เป็นการสร้างกรณีศึกษาที่อยู่บนพื้นฐานความสนใจของผู้สอน เพราะเป็นแนวทางอย่างง่ายที่จะค้นหาแหล่งข้อมูลในการพัฒนาและอยู่ในประเด็นของผู้สอนที่ใส่ลงในกรณีศึกษาและกรณีศึกษาที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการสอนส่วนมากเป็นกรณีศึกษาซึ่งมีทั้งกรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real Case) และกรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) และส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่คุณเขียนต้องการ และผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์ในเหตุการณ์นั้น ๆ

1.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับกรณีศึกษานั้น มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอขั้นตอนการสอนไว้หลากหลายวิธี ดังนี้

Easton (1992, pp. 12 - 14) ได้อธิบายการใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจสถานการณ์
2. การวินิจฉัยขอบเขตของปัญหา
3. สร้างทางเลือกในวิธีการแก้ไขปัญหา
4. ทำนายผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น
5. ประเมินทางเลือก
6. วิเคราะห์ผลออกมาชัดเจน
7. สื่อสารผลลัพธ์ที่ได้

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2542, น. 81 - 84) ได้อธิบายขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดทักษะ 9 ประการ ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ ทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะด้านการนำไปประยุกต์ใช้ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร ทักษะด้านสังคม ทักษะด้านการวิเคราะห์ตนเองและทักษะด้านทัศนคติ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจในเนื้อหาของกรณีศึกษา (Understanding the case situation) หารสาระสำคัญหรือประเด็นหลักจากกรณีศึกษา

2. วินิจฉัยปัญหา (Diagnosing Problems) โดยระบุปัญหา ระบุสาเหตุ ระบุความสัมพันธ์ และจัดลำดับความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น

3. การสร้างทางเลือกหรือวิธีแก้ปัญห (Generating Alternative Solutions) เป็นขั้นตอนหาวิธีการในการแก้ปัญหาโดยเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหหลาย ๆ วิธีล่วงหน้า

4. การพยากรณ์ผลลัพธ์ (Predicting Outcomes) เป็นขั้นตอนพิจารณาทางเลือกแต่ละทางเลือกในการแก้ปัญหาสู่การปฏิบัติโดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นด้วย

5. การประเมินทางเลือกต่าง ๆ (Evaluating Alternatives) เป็นการประเมินและตัดสินใจเลือกทางเลือกหรือวิธีการแก้ปัญหที่พิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมที่สุด

6. การสรุปผลการวิเคราะห์ (Rounding out the Analysis) เป็นการสรุปผลการวิเคราะห์ เชื่อมโยงเข้ากับปัญหาของกรณีศึกษาอย่างรอบคอบ

7. การนำเสนอ (Communication the Results) นำเสนอผลการวิเคราะห์แก่ผู้ฟัง
ชาตรี เกิดธรรม (2546, น. 77) ได้เสนอขั้นตอนการสอนแบบกรณีศึกษา ดังนี้

1. ชั้นเตรียม เป็นชั้นที่ผู้สอนแนะนำวิธีการต่าง ๆ ในการศึกษากรณีศึกษาและแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย

2. ชั้นเสนอกรณีศึกษา เป็นชั้นที่ผู้เรียนศึกษากรณีศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

3. ชั้นวิเคราะห์ เป็นชั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมอภิปราย วิเคราะห์ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา ตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาและสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม

4. ชั้นสรุป ผู้เรียนทั้งชั้นร่วมกันสรุปผลอภิปรายเป็นกลุ่มใหญ่

5. ชั้นประเมินผล

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550, น. 145 - 146) ได้เสนอขั้นตอนดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ผู้สอนเตรียมกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับให้อภิปรายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนนำเสนอกรณีศึกษาแก่ผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น นำเรื่องจริงจากผู้เรียนเป็นกรณีศึกษา พิมพ์เป็นข้อมูลมาให้อ่าน เล่าเรื่อง ใช้สื่อวีดิทัศน์ หรือการแสดงบทบาทสมมติ

3. ชั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีศึกษา เพื่อสรุปผลการร่วมกัน และอาจจะมีการนำเสนอต่อชั้นเรียนเพื่อเกิดการอภิปรายในวงกว้างขึ้น

4. ชั้นสรุป ผู้เรียนทั้งหมดร่วมกับผู้สอนอภิปรายหาข้อสรุปร่วมกันและสรุปข้อคิดเห็นที่ได้จากการวิเคราะห์

5. ชั้นประเมินผล ผู้สอนประเมินผลผู้เรียนจากการสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน

ทิศนา แคมมณี (2552, น. 363) กล่าวถึงขั้นตอนในการนำกรณีศึกษามาใช้ในการสอน ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ ผู้สอนเตรียมกรณีศึกษาและประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการ

2. ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา ผู้สอนอาจเป็นผู้นำเสนอกรณีศึกษาอย่างหลากหลายวิธี

3. ชั้นศึกษากรณีศึกษาและการอภิปราย ผู้สอนควรแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยและให้เวลาผู้เรียนทำความเข้าใจกรณีศึกษาและหาคำตอบ แล้วจึงร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่มและนำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเป็นการแลกเปลี่ยนกัน โดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้เห็นคำตอบที่หลากหลาย

จากแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเป็นแนวคิดขั้นตอนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาลงในตารางที่ 2 ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์แนวคิดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีกรณีศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ				
	Easton (1992, pp. 12 - 14)	วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2542, น. 81-84)	ชาตรี เกิดธรรม (2546, น. 77)	สุคนธ์ สินธพานนท์ (2550, น. 145-146)	ทิศนา แคมมณี (2552, น. 363)
1. ชั้นเตรียมการ			✓	✓	✓
2. ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา			✓	✓	✓
3. ชั้นระบุประเด็นปัญหา		✓			
4. ชั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓
5. ชั้นการอภิปราย	✓	✓	✓	✓	✓
6. ชั้นสรุปผล	✓	✓	✓	✓	

จึงกล่าวได้ว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษามีส่วนช่วยในการเตรียมผู้สอนและผู้เรียน ให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาตัวอย่างกรณีศึกษา โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดบูรณาการขั้นตอน ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการศึกษาตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ สำหรับนำมาใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องเตรียมตัวอย่างกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับกฎหมาย ให้พร้อมโดยส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case
2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอเรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน
3. ขั้นระบุประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอน ระบุประเด็นปัญหาที่ต้องการ ให้ผู้เรียนแก้ไข
4. ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ กรณีศึกษาที่ยกมาให้ เพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผล
5. ขั้นการอภิปราย เป็นการอภิปรายเพื่อตัดสใจและหาข้อสรุปร่วมกัน
6. ขั้นสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปคำตอบอย่างสมเหตุสมผล โดยผู้ศึกษาขอสรุปวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาแต่ละขั้นตอนใน ตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา	วัตถุประสงค์
1. ขั้นเตรียมการ	เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตาม เป้าหมายที่ผู้สอนต้องการ
2. ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา	เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน
3. ขั้นระบุประเด็นปัญหา	เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คำถามเป็น ตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์
4. ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา	เพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผลผ่านการแยกแยะประเด็น เชื่อมโยง และสรุปเป็นหลักการตามองค์ประกอบของการคิด วิเคราะห์ 3 ด้าน คือ วิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการจากเรื่องราวที่กำหนดให้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา	วัตถุประสงค์
5. ขั้นการอภิปราย	เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ตรวจสอบการใช้เหตุผลที่จะนำไปสู่ข้อสรุปเป็นหลักการของนักเรียน
6. ขั้นสรุปผล	ผู้เรียนสามารถสรุปหลักการของเนื้อหากฎหมายได้ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนต้องการได้ถูกต้อง

จากขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทั้ง 6 ขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าแต่ละขั้นตอนนี้จะมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน และจากแนวทางดังกล่าวผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านแผนการสอนจำนวน 10 คาบ โดยมีการนำเสนอกรณีศึกษาในแต่ละเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ และเข้าใจในโมเมนต์และหลักการของเนื้อหาที่สอนได้ง่ายขึ้น

1.5 ข้อดี – ข้อจำกัดของการสอนโดยใช้วิธีการศึกษา

1.5.1 ข้อดี

1. การสอนโดยใช้กรณีศึกษาให้ผลดีกว่าสอนแบบบรรยาย (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2533, น. 18; วรพรรณ กระจ่างทอง, 2550; Julian et al, 2000) ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการสอนโดยใช้กรณีศึกษากับการสอนแบบปกติไว้ พบว่ากรณีศึกษาเป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุน มากกว่าการสอนแบบบรรยายที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูงส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Erskine et al., 1998, pp. 58; ทิศนา แคมมณี, 2551, น. 364)

2. กรณีศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยกรณีศึกษาช่วยฝึกฝนทักษะด้านการฟัง การวิเคราะห์สถานการณ์ การสื่อสาร การแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของทิศนา แคมมณี (2551, น. 364) ที่กล่าวว่ากรณีศึกษาเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น และได้ฝึกแก้ปัญหาโดยไม่ต้องเสี่ยงกับผลที่จะเกิดขึ้นและเป็นวิธีสอนที่ให้ผลดีมากที่สุดสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลายสาขา เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการประยุกต์ใช้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการวางแผนและตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม ทักษะการ

วิเคราะห์ตนเองและเจตคติ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Easton, 1992, pp. 7 – 9, พัฒนา จันทนา, 2530, น. 37; เสริมศรี ไชยศรี, 2539, น. 109 - 110)

3. การสอนโดยกรณีศึกษาทำให้ผู้เรียนสนุกตื่นเต้น การสอนโดยกรณีศึกษาช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและไม่เบื่อหน่าย เข้าใจบทเรียนอย่างชัดเจนและถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ (ชาติรี เกิดธรรม, 2545, น. 77 - 78)

4. ช่วยให้ผู้สอนมีการควบคุมกำกับกับการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น โดยการสอนโดยใช้กรณีศึกษาผู้สอนมักเป็นคนเตรียมกรณีศึกษามาเอง ทำให้การสอนเป็นไปตามที่ได้วางแผนสอดคล้องกับกับระดับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน และผู้สอนสามารถใช้กรณีศึกษาเป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเรียนรู้ที่ครบถ้วนได้ โดยอาจเป็นการเรียนหรือปฏิบัติจริง (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2537, น. 61 - 64)

1.5.2 ข้อจำกัด

อัญชลี เครือคำขาว (2540, น. 14) ได้กล่าวถึงข้อควรระมัดระวังในการใช้กรณีศึกษาในการสอน ดังนี้ การใช้กรณีศึกษาอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงชื่อบุคคล สถานที่ และเวลาที่เกี่ยวข้องเพื่อไม่ให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุคคลหรือเหตุการณ์นั้น

ทศนา แคมมณี (2551, น. 364) กล่าวถึงข้อจำกัดของการนำกรณีศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. หากกลุ่มผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์ไม่แตกต่างกันการเรียนรู้ อาจไม่กว้างเท่าที่ควรเพราะผู้เรียนมักมีมุมมองคล้ายกัน

2. แม้ปัญหาและสถานการณ์จะใกล้เคียงกับความเป็นจริงแต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นจริง ๆ กับผู้เรียนความคิดในการแก้ปัญหาจึงมักเป็นไปตามเหตุผลที่ถูกที่ควรซึ่งอาจไม่ตรงกับกรปฏิบัติจริง

จากการศึกษาข้อดี - ข้อจำกัดของการสอนโดยใช้วิธีกรณีศึกษาตามผู้เชี่ยวชาญได้เสนอไว้ข้างต้น ผู้ศึกษาขอสรุปได้ว่ากรณีศึกษามีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เพราะตัวอย่างในกรณีศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทักษะการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจเพื่อประกอบการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการศึกษาแบบกรณีศึกษานั้นผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความหมายและนำหลักการมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะเนื้อหาที่ผู้ศึกษาจะใช้ทำวิจัยเกี่ยวข้องกับ กฎหมาย ซึ่งเมื่อนำกรณีศึกษาเข้ามาใช้ประกอบการเรียนการสอนกฎหมายก็จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจสาเหตุ สถานการณ์ของปัญหาดังกล่าวมากขึ้น นำมาสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหา และช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ ติดตามข่าวสารที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันมากขึ้น โดยสามารถนำความรู้และหลักการต่างๆมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ แต่ในขณะเดียวกันการศึกษาด้วยกรณีศึกษาก็ยังมีข้อจำกัดของการใช้อยู่เช่นกัน หากเลือกใช้กรณีศึกษาที่ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของมโนคติทางความรู้ได้เช่นกัน อีกทั้งการวิเคราะห์กรณีศึกษาอาจต้อง

อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ทำให้ความคิดเห็นและการแก้ปัญหาต่าง ๆ อาจแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของผู้เรียน และการเลือกใช้กรณีศึกษาหากนำมาจากกรณีศึกษาที่เป็นจริงจะต้องระมัดระวังเรื่องของการใช้ชื่อบุคคล สถานที่และเวลาเพื่อไม่ให้เกิดความกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อบุคคลหรือเหตุการณ์นั้น ๆ

ตอนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

2.1 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ (Bloom, 1961, p. 145; Good, 1973, p. 680; Masano, 2001, p. 54; ทิศนา ขัมมณี, 2545, น. 41) สรุปได้ว่าการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ อาศัยการจำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์พร้อมกับเชื่อมโยงข้อมูลที่นำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ และสมเหตุสมผลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542, น. 3 - 4) ที่อธิบายความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการจำแนกแยกแยะ (Classification) และการทำความเข้าใจ (Understanding) รวมถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือ

2.2 องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

Clark (1970, pp. 11 - 13) กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการวิเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย
  - 1.1 ความสามารถในการจำแนกและสรุปความรู้
  - 1.2 ความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและข้อสมมุติฐาน
  - 1.3 ความสามารถในการระบุข้อมูลสำคัญ
  - 1.4 ความสามารถอธิบายปัจจัยที่แตกต่างกัน
  - 1.5 ความสามารถในการสรุปความ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ประกอบด้วย
  - 2.1 ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ
  - 2.2 ความสามารถในการตัดสินใจว่าข้อมูลนั้นสมเหตุสมผลหรือไม่
  - 2.3 ความสามารถตรวจสอบความถูกต้องของสมมุติฐาน
  - 2.4 ความสามารถในการเชื่อมโยงเหตุผลในแต่ละสถานการณ์ได้
  - 2.5 ความสามารถวิเคราะห์ข้อความที่ขัดแย้งที่ปรากฏในเนื้อเรื่องได้

3. การวิเคราะห์หลักการ ประกอบด้วย

- 3.1 ความสามารถวิเคราะห์รูปแบบและโครงสร้างของข้อมูล
- 3.2 ความสามารถวิเคราะห์จุดประสงค์ ทศนคติ เป้าหมายของผู้เขียน
- 3.3 ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการได้
- 3.4 ความสามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและอคติที่มีอยู่
- 3.5 ความสามารถเรียนรู้เทคนิคที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง

Bloom (1956, pp. 201 - 207) สรุปองค์ประกอบของการวิเคราะห์ได้ 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Element) เป็นความสามารถในการแยกแยะประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่าเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นชนิดใดลักษณะใด

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่าง ๆ เช่น ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร การปฏิบัติเช่นนั้น เพื่ออะไร สิ่งใดสำคัญที่สุด

1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งของความจริงที่ซ่อนอยู่ เช่น ภาพนี้หมายถึงใคร ข้อความนี้หมายถึงใคร เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่เชื่อมโยงเหตุและผลสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมมุติฐานและข้อสรุป

2.1 วิเคราะห์ชนิดความสัมพันธ์ โดยดูความสอดคล้องของความสัมพันธ์ เช่น สองสิ่งนี้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ เช่น สิ่งใดเกี่ยวข้องมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสัมพันธ์ เช่น การเรียงลำดับของเหตุการณ์ต่าง ๆ ก่อน - หลัง

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ เช่น ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล เช่น สิ่งใดเป็นสาเหตุของเหตุการณ์นี้

2.6 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น ชนเหมือนลิง

3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle) เป็นการวิเคราะห์รูปแบบ วัตถุประสงค์ ทศนคติและความเห็นของผู้เขียนที่ต้องการจะสื่อ ประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น โครงสร้างสังคมไทยเป็นอย่างไรบ้าง

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลัก เช่น หลักการของเรื่องนี้เป็นอย่างไร

Marzano (2001, pp. 60) ได้จัดชั้นการคิดวิเคราะห์ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ทักษะการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือเหตุการณ์เป็นส่วนย่อย ๆ ให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยสามารถบอกรายละเอียดย่อย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ

2. ทักษะการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดประเภท ลำดับ กลุ่มของสิ่งที่มีความคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน โดยใช้คุณสมบัติที่คล้ายกันในการจัดประเภท

3. ทักษะการเชื่อมโยง เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

4. ทักษะการสรุปความ เป็นความสามารถในการจับประเด็นและสรุปผลจากสิ่งที่กำหนดให้

5. การประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อขยายความหรือคาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

โดยการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom (1956, pp. 201 - 207) และ Marzano (2001, p. 60) มีความคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom (1956, pp. 201 - 207) และ Marzano (2001, p. 60)

Bloom (1956, pp. 201-207)	Marzano (2001, p. 60)
1. วิเคราะห์องค์ประกอบ	1. การจำแนก
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์	2. การจัดหมวดหมู่
3. วิเคราะห์หลักการ	3. การเชื่อมโยง
	4. การสรุปความ
	5. การประยุกต์

ที่มา : 1. Bloom Benjamin; & et al. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Book 1. Cognitive Domain.* pp. 201 - 207

2. Marzano Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objectives.* p. 60.

จากข้อมูลข้างต้นผู้ศึกษาขอสรุปองค์ประกอบของการวิเคราะห์ตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญลงในตารางที่ 2.5 ดังนี้

ตารางที่ 2.5 ตารางสรุปองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ ลักษณะสำคัญและพฤติกรรมบ่งชี้ของการคิดวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์	ลักษณะสำคัญ	พฤติกรรมบ่งชี้
1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Element)	เป็นการแยกแยะองค์ประกอบหรือเนื้อหา โดยการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ	- อธิบายประเด็น/ลักษณะต่างๆว่าเป็นชนิดใด - อธิบายสิ่งสำคัญ ข้อความหลัก - ระบุ/อธิบายลักษณะความเหมือนและความต่าง - อธิบายสิ่งที่ซ่อนอยู่ในข้อความ
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship)	เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ อธิบายความเกี่ยวข้องของสอดคล้องของเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้	- อธิบายความเกี่ยวข้องความสอดคล้องของความสัมพันธ์ - ให้คำจำกัดความของข้อความที่กำลังศึกษา - เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน - หลัง - อธิบายสาเหตุและผล - อธิบายความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย
3. การวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle)	เป็นความสามารถในการสรุปเพื่อหาหลักการในเรื่องราวนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์ด้วยหลักการใด ตลอดจนจุดหมาย เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ	- อธิบายโครงสร้างของหลักการ - อธิบายรูปแบบในการเขียน - อธิบายข้อสรุปหรือหลักการที่นำมาใช้ - อธิบายความรู้สึก ทศนคติของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ทราบ

2.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์

สำหรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถทำได้หลากหลายกิจกรรมโดยพิมพ์นธ์ เดชะคุปต์และคณะ (2548, น. 4 - 14) เสนอแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดโดยใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom Taxonomy) โดยเรียงลำดับการใช้คำถาม กระตุ้นการคิดจากต่ำสุดไปสูงสุด โดยแบ่งประเภทของคำถาม ดังนี้ ถามความจำ ถามความเข้าใจ ถามการนำไปใช้ ถามการวิเคราะห์ ถามการสังเคราะห์และถามการประเมินค่าสอดคล้องกับการเสนอแนวคิดในการ

จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดของกรมวิชาการ (2545, น. 112 - 113) ที่ส่งเสริมในเรื่องการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom Taxonomy) โดยเฉพาะในชั้นของการวิเคราะห์ตามลักษณะของเหตุการณ์ คือ ถามองค์ประกอบ ถามความสัมพันธ์และถามหลักการ

นอกจากนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546, น. 97 - 98; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น. 52; ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548, น. 161; เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท, 2555, น. 36) ได้เสนอแนวทางการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์สอดคล้องตรงกันเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค 5W1H ซึ่งสามารถสังเคราะห์ได้ดังนี้

การใช้เทคนิค 5W1H เป็นเทคนิคในการตั้งคำถามที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแยกย่อยเนื้อหาให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น โดยใช้คำถามใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) ทำให้ผู้เรียนสามารถเก็บรายละเอียดจากสิ่งที่เรียนรู้จะเป็นพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดของคำถาม ดังนี้

1. What (อะไร) ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดขึ้น
  - 1.1 เกิดอะไรขึ้น
  - 1.2 มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้บ้าง
  - 1.3 เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร
  - 1.4 อะไรเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว
2. Where (ที่ไหน) สถานที่หรือตำแหน่งที่เกิดเหตุ
  - 2.1 เรื่องนี้เกิดที่ไหน
  - 2.2 สถานที่ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้มีที่ไหนบ้าง
3. When (เมื่อไหร่) เวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นหรือกำลังจะเกิดขึ้น
  - 3.1 เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อไหร่
  - 3.2 เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นเมื่อไหร่บ้าง
4. Why (ทำไม) สาเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น
  - 4.1 ทำไมถึงเกิดเหตุการณ์นี้ขึ้น
  - 4.2 ทำไมเขาถึงตัดสินใจเช่นนี้
  - 4.3 ทำไมถึงเป็นคนนี้
5. Who (ใคร) บุคคลสำคัญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์
  - 5.1 ใครมีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง
  - 5.2 ใครเป็นคนทำ
  - 5.3 ใครมีส่วนได้ส่วนเสียกับเหตุการณ์นี้บ้าง
  - 5.4 เหตุการณ์นี้มีผลกระทบต่อใครบ้าง

6. How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้น

6.1 เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร

6.2 เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร

6.3 เรียงลำดับการเกิดเหตุการณ์อย่างไร

6.4 ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

6.5 เหตุการณ์นี้มีผลอย่างไร แตกต่างจากสถานการณ์เดิมก่อนเกิดเหตุการณ์หรือไม่
อย่างไร

ซึ่งการคิดวิเคราะห์ด้วยเทคนิค 5W1H ถือเป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ ช่วยไล่เรียงความชัดเจนของเหตุการณ์ได้เป็นอย่างดี และได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งในด้านบุคคล เวลาและสถานที่

ทศนา แคมมณี (2544, น. 15 - 16) ได้เสนอแนวทางให้นักเรียนได้วิเคราะห์ ดังนี้

1. สอนด้วยการตั้งคำถาม ทั้งคำถามแบบเดี่ยวและคำถามแบบชุด
2. สอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เพื่อฝึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์
3. การเรียนรู้แบบปรึกษาหารือ
4. บันทึกการเรียนรู้ข้อสงสัยต่าง ๆ
5. วางแผน คิดไตร่ตรองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน
6. ประเมินความคิดของตนเอง

ซึ่งแนวทางฝึกการคิดวิเคราะห์ของทศนา แคมมณี (2544, น. 15 - 16) ที่กล่าวมาในข้อที่ 1 และ 2 สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาตรี สำราญ (2548, น. 40 - 41) ที่กล่าวถึงเทคนิคการปูพื้นฐานให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ ดังนี้ ฝึกให้นักเรียนได้คิดตั้งคำถามหรือเกิดข้อสงสัยด้วยตนเอง โดยการนำสถานการณ์มาให้ให้นักเรียนได้ฝึกค้นคว้าจากเอกสารหรือสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งคำถามด้วยตนเองและฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล โดยอาศัยคำถามเจาะลึกเข้าไป โดยคำถามที่ใช้จะช่วยบอกถึงเหตุและผลกระทบบที่จะเกิดขึ้น หรือใช้แผนที่ความคิดในการลำดับความสัมพันธ์ต่าง ๆ

นอกจากการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามแล้วนั้น คำหมาน คนไค (2544, น. 214) ได้เสนอแนวทางการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์โดยใช้สื่อ ข่าวสาร กรณีศึกษามาช่วยในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ฝึกวิเคราะห์ของจริงใกล้ตัว โดยอาศัยการตั้งคำถามกระตุ้นความคิดให้นักเรียนตอบ
2. ฝึกจากสื่อ ใช้อุปภาพ วิดีทัศน์หรือสื่อที่เป็นแบบฝึก และใช้คำถามกระตุ้นความคิดให้นักเรียนตอบ เช่น มีอะไรในภาพ ใครกำลังทำอะไร เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ เป็นต้น

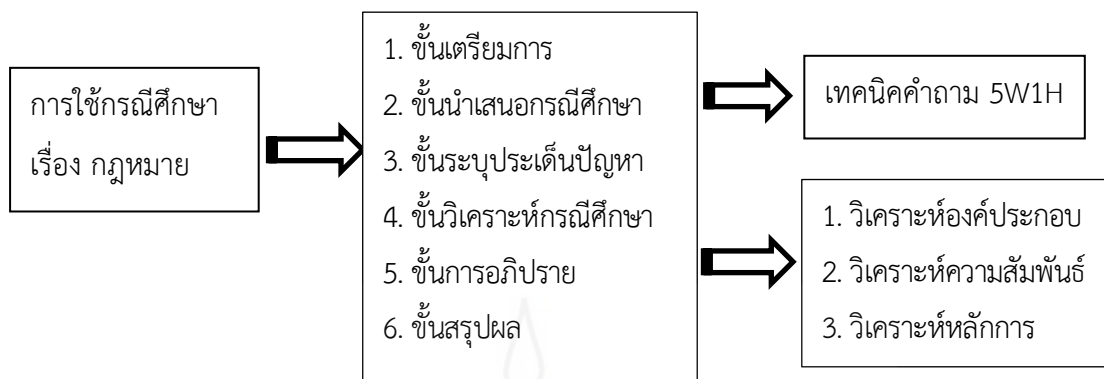
3. ฝึกจากเหตุการณ์จริง ทำใบงานเป็นคำถามให้ผู้เรียนตอบ เมื่อได้สัมผัสกับสถานการณ์จริง เช่น การไปทัศนศึกษา โดยต้องตั้งคำถามให้หลากหลายตามที่เห็น แล้วนำผลการวิเคราะห์ของทุกคนมาอภิปรายสรุป

4. ฝึกวิเคราะห์ข่าวสาร ให้วิเคราะห์เหตุการณ์จากข่าวสารที่ได้อ่าน หรือจากการรับรู้จากสื่อหรือบุคคล และตั้งประเด็นคำถามให้ตอบเป็นรายคน อภิปรายและสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการคิดของ Easton (1992, pp. 12 - 14) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในการพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 การทำความเข้าใจสถานการณ์
- 4.2 การวินิจฉัยของเขตปัญหา
- 4.3 สร้างทางเลือกในวิธีการแก้ไขปัญหา
- 4.4 ทำนายผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น
- 4.5 ประเมินทางเลือก
- 4.6 วิเคราะห์ผลออกมาชัดเจน
- 4.7 สื่อสารผลลัพธ์ที่ได้

ซึ่งแต่ละขั้นตอนของการใช้กรณีศึกษาตามแนวคิดของ Easton (1992, pp. 12 - 14) ต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์เข้าไปด้วย อันจะนำมาสู่การตัดสินใจ สอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แชมมณี (2551, น. 364) ที่กล่าวว่ากรณีศึกษาเป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตั้งที่วาริรัตน์ แก้วอุไร (2541, น. 34) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา คือ เพื่อฝึกฝนการคิดวิเคราะห์ แยกแยะประเด็นปัญหาจากสถานการณ์หลาย ๆ แบบ อันจะช่วยส่งเสริมการสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีหลากหลายแนวทางด้วยกัน โดยผู้สอนจะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับการใช้คำถามควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดตาม โดยแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเรื่องกฎหมาย โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H มาช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในขั้นระบุประเด็นปัญหา โดยเลือกใช้การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในขั้นวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม Bloom (1956, pp. 201 - 207) คือ วิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการ ตามแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา
โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ในขั้นตอนระบุประเด็นปัญหา

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่าการใช้กรณีศึกษาในการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมาย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และเป็นวิธีสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการศึกษากรณีศึกษาผ่านกระบวนการที่ผู้ศึกษาสังเคราะห์ออกมา 6 ขั้นตอนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้านตามแนวคิดของบลูม (1956, pp. 201 - 207) ลงในตารางที่ 2.6 ได้ดังนี้

ตารางที่ 2.6 ความสัมพันธ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษากับการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน

ขั้นตอนของการสอนโดย ใช้กรณีศึกษา	องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์		
	วิเคราะห์องค์ประกอบ	วิเคราะห์ความสัมพันธ์	วิเคราะห์หลักการ
1. ขั้นเตรียมการ			
2. ชี้นำเสนอกรณีศึกษา	✓		
3. ขั้นระบุประเด็นปัญหา	✓	✓	
4. ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา	✓	✓	✓
5. ขั้นการอภิปราย	✓	✓	✓
6. ขั้นสรุปผล			✓

จากตารางที่ 2.6 สามารถสรุปได้ว่าขั้นตอนของการสอนโดยใช้กรณีศึกษา มีส่วนช่วยส่งเสริมในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ** เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเตรียมกรณีศึกษามาให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการ
2. **ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา** เป็นขั้นตอนของการทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน ซึ่งตรงกับการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือเนื้อหาของกรณีศึกษา
3. **ขั้นระบุประเด็นปัญหา** เป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน โดยใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้น ซึ่งผู้ศึกษาเลือกใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H เป็นตัวกระตุ้นในการคิดวิเคราะห์
4. **ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา** เป็นขั้นตอนของกระบวนการคิดผ่านการแยกแยะประเด็น เชื่อมโยงและสรุปเป็นหลักการของผู้เรียน เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์จากกรณีศึกษาอย่างแท้จริงโดยผ่านกระบวนการของการตั้งคำถามมาตั้งแต่ขั้นระบุประเด็นปัญหา
5. **ขั้นการอภิปราย** เป็นขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผลมากที่สุด และทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในการตรวจสอบคำตอบผ่านกระบวนการอภิปราย
6. **ขั้นสรุปผล** เป็นขั้นตอนสรุปหลักการตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนต้องการ

2.4 แนวทางการวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.4.1 หลักการวัดความสามารถในการคิด

แนวทางการวัดความสามารถในการคิดจากการศึกษาแนวคิดของ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544; ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2544, น. 169) สามารถสรุปได้ดังนี้

1. วัดโดยใช้แบบสอบถามมาตรฐาน ตามแนวทางของนักวัดกลุ่มจิตมิติ โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานวัดความสามารถทางสมองในด้านต่าง ๆ เช่น เชาวน์ปัญญา ผลสัมฤทธิ์ ความถนัดความสามารถในการคิด
2. วัดจากการปฏิบัติจริง ตามแนวทางของนักวัดการเรียนรู้ในบริบทที่เป็นธรรมชาติ โดยวัดจากการปฏิบัติจริง ใช้การสังเกตสิ่งที่ต้องการวัดโดยอาศัยจากการเขียนเรียงความ การแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงหรือเหมือนจริงและการรวบรวมงานในแฟ้มสะสมผลงาน

2.4.2 การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิด

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549, น. 31) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัด โดยกำหนดจุดมุ่งหมายว่าจะวัดความคิดด้านใด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดแบบมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา เป็นต้น
2. กำหนดขอบเขตของการวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยศึกษาจากเอกสารและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบ

3. การสร้างผังข้อสอบ กำหนดเค้าโครงของแบบวัดความสามารถทางการคิด ให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด

4. การเขียนข้อสอบ เป็นการกำหนดรูปแบบของการเขียนข้อสอบ คำถามและวิธีการตรวจให้คะแนน เช่น ถ้าคำถามเป็นสถานการณ์ คำตอบอาจจะเป็นข้อสรุปของสถานการณ์ ส่วนการให้คะแนน เช่น ตอบถูกต้องตรงค่าเฉลยได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน เป็นต้น เมื่อได้รูปแบบของข้อสอบแล้วให้ลงมือร่างข้อสอบ และวัดได้ตรงตามโครงสร้างของการวัด พยายามหลีกเลี่ยงคำถามนำ และเมื่อร่างข้อสอบเสร็จแล้วควรตรวจสอบความตรงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยพิจารณา

5. การนำแบบวัดไปทดลองใช้ โดยทดลองใช้วิเคราะห์กับกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มใกล้เคียงและนำผลการตอบคำถามมาวิเคราะห์คุณภาพหาความยาก(p)และอำนาจจำแนก(r) และปรับปรุงให้เหมาะสม

6. การนำแบบวัดไปใช้จริง หลังจากวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อและวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับว่าเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพแล้ว จึงนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการสร้างแบบวัดของวิลลาวัลย์ เจริญพงศ์ (2547) สุกัญญา ภิรมย์ (2548) และ นิลวรรณ เจตวรัญญ (2549)

นอกจากนี้ Watson and Glaser (1964, p. 11) ได้อธิบายเกี่ยวกับการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ว่าเป็นกระบวนการโดยใช้ความเป็นเหตุและผลทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ มีแนวทางวัด 5 ขั้นตอน คือ

1. การระบุปัญหา เป็นกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหานั้น
2. การตั้งสมมุติฐาน การสรุปอ้างอิงของปัญหา โดยนำข้อมูลที่มีการจัดระบบแล้ว มาพิจารณาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์เพื่อสรุปแนวทางที่มีความเป็นไปได้
3. การตรวจสอบสมมุติฐาน เป็นการใช้ความรู้จากข้อมูลและประสบการณ์เดิมที่มี มาใช้ออกแบบการทดลองหรือหาวิธีแก้ปัญหามาเพื่อตรวจสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้และใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและอ้างอิงต่อไป
4. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ เป็นการใช้เหตุและผลในการพิจารณาแนวทางจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล
5. การประเมินการสรุปอ้างอิง เป็นการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงหลังจากตัดสินใจโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ โดยพิจารณาว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ และข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

สรุปได้ว่า การสร้างแบบวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ต้องการวัด โดยจะตั้งอยู่ในหลักของเหตุและผล มีกระบวนการในการสร้างอย่างเป็นขั้นตอนและมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ทดลอง

จริง แบบวัดทักษะการคิดอาจเป็นไปได้ทั้งแบบปรนัยและอัตนัยหรือการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งครอบคลุมความสามารถของผู้เรียนในการแยกแยะข้อมูลเพื่อการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ การคิดวิเคราะห์องค์ประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการคิดวิเคราะห์หลักการ

ตอนที่ 3 หลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

3.1 หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระวิชาความรู้ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักถึงความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ภายใต้ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก โดยได้กำหนดสาระต่างๆตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ 5 สาระ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น. 132 - 133)

3.1.1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม วัตถุประสงค์ คือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

3.1.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต วัตถุประสงค์ คือ มุ่งให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3.1.3 เศรษฐศาสตร์ วัตถุประสงค์ คือ มุ่งบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.1.4 ประวัติศาสตร์ วัตถุประสงค์ คือ ศึกษาพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บอกความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

3.1.5 ภูมิศาสตร์ วัตถุประสงค์ คือ การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์หาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงการนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น จะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายในเนื้อหารายวิชา เมื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจึงต้องมีทักษะในการนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดความเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาให้มากที่สุด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เนื้อหาที่ผู้ศึกษาใช้อยู่ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต มาตรฐาน ส.2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ระดับชั้นชั้น ม.3 ตัวชี้วัด ข้อ 1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง และข้อ 2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน ดังนี้

ตารางที่ 2.7 การนำเสนอมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางตามเนื้อหาที่ผู้ศึกษาเลือกใช้ในการทดลองในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต

ระดับชั้น	สาระการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา	มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
มัธยมศึกษาปีที่ 3	สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต	มาตรฐาน ส.2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข	ตัวชี้วัดที่ 1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง	- ลักษณะและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย - ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ - ลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งและความรับผิดชอบทางแพ่ง - ตัวอย่างการกระทำความผิดทางแพ่ง เช่น การทำผิดสัญญา การละเมิด

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ระดับชั้น	สาระการ เรียนรู้ในกลุ่ม สังคมศึกษา	มาตรฐานการ เรียนรู้	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
			ตัวชี้วัดที่ 2 มีส่วนร่วมในการ ปกป้องคุ้มครอง ผู้อื่นตามหลักสิทธิ มนุษยชน	- ความหมายและความสำคัญ ของสิทธิมนุษยชน - การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยตามวาระ และโอกาสที่เหมาะสม

3.2 บริบทสถานศึกษา

โรงเรียนวัดนวลนรดิศ ตั้งอยู่ในเขตภาษีเจริญ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต1 (กรุงเทพมหานคร) กระทรวงศึกษาธิการ มีพื้นที่แยกเป็น 2 บริเวณ โดยมีวัดนวลนรดิศวรวิหารอยู่ตรงกลางระหว่าง 2 บริเวณ ปัจจุบันมีอายุ 129 ปี ปัจจุบันเขตภาษีเจริญมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปอย่างมาก โดยเฉพาะด้านการคมนาคม นอกจากจะมีการคมนาคมทางน้ำ ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักในอดีตแล้ว ปัจจุบันยังมีถนนสายหลักคือ ถนนเพชรเกษม และด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้รถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคลหรือสายสีน้ำเงิน อยู่หน้าโรงเรียนทำให้การเดินทางคมนาคมสะดวกสบายมากขึ้น และมีห้างสรรพสินค้าอยู่ในระแวกใกล้เคียง เช่น ซีคอนบางแค เดอะมอลล์บางแค พิวเจอร์พาร์ครังบางแค ทำให้จากสภาพโดยทั่วไปที่มีลักษณะกึ่งชนบทกึ่งชุมชนเมือง แต่ในพื้นที่ เนื่องจากมีการขยายตัวของระบบสาธารณูปโภค (โดยเฉพาะด้านการคมนาคม) จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนเกษตรเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น

3.2.1 วิสัยทัศน์

วิชาการล้ำเลิศ เชิดชูคุณธรรม นำเทคโนโลยี มีความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล

3.2.2 ปรัชญาโรงเรียน

เรียนดีเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม ดำรงไทย

3.2.3 พันธกิจ

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานสากลอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อคุณภาพการศึกษา

3. พัฒนาครูและบุคลากรอื่นภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาระบบที่มี คุณภาพสำหรับการส่งเสริมด้านงบประมาณ รายได้ และความมั่นคงในวิชาชีพครู

จากข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรข้างต้น จะเห็นได้ว่าโรงเรียนวัดนวลนรดิศเป็นโรงเรียน ที่มีบริบทที่ผูกพันกับสายน้ำ วัดและชุมชนมาตั้งแต่ในอดีต แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความเปลี่ยนแปลง ทางสังคมหลายอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการคมนาคมที่สะดวกสบายมากขึ้น และด้วยสภาพบริบทของโรงเรียนที่มีลักษณะเป็น 2 บริเวณ โดยมีวัดนวลนรดิศวิหารและชุมชนกั้นอยู่ ระหว่าง 2 บริเวณ ทำให้อาจมีปัญหาในเรื่องของการติดต่อสื่อสาร ทั้งภายในระหว่างโรงเรียนและการสื่อสาร กับชุมชนและวัด อาจเกิดความเห็นต่างหรือเข้าใจผิดได้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยเฉพาะใน สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต ได้มีการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการยอมรับความคิดเห็น ที่แตกต่าง การเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น ทำให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ซึ่งเนื้อหาที่ผู้ศึกษาใช้ในการ วิจัยเป็นเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวกับกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญาและสิทธิมนุษยชนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจกฎหมายและ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้กับสังคมในปัจจุบันได้มากขึ้น รวมไปถึงการเคารพสิทธิระหว่างเพื่อน มนุษย์ด้วยกัน การอยู่ร่วมกันกับคนหมู่มาก โดยยึดกฎระเบียบของกฎหมายเป็นหลัก ช่วยให้สังคมที่ แตกต่างหรือวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปต้องปรับตัวและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

3.3 คำอธิบายรายวิชา ส 23101 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 23101 ชื่อรายวิชา สังคมศึกษา 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย อภิปราย นำเสนอแนวคิดระบอบการปกครองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ใน ปัจจุบัน ระบอบการปกครองของไทยกับประเทศอื่น ๆ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ความแตกต่างของคดีอาญาและคดีแพ่ง การมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน การอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง การเสนอแนวคิดในการลดความขัดแย้งและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในประเทศและสังคมโลก

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย อภิปราย นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลไกราคาในระบบเศรษฐกิจ ตลาด ปัญหาเศรษฐกิจ การพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ตลอดจนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมถึงความสำคัญของนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลกับการพัฒนาประเทศ

โดยใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มและเทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาและสืบค้นข้อมูล มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การสร้างคำอธิบาย การสาธิต การมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน และการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสมตลอดจนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ มีวินัย อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ดำรงไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

รหัสตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3 ม.3/4 ม.3/5

ส 2.2 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3 ม.3/4

ส 3.1 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3

ส 3.2 ม.3/1 ม.3/2 ม.3/3 ม.3/4 ม.3/5 ม.3/6

รวมทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาองค์ประกอบของคำอธิบายรายวิชา ได้แก่ เวลาเรียน/หน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแกนกลาง สามารถสรุปได้ว่า ในรายวิชาสังคมศึกษา 5 รหัสวิชา ส23101 จะประกอบไปด้วย 2 สาระการเรียนรู้ คือ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม และสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 หน่วยกิต จำนวน 40 ชั่วโมง ซึ่งผู้ศึกษาเลือกศึกษาในส่วนของเนื้อหา เรื่องกฎหมาย ซึ่งอยู่ในสาระการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัดข้อ 1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิด ระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง และข้อ 2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นอีกกลุ่มสาระการเรียนรู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ โดยหลักสูตรได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนมีการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ซึ่งสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ทั้งนี้การจัดการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการนำหลักสูตรไปใช้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด โดยในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ

การดำเนินชีวิตในสังคม นับว่าเป็นสาระหนึ่งที่มีความสำคัญ ในการช่วยสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชนภายใต้กฎระเบียบกฎหมาย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เนื้อหาที่ผู้ศึกษาใช้อยู่ในสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง ศีลธรรมและการดำเนินชีวิต มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ตัวชี้วัด ข้อ 1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง และข้อ 2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและช่วยให้เยาวชนของชาติเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่องกฎหมายไปใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการดำรงไว้ซึ่งความเป็นธรรมของบุคคลในสังคม การที่บุคคลจำนวนมากจะมาอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีระเบียบและสงบสุขได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการสร้างกฎเกณฑ์และข้อตกลงร่วมกันขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกของสังคมยึดถือปฏิบัติ ตลอดจนควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันจนกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคม แต่ในทางตรงกันข้ามหากสังคมไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับของสังคมความวุ่นวายและปัญหาต่าง ๆ ย่อมตามมา ฉะนั้นกฎหมายกับชีวิตและสังคมจึงเกี่ยวข้องและอยู่ร่วมกันตลอดเวลาดังคำกล่าวของพงศ์ธร บุญอารีย์ (2543, น. 13) ที่กล่าวไว้ว่ากฎหมายกับสังคมเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่งจนเกิดคำกล่าวที่ว่า ที่ใดมีสังคมที่นั่นมีกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าสังคมจะดำรงอยู่ได้จะต้องมีกฎหมายบังคับใช้ ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เพียงลำพังจึงต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อันจะก่อให้เกิดสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ดังนั้น การรู้กฎหมายคือแนวทางในการปฏิบัติและสร้างความสงบสุขแก่สังคมนั่นเอง การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยอันจะช่วยให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมาย

4.1 ความหมายและลักษณะสำคัญของกฎหมาย

4.1.1 ความหมายของกฎหมาย (พิมพา จิตตประสารทศีล, 2548)

- 1) ความหมายของกฎหมายตามแนวความคิดเดิม
  - (1) กฎหมาย คือ คำบัญชาของผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ
  - (2) กฎหมาย คือ คำสั่งของผู้ปกครองต่อราษฎร เมื่อไม่ทำตามต้องถูกลงโทษ
- 2) ความหมายของกฎหมายตามแนวคิดใหม่
  - (1) กฎหมาย คือ ระเบียบกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นสากลในสังคม
  - (2) กฎหมาย คือ อำนาจอันชอบธรรมซึ่งได้รับการยอมรับ
  - (3) กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์สูงสุดในสังคมและเป็นตัวควบคุมกฎเกณฑ์อื่น ๆ

(4) กฎหมาย คือ ระบบกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับตลอดจนมีวัตถุประสงค์ของโครงสร้างหลักเกณฑ์ เจ้าหน้าที่และกระบวนการอันคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรม

(5) กฎหมาย คือ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐบัญญัติขึ้นเพื่อใช้กับประชาชน จากความหมายของกฎหมายดังกล่าว ผู้ศึกษาขอสรุปความหมายของกฎหมายได้ว่า กฎหมายเป็นกฎระเบียบของสังคมที่มาจากผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐ เพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของสังคม

4.1.2 ลักษณะสำคัญของกฎหมาย

ผู้เชี่ยวชาญ นักกฎหมายและนักการศึกษาหลายท่าน (พิมพา จิตตประสารทศิลป์, 2548, น. 19; นิคม สุขมงคล, 2551, น. 76; ศิวพล ชมภูพันธ์, 2557, น. 71) ได้ระบุลักษณะสำคัญของกฎหมายสอดคล้องกันได้ดังนี้

1) กฎหมายจะต้องมาจากรัฐอธิปไตย หมายความว่า ผู้บัญญัติกฎหมายจะต้องมีอำนาจรัฐอาจจะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคล เช่น พระมหากษัตริย์ หัวหน้าคณะปฏิวัติ รัฐสภาที่มีอำนาจเด็ดขาดที่จะออกกฎหมายบังคับได้ และประเทศนั้นจะต้องเป็นเอกราชไม่เป็นอาณานิคมของประเทศอื่น

2) กฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ใช้ทั่วไป หมายความว่า กฎหมายจะต้องใช้บังคับได้ทุกสถานที่และทุกคนโดยเสมอภาค

3) กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไป หมายความว่า เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมาย กฎหมายนั้นย่อมใช้ได้ตลอดไปไม่ว่าจะเก่าหรือใหม่อย่างไรก็ตามจนกว่าจะมีการประกาศยกเลิก

4) กฎหมายเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หมายความว่า กฎหมายทุกฉบับประชาชนต้องปฏิบัติตาม ไม่สามารถปฏิเสธได้

5) กฎหมายต้องมีสภาพบังคับ หมายความว่า ผู้กระทำหรืองดเว้นกระทำตามที่กฎหมายกำหนดต้องถูกลงโทษ

4.2 ประมวลกฎหมายอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับประมวลกฎหมายอาญา ไว้ดังนี้ ประมวลกฎหมายอาญาเริ่มประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2500 ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มีทั้งสิ้น 398 มาตรา จำแนกเป็น 3 ภาค คือ

ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป เป็นบทที่ว่าด้วยความผิดและโทษซึ่งจะนำไปใช้กับความผิดที่บัญญัติไว้ในภาค 2 และภาค 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 106 มาตรา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะ 1 ว่าด้วยบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป

ลักษณะ 2 ว่าด้วยบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ

ภาค 2 ความผิด เป็นภาคที่กำหนดการกระทำและการงดเว้นการกระทำว่าการกระทำใดบ้างเป็นความผิด ตั้งแต่มาตราที่ 107 - 366 แบ่งเป็น 12 ลักษณะ คือ

- ลักษณะที่ 1 ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร
- ลักษณะที่ 2 ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง
- ลักษณะที่ 3 ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม
- ลักษณะที่ 4 ความผิดเกี่ยวกับศาสนา
- ลักษณะที่ 5 ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขประชาชน
- ลักษณะที่ 6 ความผิดเกี่ยวกับการก่ออันตรายต่อประชาชน
- ลักษณะที่ 7 ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง
- ลักษณะที่ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า
- ลักษณะที่ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ
- ลักษณะที่ 10 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
- ลักษณะที่ 11 ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง
- ลักษณะที่ 12 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ภาค 3 ลหุโทษ คือ ความผิดเล็กน้อย ๆ ที่บัญญัติไว้ในภาค 1 โดยมีรายละเอียดของ การกระทำความผิดแตกต่างจากความผิดที่กำหนดในภาค 2 มี 32 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 367 – 398 (พินพา จิตตประสารทศีล, 2548, น. 8 - 9)

โดยในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเนื้อหาในประมวลกฎหมายอาญาในลักษณะที่ 10 ว่าด้วยเรื่องความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และลักษณะที่ 12 ว่าด้วยเรื่องความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน รวมถึงโทษต่าง ๆ ตามลักษณะความผิดทางอาญา

4.3 ประมวลกฎหมายแพ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับประมวลกฎหมายแพ่ง ไว้ดังนี้ เริ่มประกาศใช้บังคับเมื่อ พ.ศ. 2466 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมต่อมาอีกหลายครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีทั้งหมด 6 บรรพ รวม 1755 มาตรา ดังนี้

บรรพ 1 ว่าด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งที่บุคคลต้องเกี่ยวพัน อยู่เสมอในชีวิตประจำวัน ทั้งสิ้น 193 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 1 - 193/35 แบ่งออกเป็น 6 ลักษณะสำคัญ คือ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป บุคคล ทรัพย์สิน นิติกรรม ระยะเวลา และอายุความ

บรรพ 2 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหนี้ มีทั้งสิ้น 259 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 194 - 452 แบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป สัญญา จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรรได้ และละเมิด

บรรพ 3 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเอกเทศสัญญา มีทั้งสิ้น 1,119 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 179 - 1297 แบ่งออกเป็น 22 ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่ ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จำนอง จำนอง รับขน ยืม ผากทรัพย์สิน ค่าประกัน จำนอง จำนำ เก็บคลังสินค้า ตัวแทน นายหน้า ยอมความ การพนันและขันต่อ บัญชีเดินสะพัด ประกันภัย ตัวเงิน ท่างหุ้นส่วนและบริษัท สมาคม

บรรพ 4 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีทั้งสิ้น 137 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 1298 - 1434 มี 8 ลักษณะ คือ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป กรรมสิทธิ์ ครอบครัว การจำยอม อาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกินและภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์

บรรพ 5 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับมรดก มีทั้งสิ้น 157 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 1599 - 1755 โดยแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ คือ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป สิทธิโดยธรรมในการรับมรดก พิษยกรรม วิธีจัดการและปันทรัพย์มรดก มรดกที่ไม่มีผู้รับและอายุความ (พินพา จิตตประสารทศีล, 2548, น. 9 - 10)

โดยในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเนื้อหาในประมวลกฎหมายแพ่งในบรรพ 2 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหนี้ แบ่งเป็น 5 ลักษณะ คือ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป สัญญา จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ และละเมิดและบรรพ 3 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเอกเทศ ได้แก่ สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าทรัพย์สิน สัญญาเช่าซื้อ สัญญากู้ยืมเงิน จำนอง จำนำ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและโทษของการผิดสัญญาต่าง ๆ

4.4 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2541, น. 1) และคณะอนุกรรมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (2542, น. 1) ได้ให้ความหมายของคำว่าสิทธิมนุษยชนซึ่งสามารถสังเคราะห์ความหมายของสิทธิมนุษยชนได้ว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนที่ควรจะได้รับคุ้มครองจากรัฐ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว อายุ เพศ ภาษา ศาสนาหรือความเชื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ เสน่ห์ จามริก (2542, น. 34) และอุดม ไพรเกษตร (2543, น. 34) ที่กล่าวสอดคล้องกันว่าสิทธิมนุษยชน เป็นการยอมรับในศักดิ์ศรีที่ติดตัวมากับมนุษย์ทุกคน และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นสิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเชื้อชาติ เพศ ศาสนา ภาษาใดก็ตาม แต่เป็นสิทธิที่มีเหมือนกันในฐานะของความเป็นมนุษย์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2541, น. 15) ระบุเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของสิทธิมนุษยชน ไว้ดังนี้

1. เป็นสิทธิที่ติดตัวมากับมนุษย์ (Inherent) ตั้งแต่เกิดไม่มีการให้ โอนหรือสืบทอดมา
2. เป็นสิทธิที่เป็นสากล (Univerent) คือเป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนเหมือนกัน ไม่ว่าจะเชื้อชาติ เพศ หรือนับถือศาสนาใด มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ
3. เป็นสิทธิที่ไม่อาจถ่ายโอนให้กันได้ (Inalicnable) คือ ไม่มีใครจะมาแย่งชิงสิทธิมนุษยชนไปจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ ถึงแม้กฎหมายของประเทศนั้นจะไม่รับรองสิทธิมนุษยชนก็ตาม ถือว่าประชาชนของประเทศนั้นก็ยังมียุติธรรมอยู่
4. เป็นสิทธิที่ไม่ถูกแยกออกจากกัน (Indivisible) คือ มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพ มีความมั่นคงและมีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับความเป็นมนุษย์ ดังนั้นสิทธิต่าง ๆ ของมนุษย์จะต้องไปถูกแยกออกจากกัน

จากสิทธิต่าง ๆ ที่กล่าวมา ผู้ศึกษาขอสรุปแนวคิดของสิทธิมนุษยชนได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องของมนุษย์ทุกคน และเกี่ยวข้องกับตัวเราตั้งแต่เกิดจนตาย ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านของการดำรงชีวิตในสังคมไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ภาษา สีผิว การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ล้วนแล้วแต่มีเรื่องของสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิของความเป็นมนุษย์ หรือศักดิ์ศรีของมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง และย่อมมีความสัมพันธ์ในทางกฎหมายหากผู้นำประเทศให้ความสำคัญกับสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ จะช่วยขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนให้ก้าวหน้ามากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ได้รับการคุ้มครองจะต้องไม่ใช่สิทธิเกินขอบเขตเกินไป

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศไทย

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2541) ได้ศึกษารูปแบบการสอนสำหรับวิชาวิธีสอนทั่วไปแบบเน้นกรณีตัวอย่าง เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาครูด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในศาสตร์ทางการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในศาสตร์ทางการสอนหลังเรียนของนักศึกษาครูกลุ่มทดลองมีระดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในศาสตร์ทางการสอนสูงขึ้น 3) รูปแบบการสอนมีอิทธิพลต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ในศาสตร์ทางการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) นักศึกษาครูกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนแบบเน้นกรณีตัวอย่างช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางการเรียนมากขึ้น

วรพรรณ กระต่ายทอง (2550) ได้ศึกษาเรื่องการสอนทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการสอนกรณีศึกษา ดีกว่าบรรยายธรรมดา จริงหรือไม่? ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสารณะและหลักการทางสังคมวิทยาเรื่องสถาบันครอบครัวสถาบันการเมืองโดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชาสังคมศึกษากลุ่มทดลองหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรางคณา หุ่นสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดี โดยใช้กรณีตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ที่เรียนเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดีโดยใช้กรณีตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชูวิทย์ ไชยแก้ว (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรม ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมวิทยาเบื้องต้นเรื่องวัฒนธรรมโดยใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธัญรัตน์ ชัยรินทร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับกรณีตัวอย่างที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาร่วมกับกรณีตัวอย่างมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรลดา หนูรุ่ง (2557) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในรายวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นปีที่ 1 คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยการทำโครงการ และผลจากการทดลองทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการวิเคราะห์ในกระบวนการทำโครงการอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 26.00 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยโครงการมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วรุฒม์ อินทฤทธิ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาที่มีต่อมโนทัศน์ประชาธิปไตยและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยสรุปผลได้ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการเรียนการสอนสังคมศึกษา โดยใช้วิธีการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ มีมโนทัศน์ประชาธิปไตยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้รับการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธัญวลัย กุลวงษ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถแก้ปัญหาเรื่อง วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการใช้วิธีการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเมื่อใช้วิธีสอนโดยกรณีศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสามารถด้านการแก้ปัญหาของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหาระหว่างที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 8.93, S.D = 0.40$)

และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาและการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.62, S.D = 0.27$)

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Brooke (2006) ได้ศึกษาเรื่อง Using Case Method to Teach Online Classes: Promoting Socratic Dialogue and Critical Thinking Skills เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนโดยกรณีศึกษาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านการตั้งคำถามในห้องเรียนเสมือนจริง ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้กรณีศึกษาในชั้นเรียนออนไลน์สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน และการใช้กรณีศึกษาช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและมีทักษะการคิดสูงขึ้น

Rybarczk, et al (2007) ได้ศึกษาเรื่อง A Case - based Approach increases Student Learning Outcomes and Comprehension of Cellular Respiration Concepts เกี่ยวกับผลของการใช้วิธีการกรณีศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนและความเข้าใจโมทศน์เรื่องการหายใจระดับเซลล์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้วิธีการกรณีศึกษามีการเรียนรู้ที่ดีกว่าและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนด้วยกรณีศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Baxter and Jack (2008) ได้ศึกษาเรื่อง Qualitative Case Study Methodology : Study Design and implementation for Novice Researchers. เป็นการแนะนำนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อออกแบบและนำกรณีศึกษาที่มีคุณภาพไปใช้ในโครงการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้กรณีศึกษามีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนช่วยให้นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครอบคลุม

Manuela Frommelt (2019) ได้ศึกษาเรื่อง Fostering teaching-related analytical skills through case - based learning with classroom videos in initial teacher education เกี่ยวกับการเสริมสร้างทักษะการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการสอนผ่านกรณีศึกษาเป็นฐานด้วยวิดีโอในห้องเรียนเพื่อการศึกษาขั้นต้นของครู ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการสอนโดยใช้วิดีโอของครูช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียน และการสร้างคำถามจากวิดีโอในลักษณะของคำถามปลายเปิดช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น

Lumpkin (1991) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับ 5 และ 6 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับ 5 และ 6 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และนักเรียนระดับ 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในเนื้อหาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนระดับ 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากการศึกษาทั้งงานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยจากต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการใช้กรณีศึกษา สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการกรณีศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถใน

การคิดวิเคราะห์ได้ เนื่องจากผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านกรณีศึกษาด้วยตนเอง และกรณีศึกษายังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นผ่านการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ เชื่อมโยง ความสัมพันธ์และสรุปเป็นหลักการตามขั้นตอนของวิธีการสอนแบบกรณีศึกษา อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอีกด้วย นอกจากนี้กรณีศึกษายังช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในด้านมโนคติในเนื้อหาของเรื่องที่เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหามากขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงก่อนทดลอง โดยการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มวัดสองครั้ง (The One - Group Pretest - Posttest) โดยผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 388 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 24 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก กำหนดการให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน รวม 10 คาบเรียน ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ 2551

2.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

2.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนมีขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์

2) ศึกษาเนื้อหาและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากนั้นพิจารณาตัวชี้วัดเพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยสร้างเป็นแบบวัดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยกำหนดการให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยแบ่งอัตราส่วนของแต่ละเรื่องในอัตราที่เหมาะสม กับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยแบ่งเป็นการวัดความสามารถในการวิเคราะห์ 3 ด้าน ดังนี้

(1) วิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Element)

(2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship)

(3) วิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle)

4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก) ตรวจสอบหาค่าความตรงทางเนื้อหาและวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับวัตถุประสงค์ (IOC) ทั้งนี้ แบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ฉบับนี้ มีค่าดัชนี (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด

6) ปรับปรุงแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ดังนี้

(1) ปรับปรุงข้อความ ภาษาให้กะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย

(2) ปรับปรุงการสะกดคำและอักขรวิธีให้ถูกต้อง

(3) ปรับปรุงการเรียงลำดับเนื้อหาในแบบทดสอบ

7) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มเพื่อหาค่าความยาก(p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแบบปรนัยได้ค่าความยาก (p)อยู่ระหว่าง 0.2 - 0.83 และค่าอำนาจจำแนก(r) อยู่ระหว่าง 0 - 0.66 โดยข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีจำนวน 33 ข้อ จาก 40 ข้อ โดยผู้ศึกษาคัดเลือกมาใช้จำนวน 30 ข้อ

8) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของคะแนนจากการทดสอบโดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ด้วยโปรแกรม SPSS โดยต้องมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป และจากผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบแบบปรนัยได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.86 (ภาคผนวก) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีการจำแนกข้อสอบตามประเภทขององค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 การจำแนกข้อสอบตามประเภทขององค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบข้อที่	รวมจำนวนข้อ
การคิดวิเคราะห์องค์ประกอบ	4 6 16 20 21 22 23 25 27 29	10
การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์	1 3 5 7 15 17 18 19 26 28	10
การคิดวิเคราะห์หลักการ	2 8 9 10 11 12 13 14 24 30	10

9) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ฉบับก่อนเรียนไปใช้ทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนเรียนและหลังจากทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการศึกษาจึงนำแบบทดสอบฉบับหลังเรียนมาใช้วัดผลหลังเรียน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ต่อไป

2.3.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีการศึกษา เรื่องกฎหมาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมาย ทั้งจากแบบเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตจากนั้นพิจารณาตัวชี้วัดเพื่อนำมาวางแผนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการศึกษา

2) แบ่งและจัดลำดับเนื้อหาในการเรียนการสอนรายคาบให้เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัด

3) จัดทำแผนการเรียนการสอนรายคาบ โดยให้มีการใช้กรณีศึกษาเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน ตามขั้นตอนของกรณีศึกษา ได้แก่

(1) ชั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องเตรียมกรณีศึกษาให้พร้อมกรณีศึกษาที่เหมาะสมจะต้องมีสาระซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

(2) ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ครูนำเสนอกรณีศึกษาจากเรื่องราวสถานการณ์ ข้อเท็จจริง ปัญหาความขัดแย้ง เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน

(3) ชั้นระบุประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่ครูตั้งประเด็นคำถาม ระบุประเด็นปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนแก้ไข

(4) ชั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนใช้กระบวนการในการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ยกมาให้ เพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผล

(5) ชั้นการอภิปราย เป็นการอภิปรายเพื่อตัดสินใจและหาข้อสรุปร่วมกัน และนำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆและเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ตรวจสอบการใช้เหตุผลที่จะนำไปสู่ข้อสรุปของนักเรียน

(6) ชั้นสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคำตอบร่วมกันอย่างสมเหตุสมผล และสร้างองค์ความรู้ใหม่

4) จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้วิธีกรณีศึกษา จำนวน 5 แผน 10 คาบ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้วิธีกรณีศึกษา

แผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธีกรณีศึกษา	จำนวน คาบ	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้
แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ กฎหมาย	1	1) ลักษณะและ ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับกฎหมาย	ส 2.1 ม.3/1	กรณีศึกษาประเภท The Situation Case โดยมีลักษณะเป็นรูปภาพและข้อความสั้น ๆ ดังนี้ - กรณีศึกษาที่ 1 รูปภาพป้ายห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท - กรณีศึกษาที่ 2 ภาพประเพณีวันสงกรานต์ - กรณีศึกษาที่ 3 การไหว้และมารยาทในสังคม - กรณีศึกษาที่ 4 ข้อความ “ความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธี กรณีศึกษา	จำนวน คาบ	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้
แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับกฎหมาย (ต่อ)				<ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษาที่ 5 ข้อความ "ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 200,000 - 500,000 บาท" - กรณีศึกษาที่ 6 ข้อความ "ผู้ใดทำร้าย ร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่ ร่างกาย หรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ" - กรณีศึกษาที่ 7 สุภาชิตสำนวนไทย "เข้าเมืองตาหลิว ต้องหลิวตาตาม" - กรณีศึกษาที่ 8 กฎระเบียบของโรงเรียน - กรณีศึกษาที่ 9 พระบรมราโชวาทในหลวง รัชกาลที่ 9 - กรณีศึกษาที่ 10 ข้อความ "ห้ามขับรถยนต์ ฝ่าฝืนปรับ"
แผนที่ 2 กฎหมาย อาญา	3	1) ลักษณะการ กระทำความผิดทาง อาญาและโทษ 2) ตัวอย่างการ กระทำความผิดทาง อาญา เช่น ความผิด เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สิน	ส 2.1 ม.3/1	กรณีศึกษาประเภท The Situation Case มี ทั้งสถานการณ์ที่เป็นจริง (Real Case) และ ดัดแปลงข้อมูลขึ้นมาใหม่ (Armchair Case) ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษา "ด.ช.8 ขวบนั่นปั่นพอลันถูก น้องดับสลด" - กรณีศึกษา "คดีฆ่าหั่นศพ" - กรณีศึกษา "หนุ่มเพิ่งพันคูก กระชาก สร้อยทองหญิงสาว ชาวบ้านรวบตัวได้ทัน ควีน" - กรณีศึกษา "รวบแล้วโจรชิงทรัพย์ร้านทอง นครสวรรค์ อ้างตกงาน"

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธี กรณีศึกษา	จำนวน คาบ	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้
แผนที่ 2 กฎหมายอาญา (ต่อ)				<ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษา “เปิดโฉมหน้าแก๊งปล้นทอง 85 ล้าน คาดนำไปหลอมนายหาเงินหมุน ขบวนการป่วนได้” - กรณีศึกษา “อุทาหรณ์ หม่อมเจ้อ้อหาเก็บมือถือได้ชื่อเรียกเงิน 3 พัน” - กรณีศึกษา “จับหม่อมที่นางสาวมาหน้าผับ” - กรณีศึกษา “สาวระยองแจ่งจับเพื่อนรักผิดที่ไว้ใจให้ดูแลทรัพย์” - กรณีศึกษา “หม่อมใหญ่ประกาศตัดขาดน้องชายใช้ชื่อพี่หลอกเอาเงิน” - กรณีศึกษา “จับโจ้ 16 ขโมยเงินกฐินเกลี้ยง”
แผนที่ 3 กฎหมายแพ่ง	3	1) ลักษณะการ กระทำความผิดทาง แพ่งและความรับผิด ทางแพ่ง 2) ตัวอย่างการ กระทำความผิดทาง แพ่ง เช่น การทำผิด สัญญา การทำละเมิด	ส.2.1 ม.3/1	กรณีศึกษา The Situation Case ในลักษณะของบทความและกรณีศึกษาที่ แต่งขึ้นมาใหม่ (Armchair Case) ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - กรณีศึกษา “สัญญาซื้อขาย” - กรณีศึกษา “สัญญากู้ยืมเงิน” - กรณีศึกษา “สัญญาเช่าทรัพย์ - เช่าซื้อ” - กรณีศึกษา “การจำนำ-จำนอง”
แผนที่ 4 ความ แตกต่างระหว่าง กฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่ง	1	1) ลักษณะการ กระทำความผิดทาง อาญาและโทษ 2) ตัวอย่างการ กระทำความผิดทาง อาญา เช่น ความผิด เกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สิน	ส.2.1 ม.3/1	กรณีศึกษา The Situation Case เป็น กรณีศึกษาประเภทเหตุการณ์เป็นจริง (Real Case) จากข่าวในหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

แผนการเรียนรู้ โดยใช้วิธี กรณีศึกษา	จำนวน คาบ	สาระการเรียนรู้ แกนกลาง	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ประเภทของกรณีศึกษาที่ใช้
แผนที่ 4 ความ แตกต่างระหว่าง กฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่ง (ต่อ)		3) ลักษณะการ กระทำความผิดทาง แพ่งและความรับผิด ทางแพ่ง 4) ตัวอย่างการ กระทำความผิดทาง แพ่ง เช่น การทำผิด สัญญา การทำละเมิด		
แผนที่ 5 สิทธิมนุษยชน	2	1) ความหมายและ ความสำคัญของ สิทธิมนุษยชน 2) การมีส่วนร่วม คุ้มครองสิทธิ มนุษยชน ตาม รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ตามวาระและโอกาส ที่เหมาะสม	ส.2.1 ม.3/2	กรณีศึกษา The Situation Case ประเภท เหตุการณ์เป็นจริง (Real Case) - กรณีศึกษา “เข้าเด็กน้อยนั่งขอทาน”

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมาย ไปให้อาจารย์
ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม โดยมีการปรับปรุงเรื่อง
ของการใช้คำ และการตรวจสอบอักขระ การสะกดคำ

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีกรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่ปรับปรุงแล้วไปให้
ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการทำวิจัยเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สำหรับการนำไปใช้
ทดลอง โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1 (ภาคผนวก) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งหมด แต่มีการเสนอแนะให้
แก้ไขในประเด็นดังต่อไปนี้

- (1) ปรับเกณฑ์วัดและประเมินผล ในใบกิจกรรมแต่ละใบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- (2) เสนอแนะให้สั่งงานเป็นชิ้นงาน แทนการใช้ใบกิจกรรมในบางคาบ

(3) เสนอให้ปรับข้อความในขั้นตอนการเขียนแผนให้สั้นกระชับได้ใจความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัดในแต่ละคาบเรียน

7) นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีกรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปใช้เป็นเครื่องมือทดลองจริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 และจดบันทึกหลังการสอนทุกครั้ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

3.1.1 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ ก่อนเรียน (Pre - test) แบบปรนัยจำนวน 30 ข้อ

3.1.2 วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีกรณีศึกษากับนักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 24 คน จำนวน 10 คาบเรียน

3.1.3 หลังเสร็จสิ้นการดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีกรณีศึกษา เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษานำแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์หลังเรียน (Post - test) มาให้ กลุ่มตัวอย่างทำ

3.1.4 นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูลทาง สถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบ สมมุติฐานการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

นำคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีกรณีศึกษา โดยคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

ผู้ศึกษาได้วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมาจากนั้นเอาข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (และทดสอบค่าที่เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา ดังจะนำเสนอในตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทีของคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D	T	Sig.
ก่อนเรียน	24	12.92	2.320		
หลังเรียน	24	18.75	3.590	10.858	.000*

*P < 0.05

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์ก่อนเรียนเท่ากับ 12.92 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเท่ากับ 18.75 และเมื่อทดสอบความแตกต่างโดยใช้ค่าที พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษามีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดนวลนรดิศ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 24 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการศึกษา มีระยะเวลาในการทดลอง 10 คาบ และนำผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t - test dependent)

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 24 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2) *เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง* ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 คาบเรียน ที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test dependent) ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

1.3 ผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน เรื่องกฎหมาย โดยใช้กรณีศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เรื่อง กฎหมาย ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมุติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานครที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้กรณีศึกษา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ศึกษาได้จัดการเรียนการสอนโดยยึดแนวทางของบลูม (Bloom, 1956) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Analysis of Element) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) และการวิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principle) โดยมีขั้นตอนของการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา 6 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้และมีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้านดังต่อไปนี้

2.1.1 ขั้นเตรียมการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่ผู้สอนต้องการ

2.1.2 ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน

2.1.3 ขั้นระบุประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอน ระบุประเด็นปัญหาที่ต้องการให้ผู้เรียนแก้ไขโดยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ ผ่านเทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ที่มีส่วนช่วยแยกแยะลักษณะสำคัญของเหตุการณ์ว่าใคร (Who) อะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) อย่างไร (How) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของเหตุการณ์ เพื่อทำให้เกิดการแยกแยะและเชื่อมโยงเหตุการณ์ทั้งหมดเข้าด้วยกันซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการตั้งคำถามในขั้นตอนนี้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, น. 97 - 98) ที่กล่าวว่าเทคนิค 5W1H เป็นการตั้งคำถามที่ช่วยกระตุ้นความคิดของผู้เรียน โดยมีส่วนช่วยในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ ช่วยไล่เรียง จัดลำดับความชัดเจนของเหตุการณ์นำไปสู่การสรุปเป็นหลักการได้เป็นอย่างดี

2.1.4 ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดเพื่อให้ได้คำตอบที่สมเหตุสมผล โดยขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ตลอดจนนำไปสู่การสรุปเป็นหลักการของเรื่องราวในกรณีศึกษาสอดคล้องกับ Manuela Frommelt (2019), วราจคณา หุ่นสุวรรณ (2552), และธัญรัตน์ ชัยรินทร์ (2556) ที่สรุปตรงกันว่าขั้นตอนของการวิเคราะห์กรณีศึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาระบวนการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี

2.1.5 ขั้นการอภิปราย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนกลุ่มมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระฉับกระชวยในการตรวจสอบคำตอบอย่างเป็นเหตุเป็นผลผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม (ทศนา แคมมณี, 2548, น. 352)

2.1.6 ขั้นสรุปผล มีส่วนช่วยให้เกิดการวิเคราะห์หลักการซึ่งเป็นการสรุปเพื่อหาหลักการในเรื่องราวนั้น ๆ ตลอดจนหาเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดการสอนของ Stanford University (1994), อ้างถึงในวรุตม์ อินทฤทธิ์, 2558, น. 154) และทศนา แคมมณี (2546, น. 77) ที่กล่าวว่าการสอนด้วยกรณีศึกษาเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ประเมินผล ประยุกต์ใช้ข้อมูล สรุปหลักการจากเนื้อเรื่องที่ศึกษา ช่วยให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับผลของงานวิจัยของ Manuela Frommelt (2019), วราจคณา หุ่นสุวรรณ (2552) และธัญรัตน์ ชัยรินทร์ (2556) ที่ได้ศึกษาการใช้กรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน พบว่าทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรณีศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากแนวคิดการสอนที่กล่าวมาข้างต้นแล้วมีข้อสังเกตที่พบจากการใช้กรณีศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนห้องกีฬา พบว่าบรรยากาศในการเรียนเป็นไปในลักษณะของการเกิดความร่วมมือ ไม่เบื่อหน่าย และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนติดตามและ

สนใจในการเรียนได้ดีขึ้นกว่าการสอนบรรยายสอดคล้องกับแนวคิดของ Brooke (2006) และกาญจนา เกียรติประวัติ (2524, น. 83) ที่กล่าวว่า การใช้กรณีศึกษาทำให้ผู้เรียนมองภาพในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย กระตือรือร้นในการเรียนเนื่องจากเป็นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ และผู้เรียน สามารถกลับมาอ่านเรื่องราวได้อีกรอบช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและติดตามเรื่องราวได้ดีมากขึ้นซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้เรียนในชั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาการความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศมีความเข้าใจ ในเนื้อหาได้ดีขึ้นและสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะ หาความสัมพันธ์ รวมถึงสิ่งที่เป็นประเด็นหลักจาก เนื้อเรื่อง ส่งผลให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ข้อสอบหรือเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมได้ดีมากขึ้น และการสอนแบบกรณีศึกษาช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ช่วยเพิ่ม ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมองภาพในการเรียนได้ง่าย ชัดเจน ทำให้คะแนนความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้กรณีศึกษาเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนจัดกิจกรรม อันจะ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สามารถใช้กรณีศึกษาในการเรียนการสอนเรื่องกฎหมาย ในการพัฒนา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้

3.1.2 การใช้เทคนิคการตั้งคำถาม 5W1H ในขั้นตอนระบุประเด็นปัญหาช่วยกระตุ้นให้ เกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ได้

3.1.3 การเลือกใช้กรณีศึกษาที่เป็น The situation case จะต้องสอดคล้องกับเรื่องที่ สอน และควรเป็นกรณีศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนได้มีข้อมูลเพียงพอและเหมาะสมสำหรับใช้เป็นข้อมูลเพื่อ กระตุ้นความคิดในการวิเคราะห์ แยกแยะ เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ตลอดจนนำไปสู่หลักการของเรื่องที่ เรียนได้อย่างสมเหตุสมผล

3.1.4 การใช้กรณีศึกษาช่วยทำให้พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นไปทิศทางที่ดีขึ้น สร้างเสริมบรรยากาศในการร่วมมือ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และ เกิดการคิดวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการกลุ่ม

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 สามารถศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ หรือในสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.2.2 สามารถศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาในการพัฒนาความสามารถในการคิดในลักษณะอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา เป็นต้น

3.2.3 สามารถศึกษาผลของการใช้กรณีศึกษาไปวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยบูรณาการกับเนื้อหากฎหมาย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). *แนวทางการวัดประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษากกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ซีคเซส มีเดีย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *เทคนิคการใช้คำถามพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: วิพรีนท์.
- ชูวิทย์ ไชยเป้า. (2553). *การศึกษาวิธีการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา สังคมวิทยาเบื้องต้น เรื่อง วัฒนธรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- ชูชัย งามวสุลักษณ์. (2550). *รู้กฎหมายง่ายนิดเดียว เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี และคณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ธัญรัตน์ ชัยรินทร์. (2556). *ผลของการจัดการเรียนรู้รูปแบบซิปปาร่วมกับกรณีตัวอย่างที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, อุดรธานี.
- นุชนาด ชุกกลิ่น. (2552). *ผลของการใช้กิจกรรมการอภิปรายแบบผสมผสานและกระดานสนทนาในการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิตยา โสริกุล. (2547). *ผลการใช้การสอนแนะนำการเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาบนเว็บที่มีต่อการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีรูปแบบการคิดต่างกัน*. (ดุขฉินิพนธ์ปริญญาคุษภีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค พรินต์.

- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2553). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู. (คุษณินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- พิจิตรา ธรรมสถิตย์. (2552). ผลของการเรียนแบบร่วมมือผ่านเว็บโดยใช้กรณีตัวอย่างด้วยการแบ่งกลุ่ม สัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิมพา จิตตประสาทศีล. (2548). การศึกษาลักษณะภาษาในกฎหมายไทย:ประมวลกฎหมายอาญาและ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์).มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วรุตม์ อินทฤทธิ์. (2558). ผลของการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้วิธีกรณีศึกษาที่มีต่อมโนทัศน์ ประชาธิปไตยและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์- มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วรางคณา หุ่นสุวรรณ. (2552). การทดลองสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเรื่องการปฏิบัติตนเป็นคนดีกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และ จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร- มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- วนิดา ม่วงศิลปชัย. (2545). การเขียนกรณีศึกษา. สืบค้นจาก http://geocities.com/tr_di/hrd19htm.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2549). เทคนิคและยุทธวิธีพัฒนาการคิด การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารี นาสกุล และคณะ. (2530). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วารินทร์ แก้วอุไร. (2541). การพัฒนารูปแบบการสอนสำหรับวิชาวิธีสอนทั่วไปแบบเน้นกรณีตัวอย่าง เพื่อส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาครูด้านการคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในศาสตร์ ทางการสอน. (คุษณินิพนธ์ปริญญาคุษณินิพนธ์บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. (2542). การเรียนรู้ด้วย “กรณีศึกษา” อย่างมีประสิทธิภาพ. *รังสิตบิวสิเนสรีวิว*, 2(1 - 6), 81 - 84.

- วรพรรณ กระต่ายทอง. (2550). *การสอนทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการสอนกรณีศึกษา ดีกว่าบรรยายธรรมดาจริงหรือ?*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ-กำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2555). *พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2544). *กฎหมายน่ารู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุพจน์ นาคะพินิจ. (2530). *ประมวลกฎหมายอาญา*. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- สุติเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้เป็นทีมของนิสิตปริญญาบัณฑิตด้วยรูปแบบการเรียนแบบผสมผสานที่ใช้เทคนิคการเรียนร่วมกันด้วยกรณีศึกษาและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เสน่ห์ จามริก. (2544). *สิทธิมนุษยชน เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิ-โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัญชลี เครือคำขาว. (2540). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตาม คู่มือการสอนของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- Baxter.P.& Jack.S. (2008). Qualitative case study methodology: Study design and implementation for novice researchers. *The Qualitative Report*, 13(4), 544 - 559.
- Brooke.S.L. (2006). Using Case Method to Teach Online Classes: Promoting Socratic Dialogue and Critical Thinking Skills. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 18(2), 142 - 149.
- Davis.C&Wilcock.E. (2003). *Teaching materials using case studies*. Liverpool: The UK Centre for Materials Education.
- Herreid, C. F. (1999, December 6). *What Make Up a Case?*. Retrieved from: <http://research.sdm.buffalo.edu/case/goodcase.asp>.
- Lumpkin. (1991). *Introduction to Educational and Measurement*. The Ribiside Press, Cambridge.
- Marzano, Robert J. (2001). *Designing a New Taxonomy of Educational Objective*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press; London: Sage.

- Rybarczyk. B.J, et al. (2007). *A case - based approach increases student learning outcomes and comprehension of cellular respiration concepts*. *BIOCHEMISTRY AND MOLECULAR BIOLOGY EDUCATION*, 35(3), 181 - 186.
- Romanowski. M. H. (2009). *Teaching using case studies*. From Qatar University. http://www.qu.edu.qa/offices/ofid/perseriation_Spring2009/1_Teaching_U sing_Case studies_1.pdf.
- Stanford University. (1994). *Speaking of teaching*. *STANFORD UNIVERSITY NEWSLETTER ON TEACHING*, 5(2), 1 – 4.
- Watson, G. and Glaser, E.M. (1964). *Watson Glaser Critical Thinking Appraisal Manual*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Yin.R.K. (1994). *Case study research design and methods*. London: SAGE Publication.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ อาจารย์ ภาสุตา ภาคาผล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วุฒิการศึกษา - ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (การสอนสังคมศึกษาและ
ภาษาอังกฤษ) (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Advance A and B: Speaking Skills and Accent
Reduction Skills, Richland College of the Dallas
County Community College District, U.S.A.
2. ชื่อ อาจารย์ณัฐพร ปุ๋ยรักษา
ตำแหน่ง - ข้าราชการครูชำนาญการ ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนวัดนवलนฤตศ
- อาจารย์พิเศษประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วุฒิการศึกษา - ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (หลักสูตรการสอนสังคม)
มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ชื่อ อาจารย์ณัฐกรฤศ วิเศษปัดสา
ตำแหน่ง - อดีตอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
วุฒิการศึกษา - ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ อว 0602.16 (บ)/209

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 เมษายน 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ภาสตา ภาคาผล

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย โดยใช้วิธีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิมลกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 08 7626 5159

ที่ อว 0602.16 (บ)/ 209

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 เมษายน 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ณัฐพร ปุ้ยรักษา

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย โดยใช้วิธีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 08 7626 5159

ที่ อว 0602.16 (บ)/ 209

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

8 เมษายน 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน อาจารย์ณัฐกรกฤต วิเศษปิตสา
สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย โดยใช้วิธีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษานี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 08 7626 5159

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๖๐๗

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

ด้วยนางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและ
การสอน วิชาเอกสังคมศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้า
อิสระเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมาย โดยใช้วิธีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ของ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยทดลองใช้กับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒๔ คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผล
การศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา
และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐ ๘๗๖๒ ๖๕๑๕๙

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีกรณีศึกษา
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้เรื่อง กฎหมาย จัดการเรียนการสอนโดยวิธีกรณีศึกษา
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการเรียนรู้โดยใช้ วิธีกรณีศึกษา	จำนวน คาบ	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด
แผนที่ 1 ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับกฎหมาย	1	1) ลักษณะและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย	ส 2.1 ม.3/1
แผนที่ 2 กฎหมาย อาญา	3	1) ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ 2) ตัวอย่างการกระทำความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน	ส 2.1 ม.3/1
แผนที่ 3 กฎหมายแพ่ง	3	1) ลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งและ ความรับผิดทางแพ่ง 2) ตัวอย่างการกระทำความผิดทางแพ่ง เช่น การทำผิดสัญญา การทำละเมิด	ส 2.1 ม.3/1
แผนที่ 4 ความแตกต่าง ระหว่างกฎหมายอาญา และกฎหมายแพ่ง	1	1) ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญาและ โทษ 2) ตัวอย่างการกระทำความผิดทางอาญา เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน3) ลักษณะการกระทำความผิดทางแพ่งและความ รับผิดทางแพ่ง 4) ตัวอย่างการกระทำความผิดทางแพ่ง เช่น การทำผิดสัญญา การทำละเมิด	ส.2.1 ม.3/1
แผนที่ 5 สิทธิมนุษยชน	2	1) ความหมายและความสำคัญของสิทธิ มนุษยชน 2) การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามวาระและ โอกาสที่เหมาะสม	ส.2.1 ม.3/2

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

จำนวน 1 คาบ

ผู้สอน : นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ สถานศึกษา : โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง
สาระสำคัญ กฎหมายเป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่นำมาใช้กับประชาชนภายในรัฐนั้น ๆ ซึ่งเกิดจากผู้มีอำนาจในรัฐ โดยประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตาม ถ้าฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้
  - 1.1 อธิบายความหมายของกฎหมายได้
  - 1.2 อธิบายลักษณะสำคัญของกฎหมายได้
2. ด้านทักษะ
  - 2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของกฎหมายกับข้อปฏิบัติอื่น ๆ ในสังคมได้
3. ด้านคุณลักษณะ
  - 3.1 มีส่วนร่วมในการเรียน
  - 3.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สาระการเรียนรู้

มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมมีโอกาสเกิดความไม่ยุติธรรมและความขัดแย้ง ดังนั้นเพื่อให้บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อยและประชาชนได้รับความเป็นธรรม มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน กฎหมายจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแนวทางในการประพฤติในสังคม ดังข้อความที่กล่าวว่า “ที่ใดเป็นสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย”

กฎหมาย คือ ข้อบังคับของรัฐที่ถูกบัญญัติขึ้นโดยผู้มีอำนาจการตรากฎหมายที่เรียกว่า “รัฐอธิปัตย์” หากไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ

ลักษณะของกฎหมาย

1. เป็นข้อบังคับของรัฐ
2. กฎหมายมีสภาพบังคับ
3. กฎหมายบังคับใช้ได้ทั่วไปและเสมอภาค

4. กฎหมายเป็นข้อบังคับพฤติกรรมของบุคคล

กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระเบียบ ดังนั้นประชาชนทุกคนมีหน้าที่ในการเรียนรู้

กฎหมาย เพื่อปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูนำรูปภาพรัฐธรรมนูญ, รูปภาพศาล, รูปภาพพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ มาให้นักเรียนดูจากนั้นตั้งคำถามพัฒนาความคิดนักเรียน ดังนี้

- 1.1 สิ่งที่เราเห็นในภาพนี้คืออะไร
- 1.2 สิ่งที่เราเห็นในภาพนี้มีความหมายว่าอย่างไร
- 1.3 สิ่งที่เราเห็นในภาพนี้สำคัญหรือไม่ เพราะอะไร
- 1.4 สิ่งที่เราเห็นในภาพมีความเชื่อมโยง สอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร

2. ครูสุ่มเรียกนักเรียน 5 - 6 คน ลองให้คำนิยามของคำว่า “กฎหมาย” จากนั้นครูเขียนคำตอบที่ได้ลงบนกระดาน

3. ให้นักเรียนช่วยกันเชื่อมโยงคำตอบที่ได้บนกระดานเกี่ยวกับคำนิยามของคำว่า “กฎหมาย” เข้าสู่บทเรียน เรื่องลักษณะและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

ขั้นสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูเตรียมตัวอย่างข้อความ สถานการณ์ รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและไม่เกี่ยวกับกฎหมายเพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาจำนวน 10 กรณี ดังนี้

- กรณีศึกษาที่ 1 รูปภาพป้ายห้ามสูบบุหรี่ ฝ่าฝืนปรับ 2,000 บาท
- กรณีศึกษาที่ 2 ภาพประเพณีวันสงกรานต์
- กรณีศึกษาที่ 3 การไหว้และมารยาทในสังคม
- กรณีศึกษาที่ 4 ข้อความ “ความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”
- กรณีศึกษาที่ 5 ข้อความ “ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 2 ต้องระวางโทษจำคุก 20 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 200,000 - 500,000 บาท”
- กรณีศึกษาที่ 6 ข้อความ “ผู้ใดทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”
- กรณีศึกษาที่ 7 สุภาชิตสำนวนไทย “เข้าเมืองตาหลิว ต้องหลิวตาม”
- กรณีศึกษาที่ 8 กฎระเบียบของโรงเรียน

- กรณีศึกษาที่ 9 พระบรมราชาบาทในหลวงรัชกาลที่ 9 “การรักษาความยุติธรรมในแผ่นดิน ไม่ควรจะถือเพียงแค่ขอบเขตของกฎหมาย จำเป็นต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามความเป็นจริงด้วย”

- กรณีศึกษาที่ 10 ข้อความ “ห้ามขับรถบนฟุตบาท”

ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มจำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน จากนั้นครูแจกกรณีศึกษาให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มโดยทุกกลุ่มจะได้รับกรณีศึกษาทั้ง 10 กรณีเหมือนกันทุกกลุ่มซึ่งกรณีศึกษาที่ใช้จะเป็นกรณีศึกษาประเภทข้อความ สถานการณ์ รูปภาพที่เกี่ยวกับกฎหมายและไม่เกี่ยวกับกฎหมายโดยเป็นกรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) มีลักษณะเป็นข้อความสั้นๆและส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่ผู้เขียนต้องการ และผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์ในเหตุการณ์นั้น ๆ จากข้อมูลที่กำหนดไว้ในกรณีตัวอย่างเพื่อใช้พิจารณาความแตกต่างของลักษณะของกฎหมายกับข้อบังคับอื่นๆ

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

3. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนใช้สำหรับแก้ปัญหาหรือวิเคราะห์สถานการณ์ว่ากรณีศึกษาใดเป็นกฎหมายและกรณีศึกษาใดไม่ใช่กฎหมาย ดังนี้

3.1 จากกรณีศึกษาที่ได้ คือ อะไร (What)

3.2 เราสามารถพบเห็นตัวอย่างของกรณีศึกษาที่ได้รับไปเมื่อไหร่บ้าง (When)

3.3 เราสามารถพบเห็นตัวอย่างของกรณีศึกษาที่ได้รับที่ใดบ้าง (Where)

3.4 ใครบ้างที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาดังกล่าว (Who)

3.5 จากกรณีศึกษาทั้ง 10 กรณี มีกรณีศึกษาอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกรณีศึกษาอะไรบ้างที่ไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย (What)

3.6 ทำไมนักเรียนถึงคิดเช่นนั้น (Why)

3.7 ให้นักเรียนอธิบายหลักการในการแยกแยะ หรือจัดหมวดหมู่ประเภทของกรณีศึกษาดังกล่าว ว่ามีความเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างไร (How)

ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณากรณีศึกษาแล้วแยกว่ากรณีศึกษาใดเป็นกฎหมายและกรณีศึกษาใดไม่ใช่กฎหมายโดยสามารถตอบคำถามที่ครูถามในขั้นระบุปัญหาได้

ขั้นอภิปราย

5.1 ครูให้นักเรียนอภิปรายภายในกลุ่มย่อยเพื่อหาข้อสรุปของกลุ่มในการให้เหตุผลว่ากรณีศึกษาใดบ้างที่เป็นกฎหมายและกรณีศึกษาใดบ้างที่ไม่ใช่กฎหมาย

5.2 ครูสุ่มให้นักเรียนตัวแทนกลุ่มย่อยในแต่ละกลุ่มช่วยให้เหตุผลประกอบในการจัดประเภทว่ากรณีศึกษาที่ได้รับเป็นกฎหมายหรือไม่ใช่กฎหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ให้เหตุผลสนับสนุนกรณีศึกษาที่ 1, 2
- กลุ่มที่ 2 ให้เหตุผลสนับสนุนกรณีศึกษาที่ 3, 4
- กลุ่มที่ 3 ให้เหตุผลสนับสนุนกรณีศึกษาที่ 5, 6
- กลุ่มที่ 4 ให้เหตุผลสนับสนุนกรณีศึกษาที่ 7, 8
- กลุ่มที่ 5 ให้เหตุผลสนับสนุนกรณีศึกษาที่ 9, 10

5.3 ในขณะที่แต่ละกลุ่มให้เหตุผลที่เป็นข้อสรุปของกรณีศึกษาที่กลุ่มย่อยได้รับผิดชอบให้เฉลยคำตอบนั้น ครูจะซักถามนักเรียนกลุ่มอื่นๆว่าเห็นด้วยหรือไม่อย่างไร มีข้อคิดเห็นของกลุ่มใดบ้างที่แตกต่างจากคำตอบที่พูดมาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติมในกลุ่มใหญ่

6. ครูรวบรวมคำตอบที่ได้จากนักเรียน และตั้งคำถามพัฒนาความคิดนักเรียน ดังนี้

6.1 จากกรณีศึกษา นักเรียนคิดว่า “กฎหมาย” ต้องมีลักษณะอย่างไรบ้าง (มีลักษณะเป็นคำสั่ง สั่งเกตคำว่า “ห้าม” และมีบทลงโทษระบุไว้อย่างชัดเจน)

6.2 “ประชาชนจำเป็นต้องรู้กฎหมายหรือไม่” (จำเป็น เพราะทำให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง) เมื่อปฏิบัติถูกต้องจะโดนลงโทษหรือไม่ (ไม่ถูกลงโทษ เพราะได้ทำตามกฎหมายบัญญัติไว้) จากนั้นครูสรุปความหมายของกฎหมาย และถามนักเรียนเพิ่มเติมว่า “รัฐธรรมนูญ” หมายถึงอะไร (ผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ)

6.3 ครูแสดงรูป “ชาวเขากำลังปลูกฝิ่น” จากนั้นครูถามนักเรียนว่าสิ่งที่ชาวเขาทำผิดกฎหมายหรือไม่ (ผิดกฎหมาย เพราะฝิ่นเป็นสิ่งเสพติดประเภทที่ 2 มีฤทธิ์กดประสาท) แล้วครูถามอีกว่าตำรวจสามารถดำเนินคดีกับชาวเขาได้หรือไม่ (ได้ เพราะ ชาวเขาก็ถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งบนแผ่นดินไทย อยู่ในรัฐไทย ไม่ว่าจะชาติพันธุ์ใดก็ได้รับความยุติธรรมตามกฎหมายเท่ากัน)

6.4 ครูแสดงรูป “วัยรุ่นนยกพวกตีกัน” จากนั้นครูถามว่าสาเหตุที่วัยรุ่นถูกจับเพราะอะไร (พฤติกรรมชกต่อย) แล้วพฤติกรรมชกต่อยเป็นพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ จากนั้นครูสรุปว่ากฎหมายเป็นข้อบังคับพฤติกรรมของบุคคล

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปหลักการและลักษณะสำคัญของกฎหมาย ว่ามีอะไรบ้าง
2. จากคำตอบในข้อที่ 1 หากขาดข้อใดข้อหนึ่งไปจะมีผลอย่างไรต่อสังคมบ้าง ให้นักเรียน

ช่วยกันแสดงความคิดเห็น

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3 สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช

2) PowerPoint เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

3) ข้อความ สถานการณ์ รูปภาพที่เกี่ยวกับกฎหมายและไม่เกี่ยวกับกฎหมาย

2. แหล่งเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

2) แหล่งสืบค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเว็บไซต์

ต่างๆ

หลักฐานการเรียนรู้

1. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

การวัดและการประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ 1.1 อธิบายความหมายของกฎหมายได้ 1.2 อธิบายลักษณะสำคัญของกฎหมายได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น	- การตั้งคำถาม	- คำถาม	นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง 60 % ขึ้นไป
2. ด้านทักษะ 2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของกฎหมายกับข้อปฏิบัติอื่น ๆ ในสังคมได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น	- การตั้งคำถาม	- คำถาม	นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง 60 % ขึ้นไป

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
3. ด้านคุณลักษณะ 3.1 มีส่วนร่วมในการเรียน 3.2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	- บันทึกการสังเกตพฤติกรรม	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม ชื่อ-สกุล	ความสนใจ ในการเรียน			การมีส่วนร่วม แสดง ความคิด เห็นในการ อภิปราย			การรับฟัง ความคิด เห็นของ ผู้อื่น			การตอบ คำถาม			ความ รับผิดชอบ ต่องานที่ ได้รับ มอบหมาย			รวม คะแนน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																

เกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน 0 - 4 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 5 - 7 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับพอใช้

ให้คะแนน 8 - 10 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับดี

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องกฎหมายอาญา

จำนวน 3 คาบ

ผู้สอน : นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ สถานศึกษา : โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

สาระสำคัญ

ความผิดตามกฎหมายอาญาเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สิน และขัดต่อความ
สงบเรียบร้อยของประชาชนในสังคม โดยมีหน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนใช้อำนาจรัฐในกระบวนการยุติธรรม
และผู้ที่กระทำความผิดจะต้องรับโทษทางอาญา 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้
  - 1.1 อธิบายความหมายและความสำคัญของกฎหมายอาญาได้
  - 1.2 อธิบายประเภทของความรับผิดทางอาญาในแต่ละประเภทได้
  - 1.3 อธิบายโทษทางอาญาและการรับโทษทางอาญาได้
2. ด้านทักษะ
  - 2.1 วิเคราะห์กรณีศึกษาที่สัมพันธ์กับการรับผิดทางอาญาในรูปแบบต่างๆได้
  - 2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะความผิดทางอาญาแต่ละประเภทได้
3. ด้านคุณลักษณะ
  - 3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
  - 3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน

สาระการเรียนรู้

กฎหมายอาญา

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่กำหนดเรื่องความผิด และบทลงโทษไว้สำหรับความผิด
นั้น ๆ เพราะรัฐมีหน้าที่รักษาความสงบของบ้านเมือง กฎหมายอาญาจึงกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับ
ราษฎรซึ่งกระทำความผิดขึ้น

1. ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1.1 กระทำโดยเจตนา การกระทำที่รู้สำนึกในการกระทำ และในขณะเดียวกัน ผู้กระทำก็ประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลที่กระทำบุคคลจะรับผิดทางอาญาเมื่อกระทำโดยเจตนา

1.2 การกระทำโดยไม่เจตนา เป็นการกระทำที่รู้สำนึกในการกระทำ แต่ผู้กระทำไม่ประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผลในการกระทำนั้น เช่น นายนกต๋อยนายปาน นายปานล้มหายหัวขาดถนนหมดสติ กะโหลกศีรษะแตกเสียชีวิตในวันรุ่งขึ้น นายนกผิดข้อหาฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา เพราะนายนกไม่ได้ประสงค์ผลให้นายปานเสียชีวิต

1.3 การกระทำโดยประมาท การกระทำที่ไม่มีเจตนา แต่เกิดจากความระมัดระวังอันบุคคลนั้นสามารถใช้ความระมัดระวังได้ แต่ไม่ยอมใช้เท่าที่ควร

หากผู้กระทำผิดได้กระทำโดยประมาท บุคคลนั้นจะต้องรับผิดทางอาญาเฉพาะกรณี ที่กฎหมายกำหนดไว้ อันได้แก่

- เป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต
- เป็นเหตุให้ผู้อื่นอันตรายสาหัส
- เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ
- เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้
- เป็นเหตุให้ทรัพย์สินผู้อื่นถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขัง หรือปราศจากเสรีภาพ

2. ผู้กระทำความผิดทางอาญา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ผู้กระทำผิดด้วยตนเอง เป็นการกระทำความผิดที่ผู้กระทำผิดได้ลงมือกระทำความผิดนั้นด้วยตนเอง

2.2 ผู้ร่วมกระทำความผิด เป็นการกระทำความผิดที่ผู้อื่นร่วมกระทำความผิด แบ่งออกเป็นดังนี้

- ตัวการ เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดนั้น ๆ
- ผู้ใช้ ผู้ใช้ให้ทำความผิด หากสำเร็จรับโทษเท่าตัวการ ถ้าไม่สำเร็จรับโทษ 1 ใน

3 ของตัวการ

- ผู้สนับสนุน เป็นผู้สนับสนุนทำความผิดรับโทษ 2 ใน 3 ของตัวการ

3. โทษทางอาญา ตามลำดับความร้ายแรง ดังนี้

3.1 ประหารชีวิต ใช้วิธีการฉีดสารพิษเข้าสู่ร่างกายนักโทษ

3.2 จำคุก ชังผู้กระทำความผิดไว้ที่เรือนจำ

3.3 กักขัง กักตัวผู้กระทำความผิดไว้ในสถานที่กักขังที่กำหนดแต่ไม่ใช่ที่เรือนจำ

3.4 ปรับ ผู้กระทำความผิดต้องชำระเงินแก่เจ้าพนักงาน

3.5 ริบทรัพย์สิน ริบของกลางในคดีหรือนำทรัพย์สินนั้นมาเป็นของแผ่นดิน เช่น ปืนเถื่อน

4. การรับโทษทางอาญา

4.1 ไม่ผิดและไม่ต้องรับโทษ เช่น การป้องกันตัวโดยชอบกฎหมาย

4.2 ผิด แต่ไม่ต้องรับโทษ เช่น เด็กอายุต่ำกว่า 10 ขวบทำผิดหรือความผิดที่เกิดจากบกพร่องทางจิต

4.3 ผิด แต่ได้รับการลดโทษ เช่น ทำผิดเพราะบันดาลโทสะหรือให้การในทางที่เป็นประโยชน์ต่อคดี

การกระทำผิดของเด็ก

1. การกระทำของเด็กอายุไม่ถึง 10 ปี ไม่ต้องรับโทษทางอาญา

2. การกระทำของเด็กตั้งแต่อายุ 10 ปี แต่ไม่ถึง 15 ปี ไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่ศาลจะใช้วิธีการสำหรับเด็ก เช่น วางข้อกำหนด การมอบตัวเด็กให้บุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควร การส่งตัวเด็กไปยังสถานฝึกอบรมเด็ก

3. การกระทำผิดของเด็กอายุ 15 ปีแต่ไม่เกิน 18 ปี ให้ศาลพิจารณาว่าควรลงโทษหรือไม่ ถ้าควรศาลต้องลดมาตรฐานลงโทษที่กำหนดไว้ให้เหลือ

4. การกระทำผิดของเด็กอายุ 18 ปีขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20 ปี ศาลต้องลดมาตรฐานโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ 1/3 หรือ 1/2 ก็ได้

5. ประเภทความผิดทางอาญา

5.1 ความผิดที่ยอมความได้ เป็นความผิดที่ไม่เกิดความเสียหายแก่สังคมรุนแรงนัก กฎหมายยอมตกลงไม่เอาความกันได้หรือเลิกคดีได้

5.2 ความผิดที่ยอมความไม่ได้ เป็นความผิดอาญาแผ่นดินที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคม ต้องดำเนินคดีโดยไม่มีข้อยกเว้น แม้ผู้เสียหายจะไม่แจ้งความ

5.3 ความผิดลหุโทษ ความผิดที่โทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตัวอย่างเช่น เปลือยกาย ทำลามก ส่งเสียงดัง ยิงปืนในที่ชุมชน

6. ความผิดอาญาที่ควรรู้

6.1 ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย

- 1) ความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา
- 2) ความผิดฐานฆ่าคนโดยไม่เจตนา
- 3) ความผิดฐานฆ่าคนโดยประมาท

6.2 ความผิดต่อทรัพย์สิน

1) การเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของอยู่ด้วยโดยทุจริต เรียกว่า ลักทรัพย์

2) การลักทรัพย์ผู้อื่นโดยฉกฉวยเอาไปซึ่ง ๆ หน้า เรียกว่า วิ่งราวทรัพย์

3) การลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีทันใดว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เรียกว่า ชิงทรัพย์

4) การชิงทรัพย์โดยการกระทำตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เรียกว่า ปล้นทรัพย์

5) การข่มขู่ให้ผู้อื่นให้ทรัพย์หรือจะให้ทรัพย์แก่ตน เรียกว่า กรรโชกทรัพย์

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 : ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา (เจตนา ไม่เจตนา ประมาท)

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนบอกลักษณะของกฎหมายเพื่อทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับกฎหมาย
2. ให้นักเรียนช่วยกันบอกลักษณะความผิดที่ นักเรียนรู้จักและพบเห็นในสังคมมาให้มากที่สุด จากนั้นครูรวบรวมคำตอบของนักเรียนมาเขียนไว้บนกระดาน และเพิ่มคำตอบให้หลากหลาย
3. ครูตั้งคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้
  - 3.1 จากคำตอบบนกระดาน เป็นความผิดแบบเดียวกันหรือไม่ เพราะอะไร
  - 3.2 จากคำตอบบนกระดานมีบทลงโทษต่างกันหรือไม่ เพราะอะไร
4. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียนเรื่อง ลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา

ขั้นสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูให้นักเรียนศึกษาความหมายของกฎหมายอาญาและลักษณะการกระทำความผิดทางอาญา (การกระทำโดยเจตนา ไม่เจตนา ประมาท) ในหนังสือเรียนพอสังเขป
2. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับลักษณะความผิดของกฎหมายอาญาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) มีลักษณะเป็นข้อความสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำอันประกอบไปด้วยการกระทำที่ทำโดยเจตนา ไม่เจตนาและประมาท ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่ผู้เขียนต้องการ และผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์ในเหตุการณ์นั้น ๆ จากข้อมูลที่กำหนดให้ในกรณีตัวอย่างดังนี้

ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา

3. ครูใช้โปรแกรม PowerPoint แสดงข้อความกรณีศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดที่ประกอบไปด้วยเจตนา ไม่เจตนาและประมาท ดังนี้
  - 3.1 “โบว์โกรธที่ญาติแหย่แฟนตน เลยเอาปืนไปยังญาติหวังให้ตาย” ลักษณะการกระทำของโบว์มี ลักษณะการกระทำแบบใด (แนวคำตอบ : เป็นการกระทำโดยเจตนา เพราะการกระทำที่ผู้กระทำมีเป้าหมายในการกระทำ คาดถึงผลของการกระทำ)

3.2 “ดลขับรถด้วยความเร็วสูงเข้าซอยในชุมชน ระหว่างทางเจอบีบเดินตามถนน ทันใดนั้นรถเสียหลักพุ่งชนบีบที่เดินอยู่ข้างถนนได้รับบาดเจ็บสาหัส” ลักษณะการกระทำของดลมีลักษณะการกระทำแบบใด (แนวคำตอบ :การกระทำโดยประมาท ขาดความรอบคอบระมัดระวัง)

3.3 “จอยตบผู้หญิงคนหนึ่งเพราะอิจฉาในความสวย แต่ผู้หญิงคนนั้นเสียหลักล้มไปบนพื้นดินที่พื้นมีหินก้อนใหญ่ ทำให้ศีรษะกระแทกหิน เลือดไหลไม่หยุดจนถึงแก่ความตาย” ลักษณะการกระทำของจอยมีลักษณะการกระทำแบบใด (แนวคำตอบ: การกระทำโดยไม่เจตนาเพราะไม่ตั้งใจว่าผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจะเป็นอย่างไร)

3.4 “นางสมศรีทะเลาะกับนางสมทรง เรื่องที่นางสมทรงเปิดเพลงเสียงดังรบกวนนางสมศรีพูดเถียงนางสมทรงไม่ได้จึงตบหน้านางสมทรงไป 1 ที” ลักษณะการกระทำของนางสมศรีมีลักษณะการกระทำแบบใด (แนวคำตอบ: เป็นการกระทำโดยเจตนา เพราะ การกระทำที่ผู้กระทำมีเป้าหมายในการกระทำ คาดถึงผลของการกระทำ)

3.5 “นายสมยศปลักนายสมศักดิ์ เพียงจะหยอกล้อ แต่บังเอิญนายสมศักดิ์ ล้มลงศีรษะฟาดขอบประตูเสียชีวิต” ลักษณะการกระทำของสมยศมีลักษณะการกระทำแบบใด (แนวคำตอบ : การกระทำโดยไม่เจตนาเพราะไม่ตั้งใจว่าผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจะเป็นอย่างไร)

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

4. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนใช้สำหรับแก้ปัญหาหรือวิเคราะห์สถานการณ์ตามเทคนิค 5W1H ดังนี้

4.1 มีบุคคลใดบ้างเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในกรณีศึกษา (Who)

4.2 บุคคลดังกล่าวกำลังทำอะไร (What)

4.3 จากกรณีศึกษาเรื่องราวดังกล่าวน่าจะเกิดขึ้นที่ไหน (Where)

4.4 การกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นลักษณะการกระทำ ความผิดอาญาหรือไม่ อย่างไร (How)

4.5 จากข้อ 4.4 ทำให้นักเรียนถึงคิดเช่น (Why) จงอธิบายพร้อมทั้งระบุลักษณะความผิด

ทางอาญา

ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

5. เมื่อนักเรียนเห็นข้อความที่แสดงใน PowerPoint ให้นักเรียนวิเคราะห์ข้อความดังกล่าวว่าเป็นการกระทำ ความผิดทางอาญาแบบใด (เจตนา ไม่เจตนา ประมาท) โดยครูแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนเป็น 3 ส่วน มีกระดานแปะไว้ตรงมุมห้อง 3 มุม คือ มุมเจตนา มุมไม่เจตนา และมุมประมาท และให้นักเรียนไปยืนในมุมที่ตนคิดว่าเป็นคำตอบของกรณีศึกษาที่ยกมาประกอบในแต่ละครั้ง

ขั้นอภิปราย

6. ให้นักเรียนที่ยืนอยู่มุมเดียวกันอภิปรายและร่วมกันตัดสินใจถึงเหตุผลที่คิดว่าคำตอบในมุมของตนเป็นคำตอบที่ถูกต้อง
7. ครูสอบถามความคิดเห็นโดยการสุ่มตัวแทนของแต่ละมุม เพื่อให้นักเรียนได้มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความเห็นที่แตกต่างจากกลุ่มตน

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. หลังจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเสร็จสิ้นแล้ว ครูให้นักเรียนเลือกตัดสินใจในคำตอบของตนอีกครั้ง โดยสามารถเปลี่ยนคำตอบได้
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปผลของคำตอบของข้อความกรณีศึกษาที่ให้ในแต่ละครั้ง เพื่อสร้างองค์ความรู้และการแยกแยะการกระทำที่เป็นลักษณะความผิดทางอาญา (เจตนา ไม่เจตนา ประมาท) เพื่อสรุปเป็นหลักการของการกระทำผิดทางอาญาทั้ง3แบบ
3. ครูทำกิจกรรมทบทวน เรื่อง “ทำแบบนี้ ผิดแบบไหน” ดังนี้
  - 3.1 แจกป้ายไฟให้นักเรียนคนละ 1 ป้าย ซึ่งลักษณะของป้ายไฟจะมีสี 2 สี คือ สีเขียวและสีแดง และส่วนของไม้ที่เป็นที่จับ
  - 3.2 ครูจะมีสถานการณ์ตัวอย่างขึ้นมาใน Power Point จากนั้นให้นักเรียนชูป้ายไฟตามคำตอบ เช่น หากความผิดตามสถานการณ์ ดังนี้

การกระทำความผิดโดยเจตนา ให้ยกสีเขียว	
การกระทำความผิดโดยไม่เจตนา ให้ยกสีแดง	
การกระทำความผิดโดยประมาท ให้ชูไม้ที่จับขึ้น	
4. ร่วมกันสรุปความแตกต่างของลักษณะความผิดทางอาญาในแต่ละแบบ

คาบที่ 2 : ผู้กระทำผิดทางอาญาและการรับผิดทางอาญา

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

1. ครูนำเสนอข่าวกรณีศึกษา “ด.ช.8 ขวบเล่นปืนพอลันลูกน้องดับสลด” นำเสนอใน Power Point จากนั้นครูตั้งคำถามพัฒนาความคิด ดังนี้

1.1 จากข่าวข้างต้น นักเรียนคิดว่าเข้าข่ายความผิดทางกฎหมายแพ่งหรืออาญา เพราะอะไร (กฎหมายอาญา เพราะเกี่ยวกับความผิดต่อชีวิต)

1.2 เด็กคนดังกล่าว ทำผิดหรือไม่ (ทำผิดแบบไม่เจตนา รู้เท่าไม่ถึงการณ์)

1.3 เด็กคนดังกล่าวควรได้รับบทลงโทษหรือไม่ (เป็นการกระทำผิด แต่ละเว้นโทษ)

2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียน จากนั้นอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็ก

ชั้นสอน

1. ครูอธิบายลักษณะการกระทำผิดของเด็กที่กำหนดช่วงอายุต่าง ๆ

1.1 เด็กอายุไม่ถึง 10 ปี

1.2 เด็กอายุตั้งแต่ 10 แต่ไม่ถึง 15 ปี

1.3 เด็กอายุตั้งแต่ 15 แต่ไม่ถึง 18 ปี

1.4 เด็กอายุตั้งแต่ 18 แต่ไม่ถึง 20 ปี

2. ให้นักเรียนช่วยกันตอบว่าโทษของการกระทำผิดทางอาญา มีอะไรบ้าง จากนั้นครูอธิบายโทษทางอาญา 5 สถานเพิ่มเติมโดยเรียงจากโทษหนักสุดจนถึงโทษเบาสุด

3. ครูอธิบายการลดหย่อนโทษทางอาญา ดังนี้

3.1 ครูถามว่าความผิดที่ยอมความได้หมายถึงอะไร (ยอมตกลงไม่เอาความกันได้หรือเลิกคดีได้) จากนั้นครูสรุปความหมายของความผิดที่ยอมความได้ พร้อมยกตัวอย่างรูปประกอบ (ยกยกทรัพย์/ทำให้เสียทรัพย์/บอกความลับ)

3.2 ครูถามว่าความผิดที่ยอมความไม่ได้คืออะไร (ความผิดที่ดำเนินคดีโดยไม่มีข้อยกเว้นแม้ผู้เสียหายจะไม่แจ้งความ) จากนั้นครูสรุปความหมายของความผิดที่ยอมความไม่ได้ พร้อมยกรูปภาพประกอบ (ลักขโมย/ทำร้ายคนอื่น/ฆ่าคนอื่น)

3.3 ครูถามว่าความผิดลหุโทษคืออะไร (ความผิดที่โทษเล็กน้อย) จากนั้นครูสรุปความหมายของความผิดลหุโทษ พร้อมยกตัวอย่างความผิดลหุโทษ (เปลือยกาย/ส่งเสียงดัง)

ขั้นเตรียมการ

4. ครูเตรียมกรณีศึกษาสำหรับให้นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์ซึ่งเป็นกรณีศึกษาประเภทเหตุการณ์เป็นจริง (Real Case) โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์มาดัดแปลงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเหตุการณ์

ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา

5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 6 กลุ่ม จากนั้นครูนำเสนอกรณีศึกษา “คดีฆ่าหั่นศพ” เพื่อให้ นักเรียนทำความเข้าใจกรณีศึกษาร่วมกัน

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

6. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้ นักเรียนระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในกรณีศึกษา โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ดังนี้

- 6.1 ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ อะไร (What)
- 6.2 มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวบ้าง (Who)
- 6.3 นร.คิดว่าทำไมบุคคลในสถานการณ์ถึงกระทำเช่นนั้น (Why)
- 6.4 สาเหตุของปัญหา คือ อะไร (What)
- 6.5 จากสถานการณ์เกิดขึ้นที่ไหน (Where)
- 6.6 จากสถานการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ (When)
- 6.7 บทสรุปของเหตุการณ์เป็นอย่างไร (How)
- 6.8 นักเรียนจะมีวิธีการจัดการหรือป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง

(How)

ขั้นวิเคราะห์สถานการณ์

7. ครูแจกเนื้อหากรณีศึกษา: คดีฆ่าหั่นศพ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา พร้อมทำใบกิจกรรม เรื่องผู้กระทำความผิดทางอาญา โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เหตุการณ์ ลงในใบกิจกรรมที่ครูแจกให้โดยสามารถใช้หนังสือเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เพิ่มเติมได้

ขั้นอภิปราย

8. ให้นักเรียนในกลุ่มอภิปรายประเด็นร่วมกันจากการวิเคราะห์ “คดีฆ่าหั่นศพ” ภายในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปของกลุ่ม จากนั้นนำข้อสรุปของกลุ่มมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม
9. ครูตั้งคำถามแก่นักเรียน ระหว่างที่มีการอภิปราย เช่น ข้อสรุปของกลุ่มถูกต้องแล้วหรือยัง

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. นักเรียนร่วมกันสรุปหลักการที่ได้จากกรณีศึกษา “คดีฆ่าหั่นศพ” กับเนื้อหาของกฎหมายอาญา เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางอาญาและการรับผิดทางอาญา

คาบ 3 ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์

ขั้นนำ

1. ครูตั้งคำถามเพื่อทบทวนและนำเข้าสู่บทเรียน ดังนี้
  - 1.1 ลักษณะทั่ว ๆ ไปของกฎหมายอาญามีลักษณะเช่นไร (เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนและขัดต่อความสงบเรียบร้อยในสังคม)
  - 1.2 การกระทำความผิดทางอาญาจำเป็นต้องเกี่ยวกับกับการกระทำผิดต่อชีวิตและร่างกายเพียงอย่างเดียวหรือไม่ เพราะอะไร
  - 1.3 หากนักเรียนเก็บโทรศัพท์มือถือที่เพื่อนลืมไว้ได้โต๊ะได้ แล้วนำมาใช้เป็นของตนเองโดยไม่คืนหรือประกาศตามหาเจ้าของ เนื่องจากไม่ทราบว่าเจ้าของเป็นใคร และไม่มีติดต่อกลับมาทางมือถือ การกระทำของนักเรียนถือเป็นความผิดทางอาญาหรือไม่ เพราะอะไร
2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียน เรื่องความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์

ขั้นสอน

1. ครูใช้โปรแกรม Power Point อธิบายความหมายของความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ที่นักเรียนรู้จักมากที่สุด โดยครูเขียนคำตอบไว้บนกระดาน (ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ น้อโกงทรัพย์)

ขั้นเตรียมการ

2. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์มาดัดแปลงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเหตุการณ์

ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา

3. แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 - 5 คน เพื่อทำกิจกรรมนักสืบจิ๋ว โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับใบกิจกรรมเรื่องความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ที่มีกรณีศึกษาเป็นข้อความสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์แต่ละชนิด เพื่อใช้เป็นข้อมูลหรือเบาะแสในการวิเคราะห์ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด และมีความผิดทางอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์ฐานความผิดใด

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

4. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในกรณีศึกษา โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ดังนี้
  - 4.1 จากกรณีศึกษาใครเป็นผู้ทำความผิดทางอาญา (Who)
  - 4.2 จากข้อ 4.1 บุคคลดังกล่าวทำอะไรในเหตุการณ์ (What)
  - 4.3 สถานที่เกิดเหตุ คือ ที่ไหน (Where)

- 4.4 เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อไหร่ (When)
- 4.5 ทำไมบุคคลในสถานการณ์ถึงกระทำเช่นนั้น (Why)
- 4.6 บทสรุปของเหตุการณ์เป็นอย่างไร (How)

ขั้นวิเคราะห์สถานการณ์

5. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อพิจารณาจุดเด่นหรือลักษณะสำคัญที่สามารถตอบคำถามได้ว่าเป็นความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินประเภทใด

ขั้นอภิปราย

6. ครูสุ่มเรียกแต่ละกลุ่มให้เฉลยคำตอบพร้อมเหตุผลของกลุ่มที่ได้มาจากการวิเคราะห์ร่วมกันหน้าชั้นเรียน

7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียนเกี่ยวกับความผิดทางอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินในแต่ละสถานการณ์เกี่ยวกับข้อสังเกตที่สามารถบ่งชี้ฐานความผิดได้อย่างสมเหตุสมผล

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความแตกต่างของความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินแต่ละแบบ และสรุปหลักการของความผิดอาญาที่เกี่ยวกับทรัพย์สินลงในสมุด
2. ให้นักเรียนจัดทำโปสเตอร์ในกระดาษร้อยปอนด์ขนาด A3 เกี่ยวกับกฎหมายอาญาในแต่ละประเภท โดยจับกลุ่มกลุ่มละ 2 - 3 คน แล้วมาจับฉลากหัวข้อ โดยในโปสเตอร์จะต้องระบุเกี่ยวกับ
  1. หัวข้อฐานความผิดทางอาญา
  2. ความรู้เกี่ยวกับฐานความผิดนั้น ๆ
  3. กรณีศึกษา
  4. ภาพประกอบกรณีศึกษา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช
- 2) PowerPoint เรื่อง กฎหมายอาญา
- 3) กรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

2. แหล่งเรียนรู้

- 1) ห้องสมุดโรงเรียนวัดนวลนรดิศ
- 2) แหล่งสืบค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเว็บไซต์ต่าง ๆ

หลักฐานการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรม เรื่อง “ผู้กระทำผิดทางอาญา”
2. ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

3. ชิ้นงาน โปสเตอร์ฐานความผิดทางอาญา

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1.ด้านความรู้ 1.1 อธิบายความหมายและความสำคัญของกฎหมายอาญาได้ 1.2 อธิบายประเภทของความรับผิดทางอาญาในแต่ละประเภทได้ 1.3 อธิบายโทษทางอาญาและการรับโทษทางอาญาได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น - ใบกิจกรรม เรื่อง “ผู้กระทำผิดทางอาญา” - ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ - ชิ้นงาน โปสเตอร์ฐานความผิดทางอาญา	- การสังเกตพฤติกรรม - การตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม - การตรวจความถูกต้องของชิ้นงาน	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม - แบบตรวจความถูกต้องของชิ้นงาน	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน
2. ด้านทักษะ 2.1 วิเคราะห์กรณีศึกษาที่สัมพันธ์กับการรับผิดทางอาญาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ 2.2 วิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะความผิดทางอาญาแต่ละประเภทได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น - ใบกิจกรรม เรื่อง “ผู้กระทำผิดทางอาญา” - ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ - ชิ้นงาน โปสเตอร์ฐาน	- การสังเกตพฤติกรรม - การตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม - การตรวจความถูกต้องของชิ้นงาน	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม - แบบตรวจความถูกต้องของชิ้นงาน	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
	ความผิดทาง อาญา			
3. ด้านคุณลักษณะ 3.1 มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย 3.2 มีส่วนร่วมในการ เรียน	- การตอบคำถาม และแสดงความ คิดเห็น	- การสังเกต พฤติกรรม	- แบบสังเกต พฤติกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุง คะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม	ความสนใจในการเรียน			การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย			การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			การตอบคำถาม			ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย			รวมคะแนน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
ชื่อ-สกุล																10
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																

เกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน 0 - 4 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 5 - 7 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับพอใช้

ให้คะแนน 8 - 10 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับดี

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

แบบตรวจความถูกต้องของชิ้นงาน “โปสเตอร์ฐานความผิดทางอาญา”

หัวข้อ.....

วิชา.....ชั้น.....กลุ่มที่.....

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน ที่ได้
เนื้อหา (4 คะแนน) 1. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ 2. เนื้อหาถูกต้อง 3. สถานการณ์ที่ยกมาสัมพันธ์กับหัวข้อ 4. ภาพประกอบสัมพันธ์กับหัวข้อ	คะแนน 4 : มีครบทุกข้อ คะแนน 3 : มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน 2 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 1 : มี 1 ข้อ ขาด 3 ข้อ	
กระบวนการทำงาน (2 คะแนน) 1. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ 2. การปฏิบัติตามแผน 3. สถานการณ์ที่ยกมาสัมพันธ์กับหัวข้อ 4. ภาพประกอบสัมพันธ์กับหัวข้อ	คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1 : มี ไม่ครบ 4 ข้อ คะแนน 0 : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน	
การส่งงาน (2 คะแนน) 1. ส่งงานตรงเวลา 2. ส่งงานเลยกำหนดไม่เกิน 2 วัน 3. ส่งงานเลยกำหนดตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป	คะแนน 2 : ส่งงานตรงเวลาตามกำหนด คะแนน 1.5 : ส่งงานเลยกำหนดไม่เกิน 2 วัน คะแนน 1 : ส่งงานเลยกำหนดตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป	
ความคิดสร้างสรรค์ (2 คะแนน) 1. ตกแต่งสวยงาม มีความคิดริเริ่มแปลกใหม่ 2. จัดองค์ประกอบได้ดี น่าอ่าน	คะแนน 2 : มี 2 ข้อ คะแนน 1 : มี 1 ข้อ ขาด 1 ข้อ	
รวมคะแนนที่ได้		

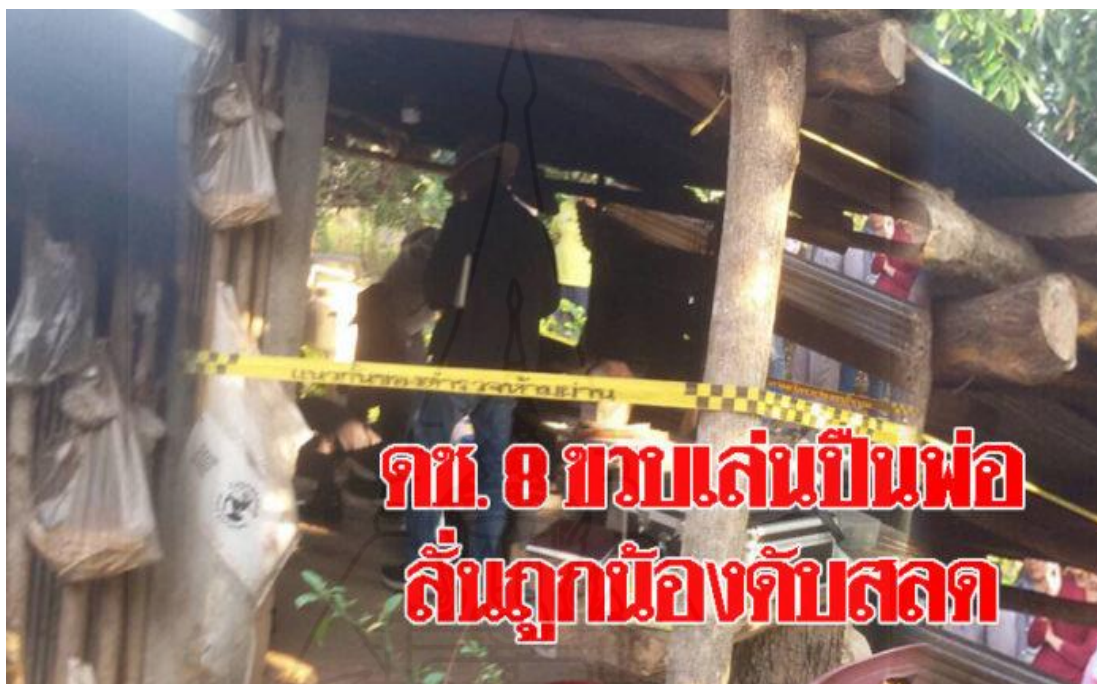
แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม “กิจกรรมนักสืบจิ๋ว”

สิ่งที่ประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
1. วิเคราะห์องค์ประกอบ ในรูปแบบคำถาม 5 W 1 H	แยกแยะสถานการณ์จากกรณีศึกษาได้ ถูกต้อง 1. ใคร (Who) 2. ทำอะไร (What) 3. ที่ไหน (Where) 4. เมื่อไหร่ (When) 5. ทำไม (Why) 6. อย่างไร (How)	6 (1) (1) (1) (1) (1) (1)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์	1. อธิบายการกระทำของบุคคลในกรณีศึกษา ว่ามีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทาง ความผิดได้ และเป็นลำดับขั้นตอนถูกต้อง ชัดเจน	2
3. วิเคราะห์หลักการ	1. สามารถวินิจฉัยการกระทำผิดได้ 2. อธิบายหลักการ ข้อสรุปของกรณีศึกษาได้	2

กรณีสืบสวน : เด็กชาย 8 ขวบเล่นปืนพ่อ ลั่นลูกน้องดับสลด

เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 8 เม.ย. รong สว.(สส).สภ.เชียงคํา จ.พะเยา รับแจ้งเหตุปืนลั่นและมีผู้เสียชีวิต 1 ราย ในพื้นที่ ต.ฝายกวาง อ.เชียงคํา จ.พะเยา จึงนำกำลังรุดตรวจสอบ เมื่อถึงที่เกิดเหตุพบร่างผู้เสียชีวิตเป็นเด็กชาย อายุ 6 ปี ถูกกระสุนปืนลูกซองเข้าบริเวณหน้าอกเป็นเหตุให้เสียชีวิต ส่วนผู้ก่อเหตุเป็นพี่ชาย อายุ 8 ปี

จากการสอบถามบิดาของเด็กชายทั้งสองคนทราบว่า ก่อนเกิดเหตุ พี่ชาย อายุ 8 ปี นำอาวุธปืนลูกซองสั้นชนิดประจุปากกระบอก ไม่มีหมายเลขทะเบียน ซึ่งเป็นของบิดา ที่เก็บรักษาไว้ในห้องนอน ออกมาเล่น ขณะกำลังเล่นได้หันปากกระบอกปืนไปหาน้องชาย ก่อนเกิดเหตุปืนลั่นใส่น้องชายเสียชีวิต ทางพนักงานสอบสวนได้ร่วมกับแพทย์ ร.พ.เชียงคํา ทำการชันสูตรพลิกศพ เพื่อหาสาเหตุการเสียชีวิตที่แท้จริงต่อไป

ที่มา : เด็กชาย 8 ขวบเล่นปืนพ่อ ลั่นลูกน้องดับสลด. (8 เมษายน 2561). ข่าวสดออนไลน์. สืบค้นจาก

https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_942112.

กรณีศึกษา : คดีฆ่าหั่นศพ

วันที่ 25 พ.ค.2560 ชาวบ้านในพื้นที่ อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น พบศพสาวถูกฆ่าหั่นแยกออกเป็น 2 ท่อน ฝังดิน เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสืบสวน ทราบว่า ผู้ตายคือ น.ส.แอม (นามสมมุติ) อายุ 23 ปี ทำงานอยู่ร้านคาราโอเกะแห่งหนึ่งในพื้นที่ จ.ขอนแก่น

วันที่ 29 พ.ค. ศาลจังหวัดขอนแก่นได้อนุมัติออกหมายจับนายสิน (นามสมมุติ), น.ส.บิว (นามสมมุติ), น.ส.ปู(นามสมมุติ) และ น.ส.แอม (นามสมมุติ) ในข้อหาร่วมกันฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาและปิดบังซ่อนเร้นทำลายศพ

วันที่ 30 พ.ค. เจ้าหน้าที่สามารถทำการจับกุมตัว นายสิน ที่เกสต์เฮาส์ ใกล้เคียงมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว สปป.ลาวจากการสอบสวนนายสินให้การเบื้องต้นว่า น.ส.ปูเป็นผู้ลงมือฆ่าและทำลายศพ โดยระหว่างทาง น.ส.ปูได้ใช้ถุงพลาสติกคลุมหัวของ น.ส.แอม และบีบคอแอมจนขาดใจตายบนรถ ระหว่างทางได้ซื้ออุปกรณ์พวก เลื่อย ใบมีด ถุงพลาสติก ปูนซีเมนต์ และเสียม ตามร้านขายวัสดุก่อสร้าง ส่วนผู้ที่ลงมือหั่นศพคือ น.ส.ปู ตนเองไม่ได้ทำ เพียงแค่มีหน้าที่ขับรถให้เท่านั้น ส่วนสาเหตุมาจาก น.ส.ปูมีความแค้นส่วนตัวกับน.ส.แอม ที่แอมเป็นสายชู้เข้ากับตำรวจให้จับกุมแพนของตนในคดียาเสพติดจึงให้ น.ส.แอม เป็นนางนกต่อโทรหลอกแอมว่าจะพาไปหาลูกค้า

ในวันเดียวกันตำรวจได้จับกุม น.ส. บิวแพนสาวของสินได้ที่ จ.อุบลราชธานี พบว่าเธอไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์แต่เป็นคนเอาทรัพย์สินของผู้ตายไปขาย ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ออกหมายจับน.ส. แจง (นามสมมุติ) เพิ่มในข้อหาร่วมกันฆ่าอีก 1 ราย

ต่อมาปูและเพื่อนอีก 2 คนได้ขอมอบตัวและให้การแก่ตำรวจในทางที่เป็นประโยชน์ต่อรูปคดี ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยที่ 1 นางสาวปู และ จำเลยที่ 2 นางสาวแอม จำคุก 34 ปี 6 เดือน จำเลยที่ 4 นายสิน ศาลตัดสินข้อหาสนับสนุนให้เกิดการฆ่าด้วย รวมจำคุก 23 ปี 4 เดือน 20 วัน จำเลยที่ 5 นางสาวแจง จำคุก 33 ปี 9 เดือน ส่วนจำเลยที่ 3 นางสาวบิว ข้อหารับของโจร จำคุก 2 ปี รับสารภาพลดให้ กึ่งหนึ่งเหลือ 1 ปี ไม่รอลงอาญา โดยยกฟ้องข้อหาร่วมกันฆ่าโดยไตร่ตรอง และให้จำเลย ที่ 1 2 4 และ 5 ร่วมกันชดใช้จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดู และค่าปลงศพให้กับแม่ของนางสาวแอม จำนวน 1,070,000 บาทพร้อมดอกเบี้ย 7.5 เปอร์เซ็นต์ต่อปี ตั้งแต่วันที่เกิดเหตุ 23 พ.ค.2560

ข้อมูลดัดแปลงจาก

กรณีวิภา. ลำดับเหตุการณ์ เบรี่ยวสวยเพชฌฆาตพร้อมพวก ฆ่าหั่นศพน้องแอม.
(31 พฤษภาคม 2560). *เอ็มไทย*. สืบค้นจาก <https://news.mthai.com/webmaster-talk/567798.html>.

คุกเปรี๊ยะ 34 ปี - คดีฆ่าหั่นศพน้องแอม โดนถ่วงหน้าแก๊ง 5 คน “แม่ - พี่” ดีใจรอดประหาร
โจทก์อุธรณ์เพิ่มโทษ. (11 พฤษภาคม 2561). *ข่าวสดออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_1072430.

ใบกิจกรรม เรื่อง ผู้กระทำผิดทางอาญา (กรณีศึกษา : คดีฆ่าหั่นศพ)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

1. จากกรณีศึกษานี้มีใจความสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ผู้กระทำความผิดอาญาในกรณีศึกษามีใครบ้าง พร้อมระบุด้วยว่าเป็นตัวการ ผู้สนับสนุนหรือผู้ใช้และทำผิดอาญาเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์นี้

.....

.....

.....

.....

4. บทสรุปของเหตุการณ์นี้เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบจากการศึกษากรณีศึกษานี้ คือ อะไร

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม

คำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน (การวิเคราะห์)	คะแนน
1. จากกรณีศึกษานี้มีความสำคัญอย่างไร	- อธิบายประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้ ดังนี้ 1. ปู่และเพื่อนๆฆ่าหั่นศพแอม (1) 2. การกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายอาญา (1)	2
2. ผู้กระทำความผิดอาญาในกรณีศึกษามีใครบ้าง พร้อมระบุว่าผู้กระทำความผิดอาญาว่าเป็นตัวการ ผู้สนับสนุนหรือผู้ใช้ และทำผิดอาญาเรื่องใดบ้าง	- อธิบายความเกี่ยวข้องของความสัมพันธ์ ดังนี้ 1. ระบุตัวการ/ผู้ใช้: ปู่ (1) 2. ระบุผู้สนับสนุน: ลิน แอน แจง (1)	2
3. อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์นี้	- อธิบายสาเหตุได้ ดังนี้ 1. จัดลำดับเหตุการณ์ก่อน - หลัง (1) 2. ระบุสาเหตุของการกระทำ - ความแค้นส่วนตัว เนื่องจากแอมเป็นสายซี้เป่ากับตำรวจให้จับกุมแพนของปู่ในคดียาเสพติด (1)	2
4. บทสรุปของเหตุการณ์นี้เป็นอย่างไร	- อธิบายข้อสรุปหรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักของกฎหมายอาญาในประเด็นต่อไป 1. ความผิดอาญาฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา (1) 2. บทลงโทษที่ศาลได้รับตามกฎหมายอาญา (1)	2
5. เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบจากการศึกษกรณีสืบค้นนี้คืออะไร	- อธิบายทัศนคติของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ทราบ 1. ผู้เขียนต้องการนำเสนอข่าวจับกุมผู้ต้องหาในคดีฆ่าคนตายโดยเจตนา (1) 2. การทำความผิดทางอาญาย่อมมีบทลงโทษตามกฎหมายเสมอ (1)	2

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีสึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีสึกษาที่ 1

เมื่อเวลา 16.00 น.วันที่ 27 สิงหาคม 2562 สม.บางแก้ว สมุทรปราการ ได้รับแจ้งมีพลเมืองดีช่วยกันจับกุมคนร้ายที่ก่อเหตุกระชากสร้อยคอทองคำเอาไว้ได้ที่บริเวณใต้สะพานข้ามถนนบางนาตราด เข้าสู่สนามบินสุวรรณภูมิ ต.บางโฉลง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ หลังรับแจ้งจึงพร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ชุดสืบสวนเดินทางเข้าตรวจสอบจากการสอบสวนและจับกุมผู้ก่อเหตุได้ โดยนายพงษ์ (นามสมมุติ) ผู้ก่อเหตุ ให้การรับสารภาพว่า ตนเองพึ่งออกมาจากเรือนจำคลองด่าน เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม ที่ผ่านมาในคดีเสพยา หลังพ้นโทษออกมาไม่มีงานทำ และไม่มีเงินใช้วันนี้ตนจึงได้นั่งรถประจำทางมาตระเวนหาเหยื่อ จนกระทั่งพบผู้เสียหายที่เป็นหญิงและใส่สร้อยทองที่คอ ลงจากรถคนเดียว ตนจึงได้เดินตามและแกล้งทำที่เข้ามาขอเงิน 50 บาท สบโอกาสจึงได้กระชากสร้อยคอของผู้เสียหายจนขาด แต่ผู้เสียหายต่อสู้จนตกลงไปในร่องน้ำและมีคนมาช่วย ตนจึงวิ่งหลบหนีแต่ถูกชาวบ้านช่วยกันจับตนเอาไว้ได้ดังกล่าว

(ดัดแปลงข้อมูลจาก : หม่อมเพ็ญพັນคุก กระชากสร้อยทองหญิงสาว ชาวบ้านรวบตัวได้ทันควัน.

(28 สิงหาคม 2562). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก

<https://www.thairath.co.th/news/local/central/1647491>.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณียศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณียศึกษาที่ 2

วงจรปิดจับภาพนาฬิกา คนร้ายเป็นชาย สวมวิกผมทรงบ็อบยาว บุกเดี่ยวไปทำที่ขูดสร้อยคอทองคำ ภายในร้านทอง บนห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองนครสวรรค์ ก่อนฉวยโอกาสที่พนักงานขายผลออ คว่าเอาสร้อยทองน้ำหนัก 5 บาท จำนวน 3 เส้น วิ่งไปขึ้นรถจักรยานยนต์หลบหนีไป

ล่าสุดตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ ใช้ภาพวงจรปิดดังกล่าว เป็นหลักฐานมัดตัว นายสรรค์ (นามสมมุติ) อายุ 34 ปี ชาวจังหวัดกำแพงเพชร และแฟนสาวอายุ 32 ปี ได้พร้อมของกลาง สร้อยคอทองคำน้ำหนัก 5 บาท จำนวน 3 เส้น ที่ขโมยหลบหนีไป นำกลับมาคืนได้ทั้งหมดสอบสวนนายสรรค์ให้การว่า ตนเองแต่งงานมานานหลายเดือน จึงวางแผนร่วมกับแฟนสาวก่อเหตุชิงสร้อยทอง โดยให้แฟนสาวทำหน้าที่แคปไปรอรับสร้อยคอที่ตนเองชิงมา แล้วให้นำไปขาย ก่อนนัดวันให้ไปรับเงินส่วนแบ่งจากการขายในจังหวัดกำแพงเพชร จนกระทั่งถูกจับดังกล่าว

ดัดแปลงข้อมูลจาก : รวบแล้วโจรชิงทรัพย์สินร้านทองนครสวรรค์ อ้างตกงาน. (13 มิถุนายน 2562).

ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก

http://www.thaich8.com/news_detail/824357fbclid=IwAR3mN5ACoB8F6boshCusNrQOZxnsqjT2StISN2BM8YlTHve238j14KkVDM.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

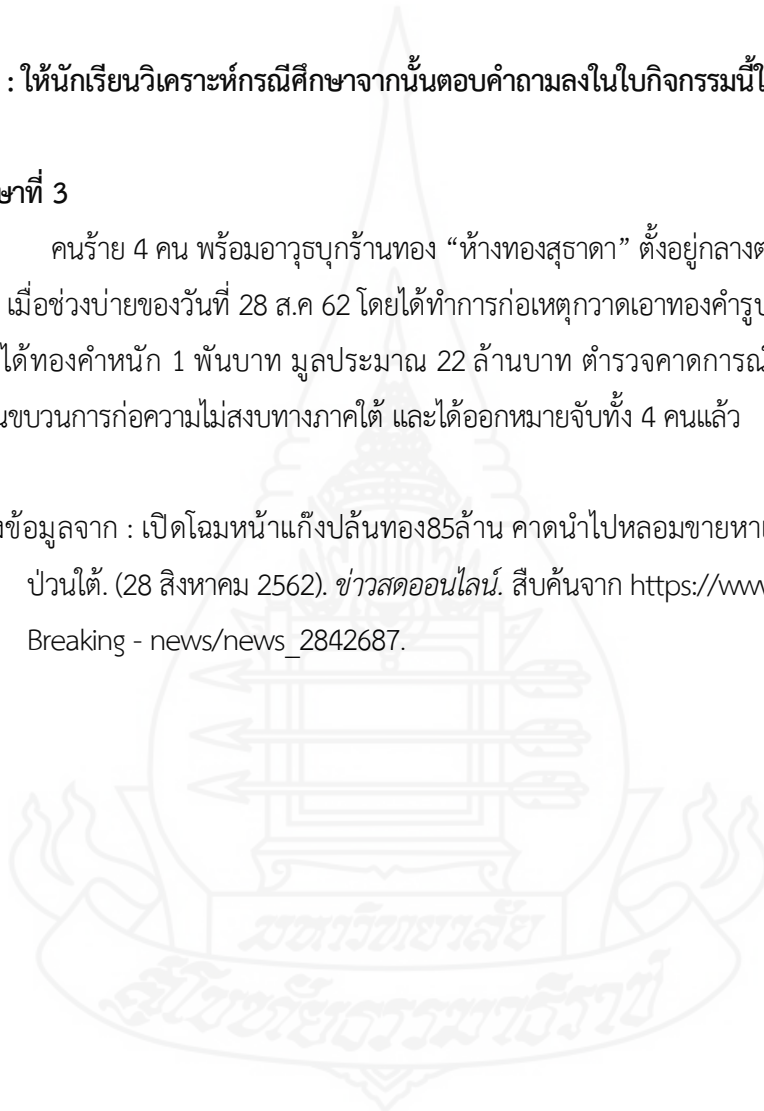
ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีสึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีสึกษาที่ 3

คนร้าย 4 คน พร้อมอาวุธบุกร้านทอง “ห้างทองสุธาดา” ตั้งอยู่กลางตลาดนาทวี อ.นาทวี จ.สงขลา เมื่อช่วงบ่ายของวันที่ 28 ส.ค 62 โดยได้ทำการก่อเหตุกวาดเอาทองคำรูปพรรณไปจนเกลี้ยงร้านและได้ทองค้ำหนัก 1 พันบาท มูลค่าประมาณ 22 ล้านบาท ตำรวจคาดการณีนาน่าจะนำเงินไปสนับสนุนขบวนการก่อความไม่สงบทางภาคใต้ และได้ออกหมายจับทั้ง 4 คนแล้ว

ดัดแปลงข้อมูลจาก : เปิดโฉมหน้าแก๊งปล้นทอง85ล้าน คาดนำไปหลอมขายหาเงินหนุนขบวนการ
 ป่วนใต้. (28 สิงหาคม 2562). ข่าวสดออนไลน์. สืบค้นจาก https://www.khaosod.co.th/Breaking-news/news_2842687.

ใคร (Who)

.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....

กรณีศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีศึกษาที่ 4

น.ส.จันทร์ (นามสมมุติ) อายุ 24 ปี พนักงานในโรงงานแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร อ.เมือง จ.ชลบุรี ได้เข้าแจ้งความร้องเวร สภ.เมืองชลบุรี เนื่องจากได้ทำโทรศัพท์ไอโฟน 5เอส ตกหายที่บริเวณหน้าหมู่บ้านพระพรหม ถนนสายเลี้ยวเมืองชลบุรี ต.หนองไม้แดง อ.เมือง จ.ชลบุรี หลังจากนั้นได้เช่าจีพีเอสเพื่อหาจุดโทรศัพท์ที่ตกหายไป พบว่าสัญญาณอยู่ที่ร้านก๋วยเตี๋ยวไก่ มะระ หน้าหมู่บ้านพระพรหม จึงได้โทรศัพท์ไปยังเครื่องที่โทรศัพท์ที่หายแต่ยังไม่มีการตอบรับ จนกระทั่งเมื่อจะเข้าทำงานได้มีคนโทรศัพท์กลับมาจึงได้แจ้งว่าต้องการโทรศัพท์ที่หายไปคืน ปรากฏว่าเสียงปลายสายได้เรียกร้องว่าหากต้องการโทรศัพท์มือถือคืนจะต้องเอาเงินมาให้ 3,000 บาท จึงได้บันทึกเสียงไว้ด้วย และเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งตำรวจจะได้ติดตามผู้ที่เก็บโทรศัพท์มือถือได้มาสอบสวนต่อไป

ดัดแปลงข้อมูลจาก : อุทาหรณ์ หนุ่มขอซื้อหาเก็บมือถือได้ขู่เรียกเงิน 3 พัน. (28 มีนาคม 2559).

สนุก. สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/1970886/>.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีสืบศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีสืบศึกษาที่ 5

วันที่ 9 ต.ค. กองบังคับการปราบปรามนำกำลังเข้าทำการจับกุม นายกิต (นามสมมติ) อายุ 29 ปี ตามหมายจับศาลจังหวัดขอนแก่นสืบเนื่องจากเมื่อวันที่ 29 ก.ย.ที่ผ่านมา น.ส.เอ (นามสมมติ) ผู้เสียหายได้เดินทางไปเที่ยวที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งและดื่มสุราจนมีอาการมึนเมา ขณะที่ผู้เสียหายกำลังจะกลับห้องพัก ก็ได้มาเจอนายกิต ขับรถจักรยานยนต์เข้ามาพูดคุยด้วย และอาสาจะพาไปส่งห้องพัก ผู้เสียหายหลงเชื่อจึงยอมนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์มาด้วยแต่ปรากฏว่า แทนที่จะพาไปส่งกลับพาไปที่โรงแรมแล้วลงมือข่มขืน พร้อมทั้งลักเอาทรัพย์สินของมีค่าของผู้เสียหายหลบหนีไป ต่อมาวันที่ 30 ก.ย.หลังเกิดเหตุนายกิต ได้ส่งข้อความมาข่มขู่ผู้เสียหาย โดยขู่ว่าหากไปแจ้งตำรวจ ก็จะเผยแพร่ภาพถ่ายขณะที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้เสียหายไปให้ผู้อื่นรู้ พร้อมกับให้ผู้เสียหายโอนเงินมาให้แต่ผู้เสียหายไม่สนใจในคำขู่ พร้อมเข้าแจ้งความที่ สภ.เมืองขอนแก่น จนกระทั่งโดนจับกุม ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพรอดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ดัดแปลงข้อมูลจาก : จับหนุ่มหื่นลวงสาวเมาน้ำฝัก. (9 ตุลาคม 2562). ข่าวสดออนไลน์. สืบค้นจาก

https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_2958671.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีศึกษาที่ 6

วันที่ 5 พ.ค. 62 ที่ สภ.เมืองระยอง นางสาวตา (นามสมมุติ) อายุ 41 ปี ได้เดินทางเข้าพบพนักงานสอบสวนและแจ้งความดำเนินคดีกับ นางสาวนุ่น (นามสมมุติ) อายุ 37 ปี โดยระบุว่า ก่อนหน้านี้ได้รู้จักกันและได้มอบเงินสดประมาณ 280,000 บาท ให้ไปลงทุน โดยอ้างว่าเงินก้อนนี้จะให้ผลตอบแทนที่สูง รวมทั้งยังได้มอบหมายให้ดูแลรถยนต์ฮอนด้า ซิตี สีขาว ในช่วงระหว่างที่ตนเดินทางไปประเทศสวีเดน ประมาณ 1 สัปดาห์ แต่เมื่อกลับมาถึงประเทศไทยทราบว่า นางสาวนุ่น ได้นำรถคันดังกล่าวไปจำนองไว้กับบุคคลหนึ่ง ตนจึงได้ไปตามไถ่ถอนรถคันดังกล่าวคืนกลับมา โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายในการไถ่ถอนเป็นเงินกว่า 70,000 บาท ก่อนจะได้รู้ข้อเท็จจริงอีกว่านางสาวนุ่น ได้แอบนำเอาทองคำที่ตนสั่งซื้อจากร้านทองไปรวมเป็นมูลค่ากว่า 50,000 บาท ทำให้ตนได้รับความเสียหายจึงเดินทางมาร้องทุกข์และมอบคดีให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับนางสาวนุ่น เบื้องต้น ทาง สภ.เมืองระยอง ได้เตรียมออกหมายเรียกให้ น.ส.นุ่นมาสอบสวน ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ดัดแปลงข้อมูลจาก : สว.ระยองแจ้งจับเพื่อนรักผิดที่ไว้ใจให้ดูแลทรัพย์. (6พฤษภาคม 2562). *สนุก*.

สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/7761947/>.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

กรณีศึกษา

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีศึกษาที่ 7

เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองอุดรธานี ได้รับแจ้งจาก นายภักดี ผู้เสียหายว่า มีผู้ทำการแอบอ้างว่าเป็นตัวแทนของผู้รับเหมาจากใต้หวัน และมีโครงการก่อสร้างกำแพงระยะความ 14 กิโลเมตร ในตำบลเชียงพิณ อ.เมืองอุดรธานี มูลค่า 8 ล้านบาทบาท มาติดต่อทำการว่าจ้างผู้รับเหมารายย่อยหลายรายในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ทำให้ตนหลงเชื่อและสูญเสียเงินไปกว่า 250,000 บาท เหตุเกิดเมื่อวันที่ 2 - 8 มิถุนายนที่ผ่านมา ต่อมาตำรวจได้จับกุมนายทองคำผู้ก่อเหตุได้สำเร็จ โดยเปิดเผยว่า นายทองคำเป็นบุคคลไม่มีชื่อและข้อมูลในทะเบียนราษฎร์ จึงได้เอาชื่อพี่ชายที่ชื่อว่านายทองคำ ที่คล้ายกันไปก่อเหตุหลอกลวงผู้อื่น ในการรับเรื่องเหมาก่อสร้าง รวมถึงไปหลอกเช่ารถ โดยมีเอกสารสัญญาว่าจ้างปลอม ที่ใช้ชื่อ นายทองคำ ซึ่งเป็นพี่ชายแท้ๆ ทำการว่าจ้างคนอื่น ทางด้านพี่ชายผู้ก่อเหตุประกาศตัดพี่ตัดน้องกับน้องชาย เนื่องจากนำชื่อของตนไปแอบอ้างหลอกลวงผู้อื่น จนทำให้ตนต้องถูกดำเนินคดีและรับโทษแทนมาหลายครั้งแล้ว

ดัดแปลงข้อมูลจาก : หนู่มใหญ่ประกาศตัดขาดน้องชายใช้ชื่อพี่หลอกเอาเงิน. (24 มิถุนายน 2562).

สนุก. สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/news/7812790/>.

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

ใบกิจกรรม เรื่อง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์ (กิจกรรมนักสืบจิ๋ว)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในใบกิจกรรมนี้ให้สมบูรณ์

กรณีศึกษาที่ 8

ผกก.สภ.รัตนธิเบศร์ ได้รับแจ้งความจากนายกฤติ (นามสมมติ) อายุ 52 ปี เจ้าของอู่ซ่อมรถว่าเงินสำหรับทอดกฐินหายไปประมาณ 3,000 บาท จากนั้นตำรวจได้ตรวจกล้องวงจรปิดและทำการจับกุมตัวนายตัน (นามสมมติ) อายุ 16 ปี ที่ก่อเหตุแอบเอาเงินต้นกฐิน ภายในอู่ซ่อมรถแห่งหนึ่ง ย่านท่าทรายเหตุเกิดเมื่อเวลา 01.00 น. วันที่ 1 ต.ค.62 ที่ผ่านมา โดยนายตัน ให้การรับสารภาพว่าจะมาขโมยกางเกงยีนส์แต่เหลือบไปเห็นเงินที่อยู่บนต้นกฐินจึงนำไปด้วย หลังจากนั้นก็ได้เงินเอาไปเล่นเกมและใช้ส่วนตัว ก่อนที่จะถูกตำรวจตามตัวมาสอบสวนดังกล่าว

ดัดแปลงข้อมูลจาก : จับโจร 16 ขโมยเงินกฐินเกลี้ยง. (5 ตุลาคม 2562). ไทยรัฐออนไลน์. สืบค้นจาก

<https://www.thairath.co.th/news/crime/1675701>

ใคร (Who)

.....
.....
.....

ทำอะไร (What)

.....
.....
.....

ที่ไหน (Where)

.....
.....
.....

เมื่อไหร่ (When)

.....
.....
.....

ทำไม (Why)

.....
.....
.....

อย่างไร (How)

.....
.....
.....

จากกรณีศึกษา ใครทำผิดกฎหมายอาญาและมีความผิดฐานใด สอดคล้องกับองค์ประกอบความผิด
อย่างไร

.....
.....
.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายแพ่ง

จำนวน 3 คาบ

ผู้สอน : นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์

สถานศึกษา : โรงเรียนวัดนवलนครดิศ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

สาระสำคัญ

กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนิติกรรมและสัญญา อันเป็นการกระทำความผิดระหว่าง
บุคคล โดยมุ่งให้เกิดผลตามกฎหมาย

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้

1.1 อธิบายความหมายของนิติกรรมและสัญญาได้

1.2 ยกตัวอย่างทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์

ชนิดพิเศษได้

1.3 อธิบายสัญญาประเภทต่างๆได้

1.4 อธิบายหลักการของสัญญาประเภทต่าง ๆ ได้

2. ด้านทักษะ

2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ได้

2.2 แยกประเภทของสัญญาแต่ละประเภทได้

3. ด้านคุณลักษณะ

3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน

สาระการเรียนรู้

กฎหมายแพ่ง

กฎหมายแพ่ง เป็นกฎหมายเอกชนว่าด้วยเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์ ระหว่างเอกชน
ต่อเอกชน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

กฎหมายพาณิชย์ เป็นกฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
เศรษฐกิจและการค้า โดยวางระเบียบเกี่ยวพันทางการค้าหรือธุรกิจระหว่างบุคคล เช่น การตั้งหุ้นส่วนบริษัท

การประกอบการรับชน และเรื่องเกี่ยวกับตัวเงิน กฎหมายว่าด้วยการซื้อขาย การเช่าทรัพย์สิน การจำนอง การจำนำ เป็นต้น

ลักษณะความรับผิดทางแพ่ง

ความรับผิดทางแพ่งแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ความรับผิดในลักษณะการละเมิด เป็นการกระทำโดยจงใจหรือโดยประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่น ทำให้บุคคลนั้นได้รับความเสียหาย ผู้กระทำจะต้องรับผิดในการกระทำของตน เช่น นายประมวล ขับรถไปเฉี่ยวชนรถนางสาวสวยที่จอดอยู่ ดังนั้น นายประมวลต้องรับผิดชอต่อการกระทำต่อนางสาวสวย
2. ความรับผิดในลักษณะสัญญา เป็นการกระทำที่มีการตกลงกันอย่างใดอย่างหนึ่งกันแล้ว คู่กรณีต้องปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น หากฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตาม ฝ่ายนั้นจะต้องรับผิดชอ
3. ความรับผิดในลักษณะการจัดการงานนอกสั่ง เป็นการกระทำที่บุคคลหนึ่งเข้าไปทำกิจกรรมของผู้อื่นโดยเจ้าของกิจการไม่ได้ใช้ให้ทำ
4. ความรับผิดชอในลักษณะลาภมิควรได้ เป็นการกระทำที่ทำการได้สิ่งหนึ่งใดมาโดยปราศจากสาเหตุที่จะนำมาอ้างได้ตามกฎหมาย
5. ความรับผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เป็นการกระทำที่กฎหมายได้บัญญัติให้เป็นความผิด

กฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา

นิติกรรม คือ การกระทำที่ชอด้วยกฎหมาย และใจสมัคร โดยมุ่งตรงให้เกิดผลตามกฎหมาย คือ การผูกพันสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อให้เกิดการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ ความสมบูรณ์ของนิติกรรม

1. นิติกรรมสมบูรณ์ = นิติกรรมที่มีความผูกพันกันตามกฎหมาย
2. โฆษกรรม = การกระทำทางกฎหมาย ที่เสียเปล่า ไม่ผลบังคับหรือผูกพันตามกฎหมาย ไม่อาจให้สัตยาบันแก่กันได้
3. โฆษกรรม = การกระทำทางกฎหมายที่อาจเป็นโฆษหากมีการบอกล้าง หรือมีผลสมบูรณ์เมื่อให้สัตยาบัน

สัญญา = นิติกรรมสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายที่เกิดจากการแสดงเจตนาเสนอและเจตนาสนองตรงกันในการก่อให้เกิดข้อผูกพันทางกฎหมาย

นิติกรรมและสัญญาจะต้องไม่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามตามกฎหมายและไม่ขัดต่อศีลธรรมจรรยาของบ้านเมือง

ก่อนที่นักเรียนจะเรียนรู้การทำสัญญาต่างๆนักเรียนต้องมีความรู้เรื่องทรัพย์สิน ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จำแนกทรัพย์สินออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

อสังหาริมทรัพย์	สังหาริมทรัพย์
<p>ทรัพย์ที่เคลื่อนที่ไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ที่ดิน รวมถึงมีกรรมสิทธิ์เหนือและใต้ดิน ทรัพย์ซึ่งประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน เช่น กรวด ทราย แร่ธาตุ ทรัพย์ซึ่งติดกับที่ดิน เช่น ไม้ยืนต้น ตึก ทรัพย์สิทธิ (สิทธิเหนือทรัพย์สิน) อันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบอันเดียวกับที่ดิน เช่น สิทธิครอบครองที่ดิน สิทธิอาศัย สิทธิจำนอง ภาระจำยอม กรรมสิทธิ์ในที่ดิน 	<p>ทรัพย์เคลื่อนได้ และ ทรัพย์ที่ไม่ใช่</p> <p>อสังหาริมทรัพย์ เช่น สังหาริมทรัพย์ธรรมดา</p> <ol style="list-style-type: none"> ไม้ล้มลุก เช่น ข้าว กำลังแรงของธรรมชาติที่อาจมีราคาและถือเอาได้ เช่น กระแสไฟฟ้า พลังน้ำตก พลังไอน้ำ สิทธิในสังหาริมทรัพย์ <p>สังหาริมทรัพย์พิเศษ ได้แก่ เรือที่มีระวาง 5 ตันขึ้นไป (เรือกำปั่น เรือกลไฟ) แพ สัตว์พาหนะ อากาศยาน</p>

สัญญาประเภทต่าง ๆ

1. สัญญาซื้อขาย

สาระสำคัญ = การตกลงโอนกรรมสิทธิ์ ความเป็นเจ้าของให้แก่ผู้ซื้อทันทีที่ได้มีการตกลงซื้อขายกัน

*แม้ยังไม่ได้ชำระราคาทรัพย์สิน *ยังไม่ได้มอบทรัพย์สิน สัญญาซื้อขาย ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือหรือหลักฐาน

ความสำคัญคือ การตกลงยินยอมซื้อขายกัน ยกเว้น การซื้อขายทรัพย์บางประเภท

- อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน ทรัพย์สินที่ติดที่ดิน

- สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ

- เรือกำปั่นระวางหกตันขึ้นไป เรือกลไฟระวางห้าตันขึ้นไป ต้องซื้อขายต่อ

นายอำเภอ เปลี่ยนชื่อเจ้าของต่อกรมเจ้าท่า

- แพที่อยู่อาศัย ต้องจดต่อนายอำเภอหรือหัวหน้าเขต

- สัตว์พาหนะ ที่ทำตัวรูปพรรณให้นายอำเภอ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก

รัฐมนตรี ผู้รักษาตามพระราชบัญญัติยานพาหนะต้องทำสัญญาเป็นหนังสือไว้ต่อกัน

- จดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ตามประเภทและลักษณะของทรัพย์สินนั้น หากไม่ทำตาม

จะเป็นโมฆะ

- ถ้าซื้อขายสังหาริมทรัพย์ ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักฐานซื้อขายเป็น

หนังสือลงลายมือชื่อหรือวางมัดจำ หรือชำระหนี้บางส่วน มิฉะนั้นจะบังคับฟ้องร้องคดีไม่ได้ทรัพย์สินต่อไปนี้ไม่สามารถซื้อขายกันได้

2. สัญญากู้ยืมเงิน

สัญญาที่บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า **ผู้กู้** ได้ขอยืมเงินจำนวนหนึ่งตามที่ได้กำหนดไว้จากบุคคลหนึ่งที่เรียกว่า **ผู้ให้กู้** และ **ผู้กู้** ตกลงจะคืนเงินจำนวนนั้นตามสัญญาที่ได้กำหนดไว้

หลักเกณฑ์การกู้ยืม

- กู้ยืมเกิน 2000 บาท ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นสำคัญ เพื่อบังคับคดีได้

- กฎหมายไม่ได้กำหนดรูปแบบการทำสัญญา สิ่งสำคัญต้องมีหนังสือ ถ้าไม่สามารถเขียนได้ก็พิมพ์ลายนิ้วมือแทน และมีการลงลายมือชื่อพยานอย่างน้อย 2 คน

- ลูกหนี้ต้องชำระ>> เงินต้น+ดอกเบี้ย (ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี) มิฉะนั้นดอกเบี้ยจะเป็นโทษเรียกว่าดอกเบี้ยเกินอัตรา>>โทษอาญา และฟ้องร้องคดีต้องทำภายใน 10 ปี

- กฎหมายกำหนดให้การชำระหนี้จะต้องมีหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

หลักฐานเป็นหนังสือ >> เมื่อชำระหนี้แล้วผู้กู้จะต้องขอหลักฐานเป็นหนังสือที่แสดงการรับเงินของผู้ให้กู้การเวนคืนเอกสาร >> ผู้ให้กู้ยืมเงินจะต้องส่งมอบสัญญากู้หรือหลักฐานการกู้ยืมเงินแก่ผู้กู้

มีการเพิกถอนเอกสาร >> มีการบันทึกในหนังสือกู้ยืมว่าได้ชำระหนี้แล้ว

3. สัญญาเช่าทรัพย์สิน

สัญญาที่บุคคลหนึ่งเรียกว่า **ผู้ให้เช่า** ตกลงให้บุคคลอีกบุคคลที่เรียกว่า **ผู้เช่า** ได้ใช้หรือรับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาที่กำหนด และผู้เช่า ตกลงจะให้ค่าเช่าแก่ผู้ให้เช่า เป็นการตอบแทน

หลักเกณฑ์การเช่าทรัพย์สิน

สัญญาเช่าทรัพย์สิน การเช่าระยะเวลาจะจำกัดและผู้เช่าไม่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่า แบ่งได้ดังนี้

- การเช่าสังหาริมทรัพย์

ไม่บังคับต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือทำเป็นหนังสือหรือจดทะเบียน เพียงแค่ว่าจากรีผลบังคับใช้แต่การเช่าเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ จะส่งผลให้ฟ้องร้องคดีได้

- การเช่าอสังหาริมทรัพย์

เช่าเกิน 3 ปี ขึ้นไป>> ทำหนังสือ(ลงลายมือฝ่ายรับผิดชอบเป็นสำคัญ)+จดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่

การเช่าอสังหาริมทรัพย์ไม่ให้เช่าเกิน 30 ปี

4. สัญญาเช่าซื้อ

สัญญาที่เจ้าของทรัพย์สินที่เรียกว่า ผู้ให้เช่าซื้อ เอาทรัพย์สินออกให้เช่าและมีค้ำประกันจะขายทรัพย์สินนั้นให้ หรือให้ทรัพย์สินตกเป็นของผู้ให้เช่าซื้อ เมื่อผู้ให้เช่าซื้อได้ชำระเงินครบยอมได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าซื้อ และไม่ว่าเป็นการเช่าซื้อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ก็ตาม กฎหมายกำหนดแบบสัญญาเช่าซื้อไว้ คือ ต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น(แต่ไม่ต้องนำไปจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ เพียงแต่ต้องมีลายมือชื่อของผู้ให้เช่าซื้อ และผู้เช่าซื้อ) ห้ามใช้วาจา มิฉะนั้นสัญญาจะเป็นโมฆะ

หลักเกณฑ์การเช่าซื้อ

ถ้าผู้ให้เช่าซื้อผิดสัญญา >> ไม่ยอมจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่
ผล ผู้เช่ามีสิทธิฟ้องต่อศาลแพ่ง เพื่อบังคับให้ผู้ให้เช่าซื้อไปจดทะเบียนได้

สัญญาเช่าซื้อ ต่างจาก สัญญาผ่อนส่ง>> กรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินนั้นจะยังเป็นของผู้ให้เช่าอยู่
การผิดนัดไม่ชำระ ค่าเช่าซื้อ 2 งวดติด หรือกระทำให้ผิดสัญญาสาระสำคัญ

- ผล
1. เจ้าของทรัพย์สินสามารถบอกล้าง
  2. เงินที่เคยชำระจะถูกเจ้าของทรัพย์สินริบ
  3. เจ้าของทรัพย์สินกลับเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

จำนำ

เป็นการนำสังหาริมทรัพย์ ไปประกันชำระหนี้ กฎหมายไม่ได้บังคับว่าการจำนำต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เช่นเดียวกันกับการจำนอง ในทางปฏิบัติผู้รับจำนำเพียงแต่ออกใบเสร็จให้ผู้จำนำไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น การจำนำก็มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว

จำนอง

เป็นการนำอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ ไปประกันชำระหนี้และต้องมีการจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่

ละเมิด

ละเมิดเป็นข้อเฉพาะในกฎหมายสำหรับเรียกการกระทำที่บุคคลอื่นได้รับความเสียหายโดยผิดกฎหมาย

ลักษณะความผิดในการละเมิด

ความผิดในลักษณะละเมิดมีหลายประการที่สำคัญ ได้แก่

1. การละเมิดต่อบุคคลอื่นโดยตรง เป็นการกระทำที่บุคคลทำการละเมิดด้วยตนเอง
2. การละเมิดเนื่องมาจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลอื่นในที่นี้ เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์บางประการกับตน เช่น นายจ้าง ลูกจ้าง

3. การละเมิดเนื่องมาจากสัตว์ที่อยู่ในความดูแลของตนไปทำความเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการละเมิดที่เกิดขึ้นจากสัตว์ของผู้กระทำการละเมิดไปสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งมีผลเสมือนว่าเจ้าของสัตว์ทำการละเมิดนั้นโดยตรง
4. การละเมิดเนื่องมาจากทรัพย์สินของตนเองหรือที่อยู่ในความครอบครองดูแลของตน ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น

กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1 ลักษณะของกฎหมายแพ่ง

ขั้นนำ

1. ครูแสดงรูป “ใบสำคัญการสมรส” ประกอบด้วยสิ่งใดบ้าง (ชื่อผู้ชาย/ชื่อผู้หญิง/ที่ว่าการอำเภอ/ จังหวัดที่จดทะเบียน/เลขทะเบียน/วันที่จดทะเบียน/ลายเซ็นนายอำเภอ)
2. ครูถามว่าจากรูปที่ครูให้ดูแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างใครบ้าง จากนั้นครูสรุปว่าการจดทะเบียนสมรสถือได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมุ่งให้เกิดผลทางกฎหมาย โดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายแพ่ง เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนเรื่อง กฎหมายแพ่ง

ขั้นสอน

ครูบรรยายประกอบการซักถามด้วย power point

1. ครูอธิบายนักเรียนว่ากฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนิติกรรมและสัญญา
  - 1.1 ครูแสดงรูป “คนสองคนจดทะเบียนสมรสกัน” แล้วครูถามว่าแสดงถึงความหมายของนิติกรรมอย่างไร (การกระทำตามกฎหมาย/โดยสมัครใจทั้งฝ่ายหญิงและชาย) จากนั้นสรุปความหมายของนิติกรรม
  - 1.2 ครูแสดงรูป “สัญญากู้เงิน” แล้วครูถามนักเรียนว่าแสดงถึงความหมายของสัญญาอย่างไร (มีข้อตกลงระหว่างผู้ให้กู้กับผู้กู้/มีหนี้ที่เกิดจากการกู้) จากนั้นอธิบายสรุปความหมายของสัญญา
  - 1.3 ครูถามว่า เมื่อทำนิติกรรมหรือสัญญาถ้าผู้ทำนิติกรรมทำโดยไม่สมัครใจ เช่น ถูกบังคับข่มขู่จะทำให้นิติกรรมหรือสัญญานั้นสมบูรณ์หรือไม่ (ไม่สมบูรณ์ เพราะไม่ได้ทำโดยสมัครใจ) จากนั้นครูอธิบายนิติกรรมที่สมบูรณ์และนิติกรรมที่ไม่สมบูรณ์ ได้แก่
    - นิติกรรมที่สมบูรณ์
    - นิติกรรมที่ไม่สมบูรณ์ (นิติกรรมที่เป็นโมฆะ, นิติกรรมที่เป็นโมฆียะ)

ขั้นเตรียมการ

2. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นกรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) มีลักษณะเป็นข้อความสั้นๆและส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่ผู้เขียนต้องการ และผู้เรียนต้องพิจารณาเหตุการณืในเหตุการณ์นั้น ๆ จากข้อมูลที่กำหนดให้ในกรณีตัวอย่าง

ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา

3. ครูนำเสนอกรณีศึกษา ผ่านPower Point ดังนี้

กรณีศึกษา เรื่องการทำนิติกรรม

ด.ช สมศักดิ์ เรียนอยู่ชั้น ม.3 มีเงินเก็บคอดอมอยู่จำนวนหนึ่งและเขามักจะดอมเงินอยู่อย่างเสมอวันหนึ่งเด็กชายสมศักดิ์อยากได้มอเตอร์ไซด์ จึงนำเงินเก็บทั้งหมดไปซื้อมอเตอร์ไซด์โดยไม่บอกให้ผู้ปกครองทราบ ทางร้านที่ขายมอเตอร์ไซด์จึงขายให้เนื่องจากเด็กชายสมศักดิ์มีเงินมากพอที่จะซื้อมอเตอร์ไซด์ได้

ขั้นระบุประเด็นปัญหาและขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

4. ครูตั้งคำถามพัฒนาความคิดจากเหตุการณ์ในกรณีศึกษาเพื่ออธิบายให้เห็นความแตกต่างของการทำนิติกรรม ดังนี้

4.1 จากกรณีศึกษาการซื้อ - ขายมอเตอร์ไซด์ถือว่าเกิดสัญญาหรือนิติกรรมขึ้นแล้วหรือยัง เพราะอะไร (What) (เกิดแล้ว เพราะมีการซื้อขาย ส่งมอบทรัพย์สินกันโดยสมัครใจ)

4.2 จากกรณีศึกษานิติกรรมการซื้อ-ขาย มอเตอร์ไซด์มีความสมบูรณ์หรือไม่อย่างไร (How) (นิติกรรมไม่สมบูรณ์ สามารถบอกล้างได้ในภายหลังเนื่องจาก ด.ช สมศักดิ์ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำเป็นต้องมีผู้ปกครองรับทราบในการทำสัญญา) จากนั้นครูอธิบายเรื่อง “โมฆียะ” เชื่อมโยงจากกรณีศึกษา

4.3 จากกรณีศึกษาสัญญาจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อใดบ้าง (When) (เมื่อผู้ปกครองรับทราบและให้ความยินยอม)

4.4 จากกรณีศึกษา หากผู้ปกครองของ ด.ช สมศักดิ์ ไม่อนุญาตให้ซื้อรถจักรยานยนต์ถึงแม้จะซื้อมาแล้วก็ตาม สามารถบอกล้างหรือยกเลิกได้หรือไม่ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น (Why) (สามารถบอกล้างหรือยกเลิกได้ แต่ต้องภายในระยะเวลา 1 ปีและผลของสัญญาจะเป็นโมฆะ คือ ไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย) ครูอธิบายเรื่องโมฆะเพิ่มเติม

ขั้นอภิปราย

5. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเกี่ยวกับผลของนิติกรรมทั้ง 3 แบบ (สมบูรณ์, โมฆียะ, โมฆะ) พร้อมช่วยกันยกตัวอย่างเพิ่มเติม และอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษของกฎหมายแพ่ง

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความหมายและความแตกต่างของนิติกรรมและผลของการทำนิติกรรม

คาบที่ 2 - 3 สัญญาประเภทต่าง ๆ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

1. ให้นักเรียนช่วยกันทบทวนเกี่ยวกับลักษณะของกฎหมายแพ่งจากคาบที่แล้ว
2. ครูตั้งคำถามเพื่อพัฒนาความคิดนักเรียน ดังนี้
  - 2.1 ลักษณะสำคัญของกฎหมายแพ่งมักจะเกี่ยวกับเรื่องอะไร (การทำนิติกรรมสัญญา ทรัพย์สินต่าง ๆ และมักเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล)
  - 2.2 ครูรวบรวมคำตอบของนักเรียน เชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียน เรื่องสัญญาประเภทต่าง ๆ

ขั้นสอน

1. ครูถามนักเรียนว่าการทำสัญญาและนิติกรรมมักจะมีของกลางเป็นหลักประกันในรูปของอะไร (ทรัพย์สิน)
2. ครูนำรูปภาพของทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ และแจกให้นักเรียน จากนั้นครูขีดเส้นแบ่งตารางบนกระดานเป็นอสังหาริมทรัพย์ สงหาริมทรัพย์ และสงหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ โดยให้นักเรียนลองศึกษาความหมายด้วยตนเองในหนังสือเรียนก่อน แล้วนำรูปภาพที่ตนเองได้มาติดในช่องบนกระดานจนครบ
3. เมื่อนักเรียนติดรูปภาพทรัพย์สินต่าง ๆ เสร็จแล้ว ครูและนักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบบนกระดาน และร่วมกันสรุปความหมายของอสังหาริมทรัพย์ สงหาริมทรัพย์ และสงหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งเป็นทรัพย์สินในทางกฎหมายแพ่ง
4. ครูถามนักเรียนว่า “เมื่อมีแต่คำเสนอ แต่ไม่มีคำสนอง” ถือเป็นสัญญาหรือไม่ เพราะอะไร
5. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างประเภทสัญญาตามที่นักเรียนรู้จัก

ขั้นเตรียมการ

6. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับสัญญาประเภทต่างๆเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นกรณีศึกษาที่ไม่เป็นจริง (Armchair Case) มีลักษณะเป็นข้อความสั้น ๆ และส่วนมากจะเป็นกรณีศึกษาประเภท The Situation Case ซึ่งเป็นกรณีศึกษาแบบเผชิญกับสถานการณ์ตามที่คุณเขียนต้องการ และผู้เรียนต้องฝึกวิเคราะห์ในเหตุการณ์นั้น ๆ จากข้อมูลที่กำหนดให้ในกรณีตัวอย่าง ดังนี้

ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา

7. แบ่งกลุ่มนักเรียน 4 กลุ่มเป็นกลุ่มบ้าน จากนั้นให้สมาชิกในกลุ่มบ้านนับเลข 1 - 4 ไม่ซ้ำกัน
  - 7.1 ให้สมาชิกที่นับเลข 1 ของแต่ละกลุ่มมาเข้ากลุ่มใหม่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศึกษาใบความรู้และใบกิจกรรมกรณีศึกษาเรื่อง สัญญาซื้อขาย
  - 7.2 ให้สมาชิกที่นับเลข 2 ของแต่ละกลุ่มมาเข้ากลุ่มใหม่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศึกษาใบความรู้และใบกิจกรรมกรณีศึกษาเรื่อง สัญญากู้ยืมเงิน

7.3 ให้สมาชิกที่นับเลข 3 ของแต่ละกลุ่มมาเข้ากลุ่มใหม่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศึกษา ใบความรู้และใบกิจกรรมกรณีศึกษาเรื่อง สัญญาเช่าทรัพย์สิน - เช่าซื้อ

7.4 ให้สมาชิกที่นับเลข 4 ของแต่ละกลุ่มมาเข้ากลุ่มใหม่เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและศึกษา ใบความรู้และใบกิจกรรมกรณีศึกษาเรื่อง จำนอง - จำน่า

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

8. ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันสรุปหลักการเกี่ยวกับเนื้อหาที่ตนเองได้รับจากการศึกษาใบความรู้ร่วมกัน และให้นักเรียนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับสัญญาประเภทต่าง ๆ และตอบคำถามลงในใบกิจกรรม ดังนี้

8.1 ใบความรู้ที่ได้เกี่ยวกับเรื่องอะไร (What)

8.2 มีลักษณะสำคัญอย่างไรบ้างที่ระบุได้ว่าสถานการณ์นั้น ๆ เกี่ยวกับสัญญาประเภทไหน (How)

8.3 จากข้อ 8.2 ทำไมนักเรียนถึงคิดเช่นนั้น (Why)

ขั้นอภิปรายและวิเคราะห์สถานการณ์

9. ให้นักเรียนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับไปยังกลุ่มบ้าน และร่วมกันอภิปรายหลักการที่ได้จากการไปศึกษาใบความรู้และใบกิจกรรมกรณีศึกษาสัญญาประเภทต่าง ๆ จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแก่สมาชิกในกลุ่มบ้านโดยสรุปเป็นแผนผังความคิดของกลุ่ม

10. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาอธิบายเกี่ยวกับความเข้าใจในโมเมนต์ในสัญญาที่ได้มาจากการวิเคราะห์ร่วมกันหน้าชั้นเรียน

11. เมื่อแต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้นเรียนครบทุกกลุ่มแล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียนร่วมกันทั้งห้องเกี่ยวกับสัญญาประเภทต่าง ๆ ในแต่ละสถานการณ์เกี่ยวกับข้อสังเกตที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นสัญญาประเภทใดอย่างสมเหตุสมผล

12. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความผิดเกี่ยวกับการละเมิด

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปความหลักการสำคัญของสัญญาในแต่ละประเภท

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3 สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช

2) PowerPoint เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

2. แหล่งเรียนรู้

- 1) ห้องสมุดโรงเรียนวัดนवलนรดิศ
- 2) แหล่งสืบค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเว็บไซต์ต่าง ๆ

3. หลักฐานการเรียนรู้

1. ใบกิจกรรม เรื่อง สัญญาประเภทต่าง ๆ การวัดและการประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ 1.1 อธิบายความหมายของนิติกรรมและสัญญาได้ 1.2 ยกตัวอย่างทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษได้ 1.3 อธิบายสัญญาประเภทต่าง ๆ ได้ 1.4 อธิบายหลักการของสัญญาประเภทต่าง ๆ ได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น - ใบกิจกรรม เรื่อง สัญญาประเภทต่าง ๆ	- การสังเกตพฤติกรรม - การตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน
2. ด้านทักษะ 2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ได้ 2.2 แยกประเภทของสัญญาแต่ละประเภทได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น - ใบกิจกรรม เรื่อง สัญญาประเภทต่าง ๆ	- การสังเกตพฤติกรรม - การตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
3. ด้านคุณลักษณะ 3.1 มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย 3.2 มีส่วนร่วมในการ เรียน	- การตอบคำถาม และแสดงความ คิดเห็น	- การสังเกต พฤติกรรม	- แบบสังเกต พฤติกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุง คะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม	ความสนใจในการเรียน			การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย			การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			การตอบคำถาม			ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย			รวมคะแนน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
ชื่อ-สกุล																10
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																

เกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน 0 - 4 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 5 - 7 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับพอใช้

ให้คะแนน 8 - 10 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับดี

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

ใบความรู้ เรื่องการซื้อขายในทางแพ่ง

ในชีวิตประจำวัน คงไม่มีใครปฏิเสธว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องการซื้อขายทรัพย์สินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายของกินของใช้หรือทรัพย์สินที่จำเป็น เช่น บ้าน รถยนต์ หรือโทรศัพท์มือถือ

เรื่องการซื้อขายในทางแพ่งมีกำหนดไว้ในกฎหมายแพ่งโดยกฎหมายได้แบ่งการซื้อขายออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การซื้อขายทรัพย์สินที่เป็นที่ดินหรือทรัพย์สินที่ติดกับดินถาวร หรือทรัพย์สินที่ประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินซึ่งกฎหมายเรียกว่า “อสังหาริมทรัพย์” ประเภทหนึ่ง และการซื้อขายทรัพย์สินอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ซึ่งกฎหมาย เรียกว่า “สังหาริมทรัพย์” อีกประเภทหนึ่ง

การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อทันทีในวันทำสัญญากัน ซึ่งกฎหมายเรียกว่า “สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด” และการซื้อขายสังหาริมทรัพย์บางประเภท เช่น เรือกำปั่น เรือกลไฟ แพ และสัตว์พาหนะ ไม่ว่าจะซื้อขายกันในราคาเท่าใด กฎหมายแพ่งกำหนดให้ต้องทำแบบ คือ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หากไม่ทำตามแบบจะมีผลให้การซื้อขายที่ทำขึ้นไม่มีผลบังคับกันมาตั้งแต่ต้นหรือที่กฎหมายเรียกว่าเป็น “โมฆะ”

ตัวอย่างเช่น นาย ก. ตกลงขายบ้านให้ นาย ข. โดยทำสัญญาซื้อขายกันโดยให้กรรมสิทธิ์ในบ้านดังกล่าวตกเป็นของ นาย ข. ทันที ในวันทำสัญญาซื้อขายกันนั้นเป็นการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์แบบเสร็จเด็ดขาด ดังนั้น นาย ก. และ นาย ข. ทันที ในวันทำสัญญาซื้อขายกันนั้นเป็นการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์แบบเสร็จเด็ดขาด ดังนั้น นาย ก. และ นาย ข. ต้องไปจดทะเบียนการซื้อขายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กฎหมายกำหนดด้วย มิฉะนั้นถือว่าสัญญาซื้อขายบ้านนี้เสียเปล่า ไม่มีผลบังคับตั้งแต่ต้น เป็นต้น

การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ตกลงกันจะให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อในอนาคตซึ่งกฎหมายเรียกว่า “สัญญาจะซื้อจะขาย” และค้ำประกันว่าจะซื้อจะขายอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งการซื้อขายสังหาริมทรัพย์ที่ตกลงซื้อขายกันในราคาตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพียงแต่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบ หรือมีการวางมัดจำไว้หรือชำระหนี้บางส่วนจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้

ตัวอย่างเช่น นาย จ. ขอซื้อโทรศัพท์มือถือของ นาย ช. ในราคา 30,000 บาท โดยทำสัญญาซื้อขายกันด้วยวาจา สัญญาซื้อขายก็มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว หาก นาย จ. ผิดสัญญาไม่ชำระราคาให้ครบจำนวน แต่ นาย จ. ได้ชำระราคาโทรศัพท์ให้ นาย ช. บางส่วนไว้แล้ว นาย ช. ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีกับ นาย จ. ได้ เป็นต้น

ตามตัวอย่างเรื่อง นาย ก กับ นาย ข. ดังกล่าวข้างต้น หากในสัญญาที่ทำกันเป็นหนังสือมีเจตนาให้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในอีก 2 เดือน นับแต่วันทำสัญญา ตามกฎหมาย เรียกว่าเป็นสัญญาจะซื้อจะขาย

ซึ่งหากมีการผิดสัญญาเกิดขึ้นโดย นาย ก. ไม่ยอมโอนกรรมสิทธิ์บ้านให้นาย ข. นาย ข. ย่อมฟ้องร้องบังคับคดีกับนาย ก. ได้โดยอาศัยสัญญาจะซื้อจะขายที่ทำกันขึ้นโดยมี นาย ก. ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เป็นต้น

ทั้งนี้ ในเรื่องสัญญามีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายกับการฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่ เป็นคนละเรื่องกัน ตามตัวอย่างเรื่องซื้อขายโทรศัพท์มือถือ สัญญาซื้อขายโทรศัพท์มือถือระหว่าง นาย จ. กับ นาย ช. เกิดขึ้นและย่อมมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว แม้จะทำสัญญากันด้วยวาจากก็ตาม เพราะกฎหมายแพ่งไม่ได้กำหนดว่าต้องทำสัญญากันเป็นหนังสือ ส่วนการที่ นาย ช. จะฟ้องร้อง นาย จ. กรณีไม่ชำระราคาให้ครบจำนวน นาย ช. ก็ย่อมฟ้องร้องได้เพราะ นาย จ. ได้ชำระหนี้บางส่วนให้ นาย ช. แล้วนั่นเอง โดยการฟ้องร้องจะต้องฟ้องร้องต่อศาลเท่านั้น

นอกจากนี้แล้วหากทรัพย์สินที่ซื้อขายกันไม่ว่าเป็นอสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์มีความชำรุดบกพร่อง โดยหลักแล้วผู้ขายต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องนั้น แต่มีข้อยกเว้นบางประการที่ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ เช่น ผู้ซื้อรู้ความชำรุดตอนซื้อขายหรือความชำรุดเห็นชัดเจนตอนส่งมอบและผู้ซื้อรับเอาทรัพย์สินนั้นโดยไม่ได้แย้ง

ตัวอย่างเช่น นาย ม. ซื้อรถยนต์คันใหม่กับ นาย ล. แต่ปรากฏว่ารถดังกล่าวมีรอยถูกชนเห็นได้ชัดเจนตอนส่งมอบรถยนต์และนาย ม. รับเอารถดังกล่าวไว้โดยไม่ได้แย้ง ดังนี้ นาย ล. ไม่ต้องรับผิดชอบในความชำรุดของรถ เป็นต้น

*****

ที่มา : ชูชัย งามวสุลักษณ์. (2550). *รู้กฎหมายง่ายนิดเดียว เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 1 สัณญาชื่อชาย

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชื่อชาย หมายความว่าอย่างไร

2. ทรัพย์สินที่ชื่อชายกันได้ ได้แก่ทรัพย์สินประเภทใด จงยกตัวอย่างมา 3 ตัวอย่าง

3. สัณญาชื่อชายเสร็จเด็ดขาด กับ สัณญาจะชื่อจะชาย ต่างกันอย่างไร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีศึกษาแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายขนุนนำที่ดินพร้อมบ้านเสนอขายให้แก่นายมะม่วงเป็นจำนวนเงิน 500,000 บาท นายมะม่วงชำระเงินให้แก่นายขนุน ส่วนหนึ่งเป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท ทั้งสองคนนัดกันไปจดทะเบียนซื้อขายต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เมื่อถึงกำหนดวันนัด นายขนุนไม่ไปจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดิน

- นายขนุนผิดสัญญาซื้อขายอย่างไร อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

- เมื่อนายขนุนผิดสัญญา นายมะม่วงควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

นางสาวฟ้าใสตกลงขายแหวนเพชรให้แก่นางสาวพิมพ์ใจ เป็นเงิน 50,000 บาท ทั้งสองทำสัญญาจะซื้อขายไว้ และลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่าย โดยกำหนดวันส่งแหวนเพชร เมื่อถึงกำหนดนัด นางสาวฟ้าใสไม่ยอมขายแหวนเพชรให้นางสาวพิมพ์ใจ โดยอ้างว่ามีผู้ให้ราคาแหวนเพชรสูงกว่านางสาวพิมพ์ใจ

- นางสาวพิมพ์ใจสามารถฟ้องนางสาวฟ้าใสให้จ่ายค่าเสียหายให้แก่นางสาวพิมพ์ใจได้หรือไม่

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 3

สิ่งซื้อโทรทัศน์จากร้านอิเล็กทรอนิกส์ซ้อป เมื่อสิ่งกลับถึงบ้านเปิดโทรทัศน์เพื่อจะดูรายการโปรด ปรากฏว่าเสียงโทรทัศน์ไม่ดัง ระบบภาพไม่ชัด สิ่งจึงนำโทรทัศน์ไปขอเปลี่ยนเครื่องใหม่

- ร้านอิเล็กทรอนิกส์ซ้อปต้องรับผิดชอบโทรทัศน์ที่ชำรุดบกพร่องหรือไม่

.....

.....

.....

แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม
ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 1 สัญญาซื้อขาย

ข้อคำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ตอนที่ 1 1. ซื้อขาย หมายความว่า อย่างไร	1. อธิบายความหมายของซื้อขายได้ (1)	1
2. ทรัพย์สินที่ซื้อขายกันได้ ได้แก่ทรัพย์สินประเภทใด จงยกตัวอย่าง	1. ระบุทรัพย์สินที่สามารถซื้อขายได้ - ยกตัวอย่างถูกต้อง 3 ตัวอย่าง (2) - ยกตัวอย่างถูกต้อง 2 ตัวอย่าง (1.5) - ยกตัวอย่างถูกต้อง 1 ตัวอย่าง (1)	2
3. สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด กับ สัญญาจะซื้อจะขาย ต่างกันอย่างไร	1. บอกลักษณะที่แตกต่างของ “สัญญาซื้อขายเสร็จ เด็ดขาด กับ สัญญาจะซื้อจะขาย” - ระบุลักษณะเด่นของ “สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด” ถูกต้อง (0.5) - ระบุลักษณะเด่นของ “สัญญาจะซื้อจะขาย” ถูกต้อง (0.5)	1
ตอนที่ 2 กรณีศึกษาที่ 1 1. นายขนุนผิดสัญญาซื้อขาย อย่างไร อธิบายเหตุผล	1. อธิบายหลักการของสัญญาซื้อขายได้ (1) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)	2
2. เมื่อนายขนุนผิดสัญญา นายมะม่วงควรปฏิบัติอย่างไร	1. บอกวิธี/แนวทางได้สมเหตุสมผลตามหลักกฎหมาย (1)	1
กรณีศึกษาที่ 2 1. นางสาวพิมพ์ใจสามารถฟ้อง นางสาวฟ้าใสให้จ่ายค่าเสียหาย ให้แก่นางสาวพิมพ์ใจได้หรือไม่	1. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)	1
กรณีศึกษาที่ 3 1. ร้านอิเล็กทรอนิกส์ช้อปปิ้ง รับผิดชอบโทรทัศน์ที่ชำรุด บกพร่องหรือไม่	1. อธิบายหลักการของสัญญาซื้อขายเกี่ยวกับความ รับผิดชอบในทรัพย์สินกรณีชำรุดเสียหายได้ (1) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)	2

ใบความรู้ เรื่องการยืมเงินกับการกู้ยืมเงิน

การที่บุคคลคนหนึ่งไปกู้ยืมเงินของบุคคลอีกคนหนึ่งหรือที่เรียกกันเป็นภาษาชาวบ้านว่า กู้หนี้ยืมสิน นั้น สามารถแยกความหมายได้ 2 คำ คือ คำว่า “ยืมเงิน” และ “กู้ยืมเงิน”

การยืมเงินนั้น ผู้ยืมเงินไม่ต้องเสียดอกเบี้ยให้ผู้ให้ยืม ผู้ยืมเงินเพียงแต่มีหน้าที่คืนเงินตามจำนวนที่ยืมให้แก่ผู้ให้ยืมเท่านั้น โดยผู้ยืมไม่เพียงมีหน้าที่คืนเงินตามจำนวนที่ยืมให้แก่ผู้ให้ยืมเท่านั้น ผู้ยืมไม่ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้ยืม ซึ่งตามกฎหมายแพ่งเรียกการยืมเงินว่าเป็น **การยืมใช้ล้นเปลือง** เนื่องจากเมื่อยืมเงินมาและใช้เงินนั้นไปแล้วย่อมไม่อาจคืนเงินที่ยืมมานั้นคืนได้ แต่สามารถคืนเงินอื่นที่มีมูลค่าเท่าจำนวนที่ยืมมาคืนให้ผู้ให้ยืมได้

ตัวอย่าง เช่น นาย ก. ยืมเงินจาก นาย ข. จำนวน 20,000 บาท นาย ก. มีหน้าที่ต้องคืนเงินให้นาย ข. เพิ่มจำนวนที่ยืมโดยไม่ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ นาย ข. เป็นต้น โดย นาย ก. สามารถนำเงินอื่นมาคืนนาย ข. ได้เพียงแต่ต้องมีจำนวนเท่ากับที่ยืมมานั้น

กรณีแตกต่างกับการยืมอีกประเภทหนึ่งคือผู้ยืมมีหน้าที่ต้องคืนทรัพย์สินที่ยืมมาให้แก่ผู้ให้ยืม โดยจะคืนทรัพย์สินอื่นที่แตกต่างไปจากที่ยืมมาไม่ได้ ตามกฎหมายแพ่งเรียกการยืมแบบนี้ว่าเป็น **การยืมใช้คงรูป**

ตัวอย่างเช่น นาย ค. ยืมรถจักรยานของ นาย ง. เพื่อขี่ไปโรงเรียน ดังนี้ นาย ค. ต้องคืนรถจักรยานคันที่ยืมมาให้แก่ นาย ง. จะนำรถจักรยานคันอื่นมาคืนไม่ได้ เป็นต้น

การยืมดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับการกู้ยืมเงิน ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจผิดและใช้คำผิดอยู่บ่อยครั้ง เรื่องการกู้ยืมเงินนั้นผู้กู้ยืมเงินต้องชำระดอกเบี้ย (กฎหมายแพ่งกำหนดว่าผู้ให้กู้ยืม จะคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ไม่ได้) พร้อมกับเงินที่กู้ยืมคืนให้แก่ผู้ให้กู้ยืมด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่แตกต่างกับการยืมเงินดังที่กล่าวไว้ข้างต้นที่ผู้ยืมไม่ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ให้ยืม

ถ้าในสัญญากู้ยืมเงินตกลงกันให้ผู้กู้ยืมเงินชำระดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ 15 ต่อปี ข้อตกลงดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ข้อตกลงในเรื่องดอกเบี้ยเกินอัตราดังกล่าวตกเป็นโมฆะแต่เงินต้นยังคงมีผลสมบูรณ์อยู่เพราะแยกส่วนกันได้

กฎหมายแพ่งกำหนดในเรื่องการกู้ยืมเงินไว้ว่า การกู้ยืมเงินไม่เกิน 2,000 บาท จะกู้ยืมเงินกันด้วยวาจาก็ได้ แต่การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือ โดยต้องให้ผู้กู้ยืมเงินลงลายมือชื่อเป็นหลักฐานไว้ด้วย จึงจะฟ้องร้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้กู้ยืมชำระหนี้ได้ หรือในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินเขียนหนังสือไม่เป็น อาจต้องให้การป้มลายนิ้วมือในหนังสือสัญญาและต้องมีพยานรับรองลายพิมพ์นิ้วมืออย่างน้อย 2 คน จึงจะเป็นการทำสัญญาที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมบูรณ์และฟ้องร้องบังคับคดีได้

มีหลายท่านเข้าใจว่าต้องไปหาซื้อหนังสือสัญญากู้ยืมเงินมากลอกข้อความ แต่ความจริงแล้ว เราอาจร่างหนังสือสัญญากู้ยืมเงินขึ้นมาเองได้ เพียงแต่ต้องมีสาระสำคัญว่า ผู้กู้ยืมเงินขอกู้ยืมเป็นจำนวนเท่าใด อัตราดอกเบี้ยที่คิด และกำหนดวันชำระเงินคืนให้ชัดเจนในสัญญา และที่สำคัญต้องให้ผู้กู้ยืมเงินลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญากู้ยืมเงินไว้ด้วย

ตัวอย่างเช่น ในสัญญากู้ยืมเงินระบุว่า นาย ม. ขอกู้ยืมเงินจาก นาย น. เป็นจำนวน 30,000 บาท โดยนาย ม. ยอมให้คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี และ นาย ม. สัญญาว่าจะชำระเงินคืนให้ นาย น. ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยให้เป็นที่เรียบร้อยภายในวันที่ 1 ม.ค. 2547 เป็นต้น

ดังนั้น ไม่ว่าจะท่านเป็นผู้ยืมเงิน ผู้กู้ยืมเงิน หรือ เป็นผู้ให้ยืมเงิน ผู้ให้กู้ยืมเงิน ก็ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของท่านเอง

*****

ที่มา : ชูชัย งามวสุลักษณ์. (2550). *รู้กฎหมายง่ายนิดเดียว เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 2 สัญญากู้ยืมเงิน

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. การยืมเงิน และการกู้ยืมเงิน ต่างกันอย่างไร

2. การยืมใช้สิ่งเปลือง หมายความว่าอะไร

3. การยืมใช้คงรูป หมายความว่าอะไร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

พิภพ กู้ยืมเงินจากนางแหวนเป็นจำนวนเงิน 3,000 บาท โดยกำหนดว่าจะชำระคืนภายในเวลา 5 เดือน เมื่อใกล้ถึงวันครบกำหนด พิภพเขียนจดหมายมาบอกนางแหวนว่า เงินที่ขอยืมไปนั้นจะขอเลื่อนกำหนดใช้คืนอีก 3 เดือน พร้อมลงลายมือชื่อในจดหมาย แต่เมื่อครบกำหนดเวลาพิภพก็ไม่ยอมชำระเงิน โดยอ้างว่าไม่ได้ทำหนังสือสัญญากู้ยืมเงินเป็นหลักฐาน นางแหวนไม่มีหลักฐานไปฟ้องร้องบังคับคดีได้

- นางแหวนจะฟ้องร้องบังคับคดีพิภพต่อศาลได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

นายบอยกู้ยืมเงินนางเบนซ์เป็นเงิน 9,000 บาท แต่นายบอยไม่สามารถลงลายมือชื่อผู้กู้ยืมเงินได้ จึงพิมพ์ลายนิ้วมือ ในหนังสือสัญญากู้ยืมเงินเป็นหลักฐาน โดยมีภรรยาของนายบอยเป็นพยานลงลายมือชื่อรับรองลายพิมพ์นิ้วมือของนายบอย ต่อมาเมื่อครบกำหนดสัญญานายบอยไม่ยอมชำระเงินกู้ให้แก่นางเบนซ์

- นางเบนซ์จะนำหลักฐานการกู้ยืมเงินไปใช้ในการฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 3

นายดำกู้ยืมเงินนางก้อย เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท เป็นเวลา 2 ปี เมื่อครบกำหนดสัญญา นายดำได้นำเงินไปคืนนางก้อยเพียง 10,000 บาท นายดำจะขอสัญญากู้ยืมเงินที่ทำไว้กับนางก้อย กลับคืนไป

- ถ้านักเรียนเป็นนางก้อย ควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 4

นางสาวหญิงกู้ยืมเงินนายชาย เป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท กำหนดเวลา 2 ปี โดยทำหนังสือสัญญาลงลายมือชื่อผู้กู้ยืมและผู้ให้กู้ยืมถูกต้อง และเขียนอัตราดอกเบี้ยในสัญญาว่าให้ดอกเบี้ย ตามกฎหมาย

- นายชายมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากนางสาวหญิงเป็นจำนวนเงินเท่าไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม
ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 2 สัญญากู้ยืมเงิน

ข้อคำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ตอนที่ 1		1
1. การยืมเงิน และการกู้ยืมเงิน ต่างกันอย่างไร	1. บอกลักษณะที่แตกต่างของ “การยืมเงินกับการกู้ยืมเงิน” - ระบุลักษณะเด่นของ “การยืมเงิน” ถูกต้อง (0.5) - ระบุลักษณะเด่นของ “การกู้ยืมเงิน” ถูกต้อง (0.5)	
2. การยืมใช้สิ้นเปลือง หมายความว่าอะไร	1. อธิบายความหมายของการยืมใช้สิ้นเปลืองได้ถูกต้อง (1)	1
3. การยืมใช้คงรูป หมายความว่าอะไร	1. อธิบายความหมายของการยืมใช้คงรูปได้ถูกต้อง (1)	1
ตอนที่ 2		
กรณีศึกษาที่ 1		
1. นางแหวนจะฟ้องร้องบังคับคดีพิงต่อศาลได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล	1. อธิบายหลักการของสัญญากู้ยืมเงินได้ (1) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)	2
กรณีศึกษาที่ 2		
1. นางเบนซ์จะนำหลักฐานการกู้ยืมเงินไปใช้ในการฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล	1. อธิบายความสมบูรณ์ของสัญญากู้ยืมเงินในกรณีผู้กู้ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ (1) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)	2
กรณีศึกษาที่ 3		
1. ถ้านักเรียนเป็นนางก้อย ควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย	1. บอกวิธี/แนวทางได้สมเหตุสมผลตามหลักกฎหมาย (1)	1
กรณีศึกษาที่ 4		
1. นายชายมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากนางสาวหญิงเป็นจำนวนเงินเท่าไร จงอธิบาย	1. อธิบายหลักการการเรียกเก็บดอกเบี้ยตามหลักการสัญญากู้ยืมเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย (1) 2. ระบุจำนวนเงินของดอกเบี้ยได้ถูกต้อง (1)	2

ใบความรู้ เรื่องเช่าทรัพย์สินกับเช่าซื้อแตกต่างกันอย่างไร

ถ้าจะพิจารณาอย่างผิวเผินแล้ว อาจดูเหมือนว่าเช่าทรัพย์สินกับเช่าซื้อมีความหมายเหมือนกัน หรือใกล้เคียงกันเพราะมีคำว่า “เช่า” เหมือนกัน

ความเป็นจริงแล้วเช่าทรัพย์สินกับเช่าซื้อมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่อง “การเช่าทรัพย์สิน” ท่านผู้อ่านส่วนใหญ่คงจะพอทราบกันดีอยู่แล้วว่าการเช่าทรัพย์สินเป็นเรื่องที่เราจะไปขอเช่าทรัพย์สินกับเจ้าของทรัพย์สินนั้นที่เรียกว่า “ผู้ให้เช่า”

การเช่าสังหาริมทรัพย์ เช่น เช่ารถยนต์ เช่ารถจักรยานยนต์ เช่าเครื่องรับโทรทัศน์ กฎหมายไม่ได้กำหนดบังคับว่าต้องทำตามรูปแบบและแบบใด คู่สัญญาจึงทำสัญญาเช่ากันด้วยวาจาได้

กฎหมายแพ่งกำหนดบังคับไว้เฉพาะในเรื่องการเช่าอสังหาริมทรัพย์ว่า ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ ซึ่งหมายความว่า การเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่คู่สัญญาตกลงเช่ากันด้วยวาจาโดยไม่ได้มีหลักฐานเป็นหนังสือ หากคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะฟ้องร้องบังคับคดีคู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญาไม่ได้

ตัวอย่างเช่น นาย ก. ขอเช่าบ้านของ นาย ข. เพื่ออยู่อาศัย โดย นาย ข. เห็นว่า นาย ก. เป็นเพื่อนสนิท จึงไวใจไม่ได้ทำสัญญาเช่ากันเป็นหนังสือต่อมา นาย ก. ผิดสัญญาโดยไม่ชำระค่าเช่า นาย ข. จะฟ้องร้องบังคับคดี นาย ก. ไม่ได้

มีเงื่อนไขของกฎหมายเรื่องการเช่าทรัพย์สินที่น่าสนใจคือ ถึงแม้ในการเช่าอสังหาริมทรัพย์ บางรายไม่ได้มีการทำสัญญาเช่าเป็นหนังสือ แต่ผู้ให้เช่าได้ออกใบเสร็จรับเงินค่าเช่าให้ผู้เช่าทุกครั้งที่มีการชำระค่าเช่า คู่สัญญาสามารถใช้ใบเสร็จรับเงินนั้นฟ้องร้องบังคับคดีคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งได้ เพราะใบเสร็จรับเงินก็ถือเป็นหลักฐานที่เป็นหนังสือเช่นเดียวกัน

มีข้อควรระวังสำหรับผู้เช่าว่า ถ้าในสัญญาเช่าที่ทำกันขึ้น(หากมี) นั้นมีข้อกำหนดไม่ให้ผู้เช่านำทรัพย์สินที่เช่าไปให้บุคคลอื่นเช่าต่อ (หรือที่กฎหมายใช้คำว่า “เช่าช่วง”) หากผู้เช่าฝ่าฝืนจะเป็นเหตุสำคัญให้ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาเช่านั้นได้

ในเรื่องการเช่าบ้านมีปัญหาสำคัญสำหรับผู้ให้เช่าบ้านว่า หากในสัญญาเช่าบ้านไม่มีข้อความระบุชัดเจนว่าผู้ให้เช่ามีสิทธิเข้าไปขนย้ายทรัพย์สินของผู้เช่าในบ้านเช่ารวมตลอดจนมีสิทธิปิดล็อกใส่กุญแจบ้านเช่าได้ในทุกกรณีที่ผู้เช่าผิดสัญญาโดยไม่ชำระค่าเช่าและไม่ได้อยู่อาศัยในบ้านเช่านั้นอีกต่อไปแล้ว ถ้าผู้ให้เช่าดำเนินการดังกล่าวโดยพลการ ผู้ให้เช่าอาจถูกดำเนินคดีอาญาข้อหาบุกรุกบ้านที่ให้เช่านั้นได้ ถึงแม้บ้านนั้นเป็นบ้านของผู้ให้เช่าเองก็ตาม

ตามตัวอย่างเรื่อง นาย ก. กับ นาย ข. ดังกล่าวข้างต้น หากมีการทำสัญญาเช่ากันเป็นหนังสือ และ นาย ก. ผิดสัญญาเช่าและไม่ได้อยู่อาศัยในบ้านนั้นอีก ดังนั้น ถึงแม้ นาย ข. จะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเช่า แต่หากในสัญญาเช่าไม่ได้ให้สิทธิ นาย ข. ที่จะเข้าไปขนย้ายทรัพย์สินของ นาย ก. รวมถึงปิดล็อกใส่กุญแจ

ประตูบ้านนั้นได้ แต่ นาย ข. กลับไปดำเนินการดังกล่าว นาย ข.อาจถูก นาย ก. แจ้งความขอหาบุกรุกบ้านนั้นได้ ทางออกของ นาย ข. คือ ต้องฟ้องศาลขับไล่ นาย ก. ให้ถูกต้องตามกฎหมายเสียก่อน

ส่วนเรื่อง “การเช่าซื้อ” ถ้าจะพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็หมายถึง การที่เราไปซื้อทรัพย์สินกับบุคคลอื่นโดยจ่ายเงินเป็นงวด ๆ เมื่อชำระเงินครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นจึงจะตกเป็นของเรา เช่น ไปซื้อรถยนต์กับบริษัท แต่ไม่สามารถชำระเงินได้ในคราวเดียวบริษัทขายรถยนต์ก็จะตกลงกับเราให้เราผ่อนชำระเงินได้เป็นงวดๆจนกว่าจะชำระครบถ้วน เมื่อชำระเงินครบถ้วนแล้วกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจึงจะตกเป็นของเรา เป็นต้น

เพราะฉะนั้นการเช่าทรัพย์สินกับเช่าซื้อแตกต่างกันตรงที่ว่าการเช่าทรัพย์สินไม่มีทางที่จะทำให้ผู้เช่าทรัพย์สินเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่เช่าได้ ส่วนการเช่าซื้อยังมีทางที่ผู้เช่าซื้อจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่เช่าซื้อได้หากชำระเงินครบถ้วน

*****

ที่มา : ชูชัย งามวสุลักษณ์. (2550). *รู้กฎหมายง่ายนิดเดียว เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 3 สัญญาเช่าทรัพย์-เช่าซื้อ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ทรัพย์สืงประเภทใดบ้างที่สามารถทำสัญญาเช่าทรัพย์และเช่าซื้อได้ จงยกตัวอย่าง 3 ตัวอย่าง

.....

.....

.....

2. เช่าทรัพย์ หมายความว่าอะไร

.....

.....

.....

3. เช่าซื้อ หมายความว่าอะไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายน้อยเช่ารถจักรยานยนต์ของนายนิดเป็นเวลา 2 เดือน โดยมีค่าเช่าเดือนละ 1,000 บาท แต่ไม่ได้ทำหนังสือสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อครบกำหนด 2 เดือน นายน้อยมอบรถจักรยานยนต์ส่งคืนให้แก่นายนิด แต่ไม่ยอมชำระค่าเช่ารถจักรยานยนต์ โดยอ้างว่าไม่ได้ทำสัญญากัน

- การกระทำของนายน้อยจัดว่าเป็นการทำผิดสัญญาหรือไม่ หากผิดผิดสัญญาประเภทใด อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- นายน้อยต้องชำระค่าเช่าให้แก่นายนิดหรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

นายสุรียานำบ้านพร้อมที่ดิน 1 แปลง ให้นางสาวดวงจันทร์เช่าซื้อในราคา 1,000,000 บาท โดยมีสัญญาเช่าซื้อกำหนดว่า นางสาวดวงจันทร์ต้องชำระเงินให้แก่นายสุรียาจำนวน 10 งวด งวดละ 100,000 บาท แล้วนายสุรียาจึงจะไปจดทะเบียนโอนบ้าน พร้อมที่ดินให้นางสาวดวงจันทร์ แต่เมื่อนางสาวดวงจันทร์ชำระเงินครบ 10 งวด ตามสัญญา นายสุรียาไม่ไปจดทะเบียนโอนบ้านพร้อมที่ดินให้

- นางสาวดวงจันทร์มีสิทธิ์ฟ้องศาลให้นายสุรียาไปจดทะเบียนโอนบ้านและที่ดินให้ตนได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- จากกรณีดังกล่าวเกี่ยวกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กรณีตัวอย่างที่ 3

นายรัฐภูมิเช่าซื้อรถจักรยานยนต์จากนายก้องเกียรติ เป็นเงิน 50,000 บาท โดยทั้งสองทำสัญญาเช่าเป็นหลักฐานและกำหนดการชำระเงิน งวดละ 5,000 บาท จำนวน 10 งวด นายรัฐภูมิชำระเงินให้แก่นายก้องเกียรติ 2 งวด ติดต่อกันแล้วไม่สามารถชำระเงินในงวดต่อไปให้แก่นายก้องเกียรติได้

- นายก้องเกียรติสามารถบอกเลิกสัญญานายรัฐภูมิได้หรือไม่ และเงินที่นายรัฐภูมิชำระมาแล้วจะเป็นสิทธิของใคร จงอธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

กรณีตัวอย่างที่ 4

นายโตดเช่ารถยนต์ของนายเตี๋ยวเพื่อใช้บรรทุกสินค้าไปขายเป็นเวลา 1 เดือน เมื่อนายโตดขับรถยนต์ออกไปเป็นระยะทาง 1 กิโลเมตร เครื่องยนต์ของรถยนต์เกิดขัดข้องต้องตามช่างซ่อมมาซ่อมรถยนต์จึงสามารถขับไปได้ ดังนั้น นายโตดจึงบอกเลิกสัญญา แต่นายเตี๋ยวไม่ยอมโดยอ้างว่าต้องเป็นไปตามสัญญา

- นายโตดสามารถบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล

.....

.....

.....

.....

- การทำสัญญาของทั้งคู่ เป็นสัญญาประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม
ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 3 สัญญาเช่าทรัพย์สิน-เช่าซื้อ

ข้อคำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ตอนที่ 1		
1. ทรัพย์สินประเภทใดบ้างที่สามารถทำสัญญาเช่าทรัพย์สินและเช่าซื้อได้ จยกตัวอย่าง 3 ตัวอย่าง	1. ระบุทรัพย์สินที่สามารถทำสัญญาเช่าทรัพย์สินและเช่าซื้อได้ - ยกตัวอย่างถูกต้อง 3 ตัวอย่าง (1) - ยกตัวอย่างถูกต้อง 1 - 2 ตัวอย่าง (0.5)	1
2. เช่าทรัพย์สิน หมายความว่าอะไร	1. อธิบายความหมายของการเช่าทรัพย์สินได้ถูกต้อง (1)	1
3. เช่าซื้อ หมายความว่าอะไร	1. อธิบายความหมายของเช่าซื้อได้ถูกต้อง (1)	1
ตอนที่ 2		
กรณีศึกษาที่ 1		
1. การกระทำของนายน้อย จัดว่าเป็นการทำผิดสัญญาหรือไม่ หากผิดผิดสัญญาประเภทใด อธิบายเหตุผล	1. สามารถวินิจฉัยความผิดตามประเภทของสัญญาตามกรณีศึกษาได้ (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
2. นายน้อยต้องชำระค่าเช่าให้แก่ นายนิดหรือไม่ อธิบายเหตุผล	1. อธิบายหลักการการทำสัญญาเช่าทรัพย์สินได้ถูกต้อง (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
กรณีศึกษาที่ 2		
1. นางสาวดวงจันทร์มีสิทธิ์ฟ้องศาลให้นายสุริยาไปจดทะเบียนโอนบ้านและที่ดินให้ตนได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล	1. อธิบายหลักการการทำสัญญาเช่าซื้อเกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ได้ถูกต้อง (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
2. จากกรณีดังกล่าวเกี่ยวกับกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร	1. อธิบายหลักการการทำสัญญาเช่าซื้อโดยดูความสัมพันธ์จากสถานการณ์ได้ถูกต้อง (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1

ข้อความ	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
<p>กรณีศึกษาที่ 3</p> <p>1. นายก้องเกียรติสามารถบอกเลิกสัญญา นายรัฐภูมิได้หรือไม่ และเงินที่นายรัฐภูมิชำระมาแล้วจะเป็นสิทธิของใคร จงอธิบายเหตุผล</p>	<p>1. อธิบายหลักการบอกเลิกสัญญาเข้าชื่อได้ถูกต้อง (0.5)</p> <p>2. วินิจฉัยสถานการณ์และให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)</p>	1
<p>กรณีศึกษาที่ 4</p> <p>1. นายโตดสามารถบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่ อธิบายเหตุผล</p>	<p>1. วินิจฉัยสถานการณ์และให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (1)</p>	1
<p>2. การทำสัญญาของทั้งคู่ เป็นสัญญาประเภทใด เพราะอะไร</p>	<p>1. อธิบายหลักการการทำสัญญาเข้าทรัพย์โดยดูความสัมพันธ์จากสถานการณ์ได้ถูกต้อง (0.5)</p> <p>2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)</p>	1

ใบความรู้เรื่องการจำนองกับการจำนำ

มีผู้อ่านหลายท่านสงสัยเกี่ยวกับการจำนองและการจำนำว่าเหมือนกันและแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวอาจเข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้อ่านหลายท่านอยู่บ้าง แม้จะไม่มากก็ตาม

ถ้าเรามีอสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดินพร้อมบ้านอยู่และมีความจำเป็นต้องใช้เงินก้อนใหญ่ โดยไม่ต้องการขายบ้านพร้อมที่ดินนั้น เราก็อาจใช้วิธีกู้ยืมเงินกับธนาคารและนำค้ำประกันที่ดินพร้อมหลักฐาน การปลุกบ้านไปไว้กับธนาคารเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ยืมนั้นซึ่งภาษากฎหมายเรียกว่า “การจำนอง”

กฎหมายบังคับให้เราซึ่งเป็นผู้จำนองและธนาคารซึ่งเป็นผู้รับจำนองต้องทำสัญญาจำนองเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ด้วย ในกรณีที่เรากำนองบ้านพร้อมที่ดิน ก็จะมีการจดทะเบียนที่ดินและหลักฐานการปลุกบ้านด้วยว่า บ้านและที่ดินดังกล่าวได้จดทะเบียนไว้กับธนาคารแล้ว โดยเราต้องส่งมอบค้ำประกันค้ำประกันที่ดินและหลักฐานการปลุกบ้านให้ธนาคารไว้ด้วย

นอกจากอสังหาริมทรัพย์จะสามารถจำนองได้แล้ว กฎหมายแพ่งยังเปิดโอกาสให้เราสามารถนำสังหาริมทรัพย์บางประเภท เช่น เรือกำปั่น แพ สัตว์พาหนะที่จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมายไปจำนองกับธนาคารได้ด้วย เมื่อเราไปจดทะเบียนไว้แล้ว เรามีหน้าที่ต้องส่งดอกเบี้ยให้กับธนาคารด้วย โดยถ้าเราขาดส่งดอกเบี้ยเป็นเวลา 5 ปี ธนาคารมีสิทธิที่จะยึดบ้านพร้อมที่ดินนั้นได้ เพราะถือว่าทรัพย์สินนั้นหลุดจำนองแล้ว

เรื่องการจำนองยังมีข้อควรทราบที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่จำนองจะมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้รายอื่น ตามตัวอย่างเรื่องที่จำนองบ้านและที่ดินไว้กับธนาคาร ธนาคารเป็นเจ้าหนี้จำนองมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหน้าที่ในมูลหนี้อื่น ๆ

ส่วน “การจำนำ” เป็นการที่เรา นำสังหาริมทรัพย์ เช่น สร้อยคอทองคำ แหวนเพชร ฯลฯ ไปจำนำไว้กับผู้รับจำนำเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้โดยเราต้องส่งมอบตัวสังหาริมทรัพย์นั้นไว้กับผู้รับจำนำด้วย

กฎหมายไม่ได้บังคับว่าการจำนำต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในทางปฏิบัติผู้รับจำนำเพียงแต่ออกใบเสร็จให้ผู้จำนำไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น การจำนำก็มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายแล้ว

ผู้รับจำนำที่เรา รู้จักกันดีมีทั้งโรงรับจำนำของเอกชนและโรงรับจำนำของรัฐบาลที่ใช้ชื่อว่า สถานธนาบาล ซึ่งถ้าเราไม่ไปไถ่จำนำคืนภายในเวลาที่ตกลงกันไว้ สังหาริมทรัพย์นั้นก็จะเป็นของผู้รับจำนำ

เวลาเราไปไถ่ทรัพย์สินที่ไปจำนำ เราต้องชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นรวมกับเงินต้นให้แก่ผู้รับจำนำด้วย กรณีที่เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนำย่อมมีสิทธิที่จะให้ชำระหนี้เอา กับ

ทรัพย์สินที่จำหน่ายได้ โดยต้องมีการบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนด ในคำบอกกล่าว ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามคำบอกกล่าว ผู้จำหน่ายมีสิทธิเอาทรัพย์สินที่จำหน่ายออกขายทอดตลาดได้ แต่ไม่มีสิทธิที่จะนำไปขายโดยวิธีอื่นที่มีใช้การขายทอดตลาด

ที่มา : ชูชัย งามวสุลักษณ์. (2550). *รู้กฎหมายง่ายนิดเดียว เล่ม 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 4 การจ้างงาน - จ้างนำ

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ลักษณะสำคัญของการจ้างงาน คือ

.....

.....

.....

2. ลักษณะสำคัญของการจ้างนำ คือ

.....

.....

.....

3. สถานที่ใดที่ใช้สำหรับในการจ้างงานและจ้างนำ ได้แก่ที่ใดบ้าง

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างแล้วตอบคำถาม

กรณีศึกษาที่ 1

นายสรพงศ์นำโฉนดที่ดินไปตั้งไว้ที่ธนาคาร โดยมีการทำสัญญาและจดทะเบียนเป็น
ลายลักษณ์อักษรและต้องชำระดอกเบี้ยงวดละ 3,500 บาทต่อเดือน แต่สรพงศ์ส่งดอกเบี้ยมาแค่ 2 งวด
และขาดการชำระดอกเบี้ยติดต่อกันเป็นปีที่ 4

- จากกรณีศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

- หากนักเรียนเป็นสรพงศ์ นักเรียนสามารถนำทรัพย์สินประเภทใดบ้างเพื่อทำสัญญาดังกล่าว จงยกตัวอย่างทรัพย์สิน

.....

.....

.....

.....

- จากกรณีศึกษา ธนาคารสามารถยึดโฉนดที่ดินของนายสรพงศ์ได้หรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

กรณีศึกษาที่ 2

ป้าสมศรีนำแหวนเข้าสถานธนาฑูบาล โดยมีการทำสัญญากันเกิดขึ้น เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ ป้าสมศรีไม่มาชำระหนี้ ทั้ง ๆ ที่มีหนังสือบอกกล่าวแจ้งไปยังลูกหนี้แล้ว เจ้าหน้าที่สถานธนาฑูบาลจึงนำแหวนของป้าสมศรีไปขายร้านทองที่รู้จักกัน

- จากกรณีศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

- หากนักเรียนเป็นป้าสมศรี นักเรียนสามารถนำทรัพย์สินประเภทใดบ้างเพื่อทำสัญญาดังกล่าว จงยกตัวอย่างทรัพย์สิน

.....

.....

.....

.....

- จากกรณีศึกษา การกระทำของเจ้าหน้าที่สถานธนาฑูบาลถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด หากไม่ถูกต้อง ต้องทำเช่นไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย

.....

.....

.....

.....

แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม
ใบกิจกรรม กลุ่มที่ 4 จำนวน – จำนวน

ข้อคำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน	คะแนน
ตอนที่ 1		
1. ลักษณะสำคัญของการจำนอง คือ	1. อธิบายลักษณะสำคัญของการจำนองได้ถูกต้อง (1)	1
2. ลักษณะสำคัญของการจำนำ คือ	1. อธิบายลักษณะสำคัญของการจำนำได้ถูกต้อง (1)	1
3. สถานที่ใดที่ใช้สำหรับในการจำนอง และจำนำ ได้แก่ที่ใดบ้าง	1. ระบุสถานที่สำหรับการจำนองได้ถูกต้อง (0.5) 2. ระบุสถานที่สำหรับการจำนำได้ถูกต้อง (0.5)	1
ตอนที่ 2		
กรณีศึกษาที่ 1		
1. จากกรณีศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร	1. สามารถวินิจฉัยสถานการณ์ที่สอดคล้องกับหลักการจำนองได้ถูกต้อง (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
2. หากนักเรียนเป็นสรรพวงค์ นักเรียนสามารถนำทรัพย์สินประเภทใดบ้างเพื่อทำสัญญาดังกล่าว จงยกตัวอย่างทรัพย์สิน	1. ยกตัวอย่างทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ (1)	1
3. จากกรณีศึกษา ธนาคารสามารถยึดโฉนดที่ดินของนายสรรพวงค์ได้หรือไม่ เพราะอะไร	1. อธิบายหลักการยึดทรัพย์สินตามหลักจำนองได้ (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
กรณีศึกษาที่ 2		
1. จากกรณีศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับสัญญาประเภทใด เพราะอะไร	1. วินิจฉัยประเภทของสัญญาจำนำโดยดูจากสถานการณ์ได้ถูกต้อง (0.5) 2. ให้เหตุผลประกอบได้ถูกต้อง (0.5)	1
2. หากนักเรียนเป็นป้าสมศรี นักเรียนสามารถนำทรัพย์สินประเภทใดบ้างเพื่อทำสัญญาดังกล่าว จงยกตัวอย่างทรัพย์สิน	1. ยกตัวอย่างทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับสังหาริมทรัพย์ (1)	1
จากกรณีศึกษา การกระทำของเจ้าหน้าที่สถานธนาบาลถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด หากไม่ถูกต้องต้องทำเช่นไรจึงจะถูกต้องตามกฎหมาย	1. วินิจฉัยสถานการณ์พร้อมให้เหตุผลประกอบ (1) 2. เสนอแนะตามแนวทางที่สมเหตุสมผลตามกฎหมาย (1)	2

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง ความแตกต่างระหว่างกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง 1 คาบ

ผู้สอน : นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ สถานศึกษา : โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

สาระสำคัญ

การที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นสังคม จำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของ
บุคคลใน ประเทศให้ปฏิบัติตาม หากบุคคลฝ่าฝืนย่อมได้รับบทลงโทษตามกฎหมาย และการกระทำความผิด
ของบุคคล อาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลซึ่งย่อมได้รับบทลงโทษที่แตกต่างกันไปด้วยตามลักษณะ
การกระทำความผิดทางอาญาและทางแพ่ง โดยกฎหมายอาญาจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน
มีผลกระทบต่อสังคมและมีโทษ 5 สถาน ส่วนกฎหมายแพ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน
มักจะเกี่ยวกับการทำนิติกรรมและสัญญา บทลงโทษมีอย่างเดี๋ยวจึงคือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้
  - 1.1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่งได้
2. ด้านทักษะ
  - 2.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่งจาก
กรณีศึกษาหรือกรณีตัวอย่างได้
3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
  - 3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน

สาระการเรียนรู้

ความแตกต่างระหว่างการทำคามผิดทางอาญาและการกระทำคามผิดทางแพ่ง

ประเด็น	ความผิดทางอาญา	ความผิดทางแพ่ง
1. ลักษณะของกฎหมาย	เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน โดยเอกชนต้องเคารพบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งกำหนดให้การกระทำอันใดก็ตามหากฝ่าฝืนต้องมีโทษ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ฐานปล้นทรัพย์ ฐานยักยอกทรัพย์ เป็นต้น	เป็นกฎหมายว่าด้วยสิทธิ หน้าที่ และความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน เช่น สิทธิและหน้าที่ของบิดาที่มีต่อบุตร การสมรส การหย่า มรดก เป็นต้น
2. เจตนารมณ์ของกฎหมาย	การลงโทษผู้กระทำผิดมีวัตถุประสงค์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ค้ำครองใจให้ความปลอดภัยแก่สังคมส่วนรวม	การลงโทษผู้กระทำผิดมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะอำนวยและรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมในความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยตนเอง
3. การตีความ	จะตีความตามตัวบทกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด หากไม่มีตัวบทกฎหมายบัญญัติชัดเจนย่อมไม่มีความผิดหรือไม่ได้รับการลงโทษ	การกระทำคามผิดจะตีความตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ ดังนั้นการที่จะเป็นความผิดทางแพ่งนั้นศาลอาจตีความขยายได้
4. สภาพบังคับ	โทษที่ผู้กระทำคามผิดจะได้รับ ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน	โทษที่ผู้กระทำคามผิดจะได้รับ คือ การชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนเท่านั้น
5. ความรับผิด	ความผิดทางอาญาจะถือเอาเจตนาเป็นใหญ่ (เว้นแต่กฎหมายบัญญัติให้ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท)	ไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนาหรือประมาทผู้กระทำผิดต้องรับผิดทั้งหมด
6. เหตุยกเว้นความรับผิด	การกระทำคามผิดอาญาส่วนใหญ่ไม่สามารถยกความผิดได้ เว้นแต่เป็นความผิดส่วนตัวหรือที่กฎหมายอาญาบัญญัติไว้ ความผิดอันยอมความได้ เช่น ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานยักยอก เป็นต้น	การกระทำคามผิดทางแพ่ง ผู้ที่กระทำผิดจะได้รับการยกเว้นความรับผิดได้ เมื่อผู้ที่ได้รับความเสียหายยอมความ ไม่นำคดีขึ้นสู่ศาลหรือไม่เรียกร้องหนี้สินใด ๆ เลย
7. การร่วมกระทำคามผิด	บุคคลที่เข้าร่วมกระทำคามผิด อาจมีความรับผิดมากน้อยแตกต่างกันตาม	ผู้ที่ร่วมกันกระทำคามผิดต้องร่วมกันรับผิดต่อผู้เสียหายเหมือนกัน

ประเด็น	ความผิดทางอาญา	ความผิดทางแพ่ง
	ลักษณะของการร่วมกระทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ในฐานะตัวการหรือผู้สนับสนุน เป็นต้น	
8. การสิ้นสุดคดี	ผู้กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษจากการกระทำความผิดด้วยตนเอง เมื่อผู้กระทำผิดตายลง การฟ้องร้องย่อมระงับไป (โทษให้เป็นอันระงับไปด้วยความตายของผู้กระทำความผิด)	ผู้กระทำความผิดจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย เมื่อผู้กระทำความผิดตายไป สามารถฟ้องค่าเสียหายจากกองมรดกของผู้ตายได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

1. ให้นักเรียนลองทบทวนลักษณะของกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งที่ได้เรียนไปในคาบก่อนหน้านี้มาพอเข้าใจ
2. ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน
3. ลองให้นักเรียนลองจัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์ของคำตอบเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างง่ายขึ้นในประเด็นต่างๆ จากนั้นครูเพิ่มเติมประเด็นที่ยังไม่ครบ

ชั้นสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่ใช้เป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ โดยเป็นกรณีศึกษาที่เป็นจริง (Real case)

ชั้นนำเสนอกรณีศึกษา

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม
3. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านหนังสือพิมพ์ไปกลุ่มละ 1 ฉบับ พร้อมกับกระตาดขฟิลิปชาร์จและปากกาเมจิก

ชั้นระบุประเด็นปัญหา

4. ครูให้โจทย์นักเรียนในแต่ละกลุ่ม ให้เลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์มากลุ่มละ 2 ข่าว เป็นคดีอาญา 1 ข่าวและเป็นคดีแพ่ง 1 ข่าว จากนั้นให้แต่ละกลุ่มศึกษาข่าวที่เลือกมา โดยครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในข่าว โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ดังนี้

- 4.1 จากกรณีศึกษาใครเป็นผู้ทำความผิด (Who)

- 4.2 จากข้อ 4.1 บุคคลดังกล่าวทำอะไรในเหตุการณ์ (What)
- 4.3 สถานที่เกิดเหตุ คือ ที่ไหน (Where)
- 4.4 เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อไหร่ (When)
- 4.5 ทำไมบุคคลในสถานการณ์ถึงกระทำเช่นนั้น (Why)
- 4.6 บทสรุปของเหตุการณ์เป็นอย่างไร (How)

ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

5. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ข่าวที่เลือกมา พร้อมตอบคำถามต่อไปนี้เขียนใส่ลงในกระดาษฟลิปชาร์ต โดยทำเป็นตารางเปรียบเทียบความแตกต่างของคดีทางอาญาและคดีทางแพ่งในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ลักษณะของกฎหมาย	5.2 เจตนารมณ์ของกฎหมาย
5.3 การตีความ	5.4 สภาพบังคับ
5.5 ความรับผิดชอบ	5.6 เหตุยกเว้นความผิด
5.7 การร่วมกระทำความผิด	5.8 การสิ้นสุดคดี

ขั้นอภิปราย

5. เมื่อเสร็จแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่นำเสนอเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความแตกต่างของการกระทำความผิดทางอาญาและการกระทำความผิดทางแพ่ง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

2) หนังสือพิมพ์

2. แหล่งเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

2) แหล่งสืบค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเว็บไซต์ต่าง ๆ

หลักฐานการเรียนรู้

1. ชิ้นงานในกระดาษฟลิปชาร์ต

การวัดและการประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ 1.1 อธิบายความหมายของ นิติกรรมและสัญญาได้ 1.2 ยกตัวอย่างทรัพย์สิน ประเภทสังหาริมทรัพย์ สังหาริมทรัพย์และ สังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษได้ 1.3 อธิบายสัญญาประเภท ต่าง ๆ ได้ 1.4 อธิบายหลักเกณฑ์ของ สัญญาประเภทต่าง ๆ ได้	- การตอบ คำถามและ แสดงความ คิดเห็น - ชิ้นงานใน กระดาษฟิลิป ชาร์จ	- การสังเกต พฤติกรรม - การตรวจความ ถูกต้องของชิ้นงาน และการนำเสนอ	- แบบสังเกต พฤติกรรม - แบบ ประเมินผลการ นำเสนองาน กลุ่ม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุง คะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน
2. ด้านทักษะ 2.1 วิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างสังหาริมทรัพย์และ อสังหาริมทรัพย์ได้ 2.2 แยกประเภทของ สัญญาแต่ละประเภทได้	- การตอบ คำถามและ แสดงความ คิดเห็น - ชิ้นงานใน กระดาษฟิลิป ชาร์จ	- การสังเกต พฤติกรรม - การตรวจความ ถูกต้องของชิ้นงาน และการนำเสนอ	- แบบสังเกต พฤติกรรม - แบบ ประเมินผลการ นำเสนองาน กลุ่ม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุง คะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน
3. ด้านคุณลักษณะ 3.1 มีความรับผิดชอบต่อ งานที่ได้รับมอบหมาย 3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน	- การตอบ คำถามและ แสดงความ คิดเห็น	- การสังเกต พฤติกรรม	-แบบสังเกต พฤติกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 4 = ปรับปรุง คะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม	ความสนใจในการเรียน			การมีส่วนร่วมร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย			การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			การตอบคำถาม			ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย			รวมคะแนน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
ชื่อ-สกุล																10
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																

เกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน 0 - 4 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 5 - 7 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับพอใช้

ให้คะแนน 8 - 10 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับดี

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

แบบการประเมินผลการนำเสนองานกลุ่ม

หัวข้อ.....

วิชา.....ชั้น..... กลุ่มที่.....

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน	รวม
เนื้อหา (4 คะแนน) 1. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ 2. เนื้อหาถูกต้อง 3. สถานการณ์ข่าวสัมพันธ์กับหัวข้อ 4. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม	คะแนน 4 : มีครบทุกข้อ คะแนน 3 : มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน 2 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 1 : มี 1 ข้อ ขาด 3 ข้อ	
กระบวนการทำงาน (2คะแนน) 1. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ 2. การปฏิบัติตามแผน 3. ติดตามประเมินผล 4. การปรับปรุงพัฒนางาน	คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1 : มี ไม่ครบ 4 ข้อ คะแนน 0 : ไม่ปรากฏ กระบวนการทำงาน ที่ชัดเจน	
การนำเสนอ (2 คะแนน) 1. การใช้สำนวนภาษาดีถูกต้อง 2. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง 3. มีลีลาประกอบ/รูปแบบน่าสนใจ 4. เสียงดัง ฟังชัด	คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1.5 : มี 3 ข้อ ขาด 1 ข้อ คะแนน 1 : มี 2 ข้อ ขาด 2 ข้อ คะแนน 0.5 : มี 1 ข้อขาด 3 ข้อ	
ความคิดสร้างสรรค์ (2 คะแนน) 1. นำเสนอแปลกใหม่ไปจากเดิม 2. จัดองค์ประกอบของรูปแบบชิ้นงาน ได้ดี	คะแนน 2 : มีครบทุกข้อ คะแนน 1 : มี 1 ข้อ ขาด 1 ข้อ	

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

รหัสวิชา ส 23101 สังคมศึกษา 5

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สิทธิมนุษยชน

จำนวน 2 คาบ

ผู้สอน : นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์ สถานศึกษา : โรงเรียนวัดนวลนรดิศ

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ
ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด ม.3/2 มีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน

สาระสำคัญ

สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นทุกคนจึงต้องมีส่วนร่วมในการ
คุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตาม
วาระและโอกาสที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้
  - 1.1 อธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนได้
  - 1.2 บอกแนวทางการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้
2. ด้านทักษะ
  - 2.1 วิเคราะห์ข่าวกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
  - 2.2 รักษาสิทธิของตนเองและไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
3. ด้านคุณลักษณะ
  - 3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
  - 3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน

สาระการเรียนรู้

1. สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนมีอย่างเสมอภาคกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทาง
เชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพ สถานะทางสังคม อื่น ๆ โดยจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย
หรือที่เรียกว่า **ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**

2. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เป็นข้อตกลงที่จัดทำจาก**สหประชาชาติ** เพื่อยุติปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อให้
สมาชิกอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขภายใต้แนวทางเดียวกัน สำหรับในประเทศไทยมี**คณะกรรมการ**

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติแห่งชาติ จะทำหน้าที่ให้ความเป็นธรรมและหาแนวทางการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศและประสานความร่วมมือกับต่างประเทศ

3. ความคุ้มครองในสิทธิมนุษยชน

3.1 สิทธิในการดำเนินชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ถูกต้อง สิทธิให้โอกาสคนทำผิดมีโอกาสแก้ไขและพัฒนาตัวเองให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

3.2 สิทธิในชีวิต สิทธิได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต

3.3 สิทธิในการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน สิทธิในศักดิ์ศรีและคุณค่าชีวิตเท่าเทียมกัน ควรเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน

4. การมีส่วนร่วมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ฝ่ายนิติบัญญัติ	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายตุลาการ	ประชาชน
1. หากมีกฎหมายที่ขัดแย้งกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนจะต้องยกเลิกและแก้ไขให้สอดคล้องกับกระบวนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	1. ออกนโยบายและด้านปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	1. ศึกษาเพิ่มเติมและทำความเข้าใจบทบัญญัติเจตนารมณ์คุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาคดี	1. ใช้สิทธิเสรีภาพตัวเองอยู่ในขอบเขต
2. จัดสัมมนาให้ข้าราชการรัฐสภาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	2. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม		2. ร่วมแสดงความคิดเห็นกับรัฐเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของประชาชน
	3. ตรวจสอบการทำงานเจ้าหน้าที่รัฐ		3. ศึกษาความรู้
			4. หากถูกละเมิดหรือพบเห็นควรแจ้งผู้เกี่ยวข้อง

5. องค์การที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิมนุษยชน

5.1 UNICEF – กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ

ดูผลงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเด็กทั่วโลก ดูแลพัฒนาการ การศึกษาพื้นฐาน ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เช่นการได้รับการศึกษาของเด็กหญิง การปกป้องเด็กจากความรุนแรง การทารุณทำร้ายเด็ก การใช้แรงงานเด็ก โรคเอดส์ที่ติดต่อมาตั้งแต่เด็ก รวมถึงการพิทักษ์สิทธิของเด็กด้วย

5.2 องค์การทางสังคมระหว่างประเทศ - ILO

วางมาตรฐานด้านแรงงานระหว่างประเทศ เป็นมาตรฐานทางด้านสิทธิมนุษยชน เช่น ความปลอดภัยในการทำงานค่าแรงที่ยุติธรรมและสภาพการทำงานที่เหมาะสม เป็นต้น ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิควิทยาการ

5.3 องค์การนิรโทษกรรมสากล (AI: Amnesty International)

ยุติการละเมิดมนุษยชนและพยายามที่จะหาวิธีที่เหมาะสมในการช่วยเหลือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ปลดปล่อยนักโทษทางความคิดอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งได้แก่บุคคลที่ถูกกักขังเรื่องสีผิว เชื้อชาติ ภาษาหรือศาสนา โดยที่นักโทษไม่เคยใช้หรือสนับสนุนที่จะใช้ความรุนแรง เป็นต้น

5.4 มูลนิธิเด็ก

1. เพื่อสนับสนุนสิทธิของเด็กตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก องค์การสหประชาชาติ
2. เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ทุกข์ยากและถูกทอดทิ้ง ให้มีโอกาสพัฒนาอย่างสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
3. เพื่อจัดหารูปแบบอื่นของการศึกษาและดูแล
4. เพื่อส่งเสริมศิลปวิทยาการ วัฒนธรรม และการสังคมสงเคราะห์
5. เพื่อร่วมกับองค์กรการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
6. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา

ตัวอย่างการละเมิดสิทธิมนุษยชน

1. กรณีกรมตำรวจออกจดหมายเตือนบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ให้งดการวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล เป็นการละเมิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของเสรีภาพของสื่อมวลชน
2. กรณีชาวเขาอยู่บนเขามาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่ทางราชการบังคับให้ย้ายออกเพราะกลัวว่าจะไปตัดไม้ทำลายป่า เป็นการละเมิดเสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่
3. กรณีหนังสือพิมพ์ลงภาพข่าวผู้หญิงถูกข่มขืนและนำเสนอข่าวการถูกข่มขืนอย่างละเอียด เป็นการละเมิดเสรีภาพในเกียรติยศ ชื่อเสียง และความเป็นส่วนตัว

4. กรณีรัฐบาลออกกฎหมายให้มีพรรคการเมืองของรัฐบาลเพียงพรรคเดียว เป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพทางการเมือง
5. กรณีรัฐบาลสร้างเขื่อนโดยไม่ให้ประชาชนรับรู้ข่าวสาร เป็นการละเมิดสิทธิที่จะรู้ข้อมูลข่าวสาร
6. กรณีตำรวจซ้อมผู้ต้องหาให้รับสารภาพ เป็นการละเมิดสิทธิในชีวิตและร่างกายห้ามทรมาน
7. กรณีนายสุชาติ ชาวบุรีรัมย์ มาทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างในกรุงเทพฯ ได้ค่าจ้างวันละ 50 บาท เป็นการละเมิดสิทธิในการมีงานทำ และได้ค่าจ้างที่ยุติธรรม
8. กรณีชาวกะเหรี่ยงถือน้ำจืดจัดพิธีเคารพเจดีย์ เจ้าป่าเจ้าเขา แต่ถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้สั่งห้าม เป็นการละเมิดสิทธิในการถือศาสนา และสิทธิในการดำเนินกิจกรรมทางวัฒนธรรม

คาบที่ 1-2

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

1. ครูเขียนคำว่า “สิทธิมนุษยชน” บนกระดาน จากนั้นให้นักเรียนช่วยอธิบายความหมายตามที่นักเรียนเข้าใจ
2. ครูเชื่อมโยงคำตอบของนักเรียนเข้าสู่บทเรียน เรื่องสิทธิมนุษยชน จากนั้นครูอธิบายความหมายเพิ่มเติมประกอบสื่อนำเสนอ Power Point

ขั้นสอน

1. ครูอธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชน
2. ครูตั้งคำถามว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่ทั่วโลกให้การยอมรับและเห็นความสำคัญทุกประเทศ ดังนั้นถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศได้หรือไม่ (ได้ เพราะแม่บทกฎหมายของสิทธิมนุษยชนมาจากปฏิญญาสากลระหว่างประเทศ)
3. ครูอธิบายเกี่ยวกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
4. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่พบได้ในประเทศไทย (การละเมิดสิทธิเด็ก การใช้เด็กทำงานเกินกฎหมายกำหนด การละเมิดสิทธิสตรี)
5. ให้นักเรียนยกตัวอย่างองค์กรที่ร่วมกันปกป้องสิทธิมนุษยชนที่นักเรียนรู้จัก (มูลนิธิเด็ก มูลนิธิเพื่อเด็กและสตรี ปวีณา หงสกุล ฯลฯ)
6. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์กรที่มีส่วนปกป้องสิทธิมนุษยชน

ขั้นเตรียมการ

7. ครูเตรียมกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นกรณีศึกษาประเภทเหตุการณ์เป็นจริง (Real Case) โดยใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์ “เช่าเด็กน้อยนั่งขอทาน” มาดัดแปลงเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเหตุการณ์

ขั้นนำเสนอกรณีศึกษา

8. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม
9. ครูนำเสนอกรณีศึกษา “เช่าเด็กน้อยนั่งขอทาน” และให้นักเรียนช่วยกันศึกษากรณีศึกษา

ที่ได้รับ

ขั้นระบุประเด็นปัญหา

10. ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนระบุปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ในกรณีศึกษา โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามแบบ 5W1H ดังนี้

- 10.1 ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ อะไร (What)
- 10.2 มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวบ้าง (Who)
- 10.3 นร.คิดว่าทำไมบุคคลในสถานการณ์ถึงกระทำเช่นนั้น (Why)
- 10.4 สาเหตุของปัญหา คือ อะไร (What)
- 10.5 จากสถานการณ์เกิดขึ้นที่ไหน (Where)
- 10.6 จากสถานการณ์เกิดขึ้นเมื่อไหร่ (When)
- 10.7 บทสรุปของเหตุการณ์เป็นอย่างไร (How)
- 10.8 นักเรียนจะมีวิธีการจัดการหรือป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง (How)

ขั้นวิเคราะห์กรณีศึกษา

11. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอ่านกรณีศึกษา และร่วมกันวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
  - แยกแยะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการกระทำของตัวบุคคลในสถานการณ์ตามหลักคำถาม

5W1H

- เรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง เชื่อมโยงสถานการณ์กับหลักสิทธิมนุษยชน
- สรุปใจประเด็นหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ

ขั้นอภิปราย

12. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 เป็นตัวแทนของผู้ปกครองของเด็กที่โดนจับมาขอทาน
  - กลุ่มที่ 2 เป็นตัวแทนของแก๊งค์ลักเด็ก
  - กลุ่มที่ 3 เป็นตัวแทนของหน่วยงานสิทธิมนุษยชน
  - กลุ่มที่ 4 เป็นตัวแทนจากรัฐบาล

13. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายจากกรณีศึกษาผ่านมุมมองของตัวละครที่เป็นบทบาทสมมุติที่กลุ่มตนเองได้รับ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้

ขั้นสรุป

ขั้นสรุปผล

1. หลังจากอภิปรายเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยสรุปสิ่งที่ได้รับจากการทำกิจกรรมนี้ และทำใบกิจกรรมทบทวน

2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลของการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่นตามหลักสิทธิมนุษยชน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สื่อการเรียนรู้

1) หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3 สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

2) PowerPoint เรื่อง สิทธิมนุษยชน

2. แหล่งเรียนรู้

1) ห้องสมุดโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

2) แหล่งสืบค้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเว็บไซต์ต่าง ๆ

หลักฐานการเรียนรู้

2. ใบกิจกรรม เรื่องสิทธิมนุษยชน

การวัดและการประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
1. ด้านความรู้ 1.1 อธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนได้ 1.2 บอกแนวทางการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้	- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น - ใบกิจกรรมเรื่องสิทธิมนุษยชน	- การสังเกตพฤติกรรม - การตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม	8 - 10 = ดี 5 - 7 = พอใช้ 0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน เกณฑ์ = 6 คะแนน

เป้าหมาย	หลักฐาน	วิธีวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดผลและประเมินผล	เกณฑ์การวัดและประเมินผล
<p>2. ด้านทักษะ</p> <p>2.1 วิเคราะห์ข่าวกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>2.2 รักษาสิทธิของตัวเองและไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น</p>	<p>- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น</p> <p>- ใบกิจกรรมเรื่องสิทธิมนุษยชน</p>	<p>- การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>- การตรวจความถูกต้องของใบกิจกรรม</p>	<p>- แบบสังเกตพฤติกรรม</p> <p>- แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม</p>	<p>8 - 10 = ดี</p> <p>5 - 7 = พอใช้</p> <p>0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน</p> <p>เกณฑ์ = 6</p> <p>คะแนน</p>
<p>3. ด้านคุณลักษณะ</p> <p>3.1 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>3.2 มีส่วนร่วมในการเรียน</p>	<p>- การตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น</p>	<p>- การสังเกตพฤติกรรม</p>	<p>- แบบสังเกตพฤติกรรม</p>	<p>8 - 10 = ดี</p> <p>5 - 7 = พอใช้</p> <p>0 - 4 = ปรับปรุงคะแนนผ่าน</p> <p>เกณฑ์ = 6</p> <p>คะแนน</p>

กรณีศึกษา : เด็กน้อยนั่งขอทาน

“ดร.บุกจับแก๊งค์ค้ามนุษย์รายใหญ่ จ.เชียงใหม่ เช่าเด็กมานั่งขอทาน จ้างวันละ 60 บาท นำเงินมาแบ่งเปอร์เซ็นต์กันเอง”

ตำรวจศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ของพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ จ.เชียงใหม่ สนธิกำลัง บุกทลายที่อยู่กลุ่มคนที่นำเด็กมาดูแล จากนั้นก็พาเด็กออกไปขอทานตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วเมืองเชียงใหม่ โดยจุดที่เจ้าหน้าที่ นำกำลังบุกเข้าตรวจค้น เป็นห้องเช่าย่าน ต.ท่าศาลา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เบื้องต้นสามารถจับกุม นายอุตร จะเยื่อ อายุ 19 ปี ชาว อ.แม่สรวย จ.เชียงราย ถูกดำเนินคดี ในข้อหา “ผู้ใดแสวงหาประโยชน์จากผู้ทำการขอทานโดยการใช้ จ้างวาน สนับสนุน ยุยง ส่งเสริมหรือกระทำได้ด้วยวิธีการใดให้ผู้อื่นทำการขอทาน” และ ความผิดฐาน “ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวหนีพ้นจากการจับกุม” ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ สามารถจับกุมตัว นางสาวหมีบู, นางสาวสนะ, นายชอชอ, นายดำ, นายเปียงทู่เอา, นางตาโมเว ถูกเจ้าหน้าที่ แจ้งข้อหา “เป็นบุคคลต่างด้าวเข้ามาและอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต” และจับกุมตัว นางสาวธิดารัตน์ จะตะ อายุ 16 ปี ดำเนินคดีในข้อหา “ส่งเสริมยินยอมให้เด็กเป็นขอทาน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทาน และทำการขอทานโดยผิดกฎหมาย และออกนอกเขตโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน”

ขณะที่ พ.ต.อ.ธีรพล อินทรลิบ รองผู้บังคับการตำรวจภูธร จ.เชียงใหม่ เผยว่า ขบวนการค้ามนุษย์ในลักษณะนำเด็กมานั่งขอทานกลุ่มนี้ถือเป็นขบวนการใหญ่ ซึ่งเด็กบางคนก็เป็นลูกจริง ๆ ของกลุ่มผู้ต้องหา แต่เด็กบางคน ถูกเข้ามาจากลูกของกลุ่มแรงงานต่างด้าว ที่รับจ้างทำงานก่อสร้าง โดยเช่าวันละ 60 บาท เพื่อนำมาขอทานก่อนหน้านี้ เจ้าหน้าที่สามารถจับกุมคนเมียนมาร์ ประกอบด้วย นางบุญมา อายุ 58 ปี, นางอาหมี อายุ 32 ปี และ นางตานะ อายุ 29 ปี ขณะนำเด็กไปนั่งขอทานที่ตลาดสด ในตัวเมืองเชียงใหม่ จึงนำตัวส่งดำเนินคดี ในข้อหา “ส่งเสริมยินยอมให้เด็กเป็นขอทาน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทาน และทำการขอทานโดยผิดกฎหมาย” จากนั้นเจ้าหน้าที่ขยายผลต่อทราบว่า มีขบวนการนำเด็กมานั่งขอทานตามจุดต่างๆทุกวัน ตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถึงเที่ยงคืน และจะมารับเด็กกลับไปที่พัก ก่อนจะนำเงินที่เด็กขอทานได้มาแบ่งเปอร์เซ็นต์กัน

เบื้องต้นเจ้าหน้าที่สามารถช่วยเหลือเด็ก ๆ ได้กว่า 10 คน จากนั้นจึงนำตัวเด็กทั้งหมดส่งสถานพักฟื้นเด็ก โดยให้เจ้าหน้าที่ดูแลเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ อยู่ระหว่างขยายผลติดตาม

จับกุมผู้ต้องหาที่อยู่ระหว่างการหลบหนี โดยเฉพาะตัวการใหญ่ที่เป็นผู้สั่งการ มาดำเนินคดีให้ได้โดยเร็ว
เพื่อไม่ให้มีการขยายเครือข่ายไปยังพื้นที่อื่นได้อีก

ตัดแปลงข้อมูลจาก : ตร.บุกจับแก๊งค้ายาเสพติดเข้าเด็กมานั่งขอทาน. (20 กรกฎาคม 2562). ข่าวอีจัน. สืบค้น
จาก <https://ejan.co/news/5d32f786491e2>

ใบกิจกรรม เรื่องสิทธิมนุษยชน (กรณีศึกษา :เข้าเด็กน้อยนั่งขอทาน)

คำชี้แจง : ให้นักเรียนวิเคราะห์กรณีศึกษาจากนั้นตอบคำถามลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. จากกรณีศึกษานี้มีใจความสำคัญอย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์นี้

.....
.....
.....
.....

3. กรณีศึกษานี้เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. หน่วยงานหรือใครบ้างมีส่วนรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว

.....
.....
.....
.....

5. เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบจากการศึกษากรณีศึกษานี้ คือ อะไร

.....
.....
.....
.....

แบบตรวจสอบความถูกต้องของใบกิจกรรม

คำถาม	เกณฑ์การให้คะแนน (การคิดวิเคราะห์)	คะแนน
1. จากกรณีศึกษานี้มีใจความสำคัญอย่างไร	- อธิบายประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้ ดังนี้ 1. ตำรวจเข้าจับกุมแก๊งค์ค้ายาเสพติด โดยเข้าเด็กมานั่งขอตานที่จังหวัดเชียงใหม่ (1) 2. การค้ายาเสพติดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (1)	2
2. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์นี้	- อธิบายสาเหตุและผลได้ ดังนี้ 1. สาเหตุ: ความยากจน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของแรงงานต่างด้าวและเด็ก ๆ (1) 2. ผล: เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและผิดกฎหมาย จึงถูกตำรวจเข้าจับกุม (1)	2
3. กรณีศึกษานี้เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่างไร	- อธิบายความเกี่ยวข้องของความสอดคล้องของความสัมพันธ์ 1. การเข้าเด็กมาขอตานเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยอธิบายในประเด็นสิทธิเด็ก การใช้แรงงานเด็ก (2)	2
4. หน่วยงานหรือใครบ้างมีส่วนรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว	- อธิบายความเกี่ยวข้องของความสอดคล้องของความสัมพันธ์ ยกตัวอย่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 หน่วยงาน พร้อมเหตุผลประกอบ เช่น มูลนิธิเด็ก, มูลนิธิปวีณา หงสกุล (2)	2
5. เป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบจากการศึกษกรณีสืบค้นคืออะไร	- อธิบายความรู้สึกรู้สึกที่ตนคิดของผู้เขียนที่ต้องการสื่อให้ทราบ 1. ผู้เขียนต้องการนำเสนอข่าวจับกุมแก๊งค์ค้ายาเสพติดรายใหญ่ (1) 2. ผู้เขียนต้องการให้ยกเลิกการเข้าเด็กน้อยมานั่งขอตานถึงแม้จะยินยอมก็ตาม (1)	2

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม	ความสนใจในการเรียน			การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการอภิปราย			การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			การตอบคำถาม			ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย			รวมคะแนน
	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	2	1	0	
ชื่อ-สกุล																10
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																

เกณฑ์การประเมิน

ให้คะแนน 0 - 4 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ให้คะแนน 5 - 7 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับพอใช้

ให้คะแนน 8 - 10 ถ้าการทำงานนั้นอยู่ในระดับดี

ลงชื่อผู้ประเมิน.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เวลา 45 นาที

1. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวและทำเครื่องหมาย X ในข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวในกระดาษคำตอบ
2. ห้ามขีดฆ่า หรือทำเครื่องหมายใดๆลงในแบบทดสอบ
3. เมื่อหมดเวลาให้นักเรียนคืนแบบทดสอบ และกระดาษคำตอบ

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1 - 2

“บ้านเมืองย่อมมีกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม เพราะบ้านเมืองมีชื่อมีแป มีกฎระเบียบข้อบังคับ มีบทลงโทษแต่สำหรับคนมีอำนาจ บทลง โทษต่าง ๆ ข้อบังคับเหล่านั้น ก็มักจะบังคับใช้ไม่ได้ คนมีอำนาจ คนรวย มีเงิน ยากจะติดคุกหรือต้องรับบทลงโทษ เพราะมีช่องทางหลีกเลี่ยง บางคนรู้จักกับเจ้าหน้าที่ บางคนใช้เงินติดสินบน เจ้าหน้าที่ ก็หนีคดีได้”

ที่มา : siamebook, (2563). *สุภาสิตหมวด บ. สืบค้น 6 กุมภาพันธ์ 2563*, จาก

<http://www.siamebook.com/lbro/en/thai-idiom/691-bor-bai-mai-idiom/6016->

1. จากข้อความข้างต้น ประโยคที่บอกว่า “บ้านเมืองมีชื่อมีแป” สอดคล้องกับข้อความใดต่อไปนี้มากที่สุด
  - ก. เดินตามหลังผู้ใหญ่ หมาไม่กัด
  - ข. เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
  - ค. ทำตามกฎระเบียบของสังคม
  - ง. กฎหมู่อยู่เหนือกฎหมาย
2. จากข้อความข้างต้นเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ คือ อะไร
  - ก. กฎหมายยังมีช่องโหว่และข้อผิดพลาดอยู่มาก
  - ข. ผู้ใช้กฎหมายทุกคนควรเคารพและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
  - ค. บทลงโทษทางกฎหมายมักจะใช้ได้กับคนจนเท่านั้น
  - ง. ผู้มีอำนาจยอมอยู่เหนือกฎหมาย

3. ข้อใดสัมพันธ์กัน

- ก. รัฐประหาร – ประชาธิปไตย
- ข. การเลือกนับถือศาสนา – ตระหนักในหน้าที่
- ค. ความรุนแรง – กฎหมายรัฐธรรมนูญ
- ง. การศึกษาภาคบังคับ – สิทธิในการศึกษา

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 4 – 5

“ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข เรียบร้อยจึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมความดีให้คนดีปกครองบ้านเมือง และคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ
ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ จังหวัดชลบุรี วันที่ 11 ธันวาคม 2512

4. จากข้อความพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ข้างต้น ข้อความใดน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่สุด

- ก. บ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี
- ข. ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด
- ค. การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุข เรียบร้อยจึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี
- ง. หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมความดีให้คนดีปกครองบ้านเมืองและคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้

5. การกระทำของใครต่อไปนี้สอดคล้องกับข้อความที่ว่า “ส่งเสริมให้คนดีปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจมากที่สุด”

- ก. นึกคิดว่านักการเมืองทุกวันนี้มีแต่คนโกงกิน จึงไม่ยอมไปเลือกตั้ง
- ข. อ้อมไม่ชอบนายรัฐมนตรี เมื่อนายกฯไปปฏิบัติหน้าที่ที่ใดก็จะไปประท้วง
- ค. ฟังคิดว่ารัฐมนตรีใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบจึงอาสาเป็นแกนนำในการประท้วงขับไล่
- ง. พลอยกลัวเสียสิทธิต่างๆทางการเมืองจึงไปเลือกตั้งแต่กาในช่องประสงค์ไม่ลงคะแนน

จากข้อความใช้ตอบคำถามข้อ 6

“มีข้อสังเกตเกี่ยวกับกฎหมาย มาตรา 64 บัญญัติว่า บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดในทางอาญาไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าตามสภาพและพฤติการณ์ผู้กระทำความผิดอาจจะไม่รู้กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนั้น ศาลอาจจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เพียงใดก็ได้”

ที่มา : บริษัท LAWPHIN. (2560). *ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 64*. สืบค้น 6 กุมภาพันธ์ 2563, จาก [https://www.lawphin.com/detail/law/penal_code64?law_origin_type=ประมวลกฎหมาย &law_buff=1-1-4&legalrulesection=64](https://www.lawphin.com/detail/law/penal_code64?law_origin_type=ประมวลกฎหมาย&law_buff=1-1-4&legalrulesection=64)

6. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความข้างต้น
  - ก. บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดทางอาญาไม่ได้
  - ข. กฎหมายเป็นข้อบังคับและสามารถหลบเลี่ยงได้
  - ค. ผู้มีอำนาจในการตัดสินโทษ คือ ศาล
  - ง. กฎหมายมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป
7. “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับข้อใด
  - ก. สิทธิและเสรีภาพในกระบวนการยุติธรรม
  - ข. ความเสมอภาคตามกฎหมาย
  - ค. เสรีภาพในร่างกาย
  - ง. สิทธิในร่างกาย
8. นายดำ มีโรคประจำตัว คือโรคหัวใจขั้นรุนแรง และได้เข้ารับยนต์บนถนน ระหว่างนั้นโรคหัวใจกำเริบทำให้นายดำหมดสติไม่สามารถบังคับรถยนต์ได้เป็นเหตุให้รถพุ่งชนแม่ค้าขายผลไม้ริมทางถึงแก่ความตาย เราสามารถวินิจฉัยเรื่องนี้ได้อย่างไร
  - ก. นายดำมีความผิดทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา
  - ข. นายดำ ไม่มีความผิดเพราะถือเป็นเหตุสุดวิสัย
  - ค. นายดำ ไม่มีความผิดทางอาญา ให้ชดใช้เฉพาะค่าเสียหาย
  - ง. นายดำมีความผิดทางอาญารฐานประมาทเพียงอย่างเดียว

ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 9

นางเอและนางบีเป็นเพื่อนสนิทกัน วันหนึ่งทั้ง 2 คนได้ชวนกันไปไหว้พระทำบุญและได้เลขเด็ดมาทั้งสองคนจึงร่วมกันซื้อลอตเตอรี่จำนวน 1 ใบ โดยให้นางเอเป็นคนเก็บรักษาลอตเตอรี่นั้นไว้ เมื่อผลรางวัลออกปรากฏว่าลอตเตอรี่ถูกรางวัลที่ 1 นางเอซึ่งเป็นคนเก็บลอตเตอรี่ไว้จึงนำเงินไปขึ้นและหลบหนีไปต่างประเทศ”

9. กรณีนี้นางเอมีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินแบบใด
ก. ฉ้อโกงทรัพย์สิน	ข. ลักทรัพย์
ค. ยักยอกทรัพย์สิน	ง. วิ่งราวทรัพย์สิน

ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 10-11

ช็อค!! หลานชายจ้ำมือปืนไปลอบฆ่าน้าชาย หวังทรัพย์สินสมบัติ โดยมีภรรยาของน้าชายคอยส่งข่าวและดูต้นทางให้ทำให้ลงมือได้อย่างง่ายดาย

10. จากข้อความดังกล่าว ใครคือ ตัวการ
ก. ภรรยาของน้าชาย	ข. มือปืน
ค. หลานชาย	ง. น้าชาย
11. จากข้อความดังกล่าวข้อใดถูกต้อง
- ก. คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
  - ข. หลานชายไม่ต้องรับโทษในคดีนี้ เพราะไม่ได้ลงมือทำ
  - ค. หลานชายต้องรับโทษเท่ากับมือปืน
  - ง. ภรรยาของน้ารับโทษ 1 ใน 3 ของหลานชาย
12. กรณีใดเป็นเหตุยกเว้นโทษในการทำความผิด
- ก. นายกันต์เป็นคนวิกลจริตเอามีดไล่แทงนางสาวก็บ่แก่ได้รับบาดเจ็บ
  - ข. นายจิ๊กโก๋นี้ก่เล่นสนุกกับเพื่อนเลยปาประทัดเข้าไปในวงฟุ้งชนที่มาตุคอนเสิร์ดหมอลำและวิ่งหนีไป
  - ค. นายเต่าชู่ให้นายเต๋ไปขโมยแหวนของนายเต๋ยมมาให้ตน หากไม่ทำตามจะโดนทำร้ายร่างกาย นายเต๋จึงทำตามที่นายเต่าสั่ง
  - ง. นายพายุกับนายปฐพีนั่งดื่มเหล้าด้วยกัน และเกิดทะเลาะวิวาททำให้นายพายุบันดาลโทสะเอาขวดเหล้าฟาดหัวนายปฐพีได้รับบาดเจ็บสาหัส

13. การเช่าทรัพย์สินในข้อใดที่ต้องมีการทำสัญญาเป็นหลักฐานลงลายมือชื่อเป็นลายอักษรเท่านั้น จึงจะสมบูรณ์ตามกฎหมาย
- รถจักรยานยนต์
  - ม้า สำหรับเป็นพาหนะ
  - ที่ดิน สำหรับปลูกบ้าน
  - โทรทัศน์
14. ลิซ่าทำสัญญาเช่าอพาร์ทเมนต์ของจุงกิ 1 ห้อง เป็นเวลา 5 ปี โดยทำสัญญาเช่ากันเอง มีแบบแผนและนิชคุณเป็นพยาน เมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี ลิซ่าไม่ชำระค่าเช่าห้องให้จุงกิอีกเลย กรณีนี้จุงกิสามารถบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่
- ไม่ได้ เพราะเช่าไม่ครบ 3 ปี
  - ได้ เพราะลิซ่าผิดสัญญาเช่า
  - ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
  - ได้ เพราะเป็นสิทธิของกล้าหาญ ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
15. แนวคิดในข้อใดไม่สัมพันธ์กับหลักสิทธิมนุษยชน
- ผู้ชายเป็นช่างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช่างเท้าหลัง
  - คนจนมีสิทธิรักษาพยาบาลจากบัตรประกันสุขภาพ 30 บาทรักษาทุกโรค
  - ผู้พิการต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เท่าเทียมกับบุคคลทั่ว ๆ ไป
  - ชาวบ้านชุมนุมต่อต้านการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชุมชนของตน

ใช้สถานการณ์ต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 16

“สิทธิมนุษยชน” เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันในฐานะมนุษย์โลกคนหนึ่ง ที่มีสิทธิบางประการที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพในร่างกาย และความเสมอภาคซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่สามารถโอนให้ผู้อื่นได้ หากมีการล่วงละเมิดอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นมนุษย์ได้

ที่มา : เสน่ห์ จามริก. *สิทธิมนุษยชน เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มูลนิธิตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

16. จุดประสงค์หลักของข้อความข้างต้น คือ ข้อใด
- สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิเฉพาะส่วนบุคคลที่ไม่สามารถโอนกันได้
  - สิทธิมนุษยชนเป็นกฎธรรมชาติที่ไม่สามารถฝ่าฝืนได้
  - สิทธิมนุษยชนนำมาซึ่งความสุขของสังคม
  - สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ไม่อาจล่วงละเมิดกันได้
17. คุณธรรมในข้อใดต่อไปนี่ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาสิทธิมนุษยชนได้มากที่สุด
- ความมีน้ำใจ
  - ความอดทนอดกลั้น
  - การเคารพซึ่งกันและกัน
  - ความซื่อสัตย์
18. “การสนับสนุนให้คนในสังคมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิด การแสดงความคิดเห็น รวมถึงการตัดสินใจ ในกิจกรรมทางสังคม เช่น สิทธิในการชุมนุมทางการเมือง สิทธิในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหภายใน ชุมชนของตน” จากข้อความดังกล่าวเกี่ยวข้องกับข้อใดต่อไปนี้มากที่สุด
- มนุษย์ทุกคนได้รับการปฏิบัติด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
  - ส่งเสริมให้มนุษย์มีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
  - ให้โอกาสแก่ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆทางสังคม
  - ทำให้มนุษย์มีอิสระ เสรีภาพ ในการดำเนินชีวิต
19. สถานการณ์ในข้อใดต่อไปนี่สัมพันธ์กับหลักสิทธิมนุษยชนมากที่สุด
- กรณีรัฐบาลออกกฎหมายให้มีพรรคการเมืองของรัฐบาลเพียงพรรคเดียว
  - นายสุชาติ ชาวบุรีรัมย์ มาทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างในกรุงเทพฯ ได้ค่าจ้างวันละ 50 บาท
  - ชาวเขาอยู่บนเขามาก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ แต่ทางราชการบังคับให้ย้ายออกเพราะกลัวจะไปตัดไม้ทำลายป่าซึ่งอาจผิดกฎหมายได้
  - กรณีหนังสือพิมพ์ลงภาพข่าวอาชญากรรม โดยใช้นามสมมุติและเซ็นเซอร์ภาพผู้เสียชีวิต
20. สิ่งใดสามารถควบคุมสังคมให้อยู่ในระเบียบวินัยได้ดีที่สุด
- กฎหมาย
  - วัฒนธรรม
  - ประเพณี
  - ค่านิยม
21. ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างระบอบประชาธิปไตยและระบอบเผด็จการ คือ อะไร
- การมี-ไม่มีรัฐสภา
  - การมี - ไม่มีรัฐธรรมนูญ
  - การมี - ไม่มีเลือกตั้ง
  - การมี - ไม่มี การฟังเสียงประชาชน

ใช้ข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 22

“ในขณะที่ผมกำลังเลือกซื้อของในร้านสะดวกซื้อแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด ขณะนั้นเป็นเวลาประมาณ 21.45 น. ผู้คนในระแวกนี้ส่วนใหญ่เข้าบ้าน ปิดไฟนอนพักผ่อนเอาแรง สำหรับทำงานในวันรุ่งขึ้น คงเห็นแค่แสงสว่างจากไฟฟ้าตรงถนน ร้านขายของที่เปิดบริการ 24 ชั่วโมงและแสงจันทร์ยามค่ำคืน ขณะนั้นเองมีชายคนหนึ่งเข้ามาทำทีเดินเลือกซื้อของในร้านสะดวกซื้อ สักพักผมก็ได้ยินเสียงพนักงาน แคชเชียร์ร้องกรี๊ดด้วยความตกใจกลัว พร้อมกับเสียงของผู้ชายที่ตะโกนบอกให้หยุดร้อง และให้ส่งเงิน มาเดี๋ยวนี้ ไม่งั้นจะทำร้ายร่างกาย ผมเหลือบไปเห็นอาวุธปืนในมือของชายผู้นั้น ผมได้แต่ยืนนิ่งทำอะไร ไม่ถูกอยู่หลังร้าน เมื่อได้เงินไปแล้วชายคนนั้นก็รีบหนีออกไปจากร้านอย่างรวดเร็ว”

22. จากสถานการณ์ดังกล่าวข้อใดเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของสถานการณ์

- ก. ร้านสะดวกซื้อควรเปิดแค่ตอนกลางวัน
- ข. ไม่ควรขายของให้คนแปลกหน้าที่ไม่น่าไว้ใจ
- ค. ร้านสะดวกซื้อเป็นสถานที่ที่เสี่ยงอันตราย
- ง. คนเรารู้หน้าไม่รู้ใจควรมีสติและระมัดระวังกับทุกสถานการณ์

ใช้ข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 23-25

“ปัจจุบันมีผู้ติดยาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนจะติดยาเสพติดมากกว่ากลุ่มคนกลุ่มอื่น และที่น่าเป็นห่วงกำลังแพร่ระบาดสู่เด็กนักเรียนวัย 9-10 ปี สาเหตุอาจเป็นเพราะถูกเพื่อนชักจูงให้ลองเสพ อยากรู้ อยากรอง ถูกล่อลวง และสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัวปัญหาพ่อแม่หย่าร้างกัน ผู้ใหญ่ไม่ได้สนใจดูแลหรือเป็นที่พึ่งของเด็กได้ เด็กเกิดความว่าเหว่ไม่รู้จะปรึกษาใครเลยหันไปหายาเสพติด”

ที่มา : รุจจิรา แสงศรีจันทร์.แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3. ม.ป.ป.

23. จากข้อความข้างต้น นักเรียนคิดว่าผู้ปกครองควรปฏิบัติต่อบุตรหลานของตนอย่างไรเพื่อไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
- สอดส่องติดตามความประพฤติทุกฝีก้าว เพื่อเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการจับกลุ่มมั่วสุมกัน
  - ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด
  - เสนอกฎเกณฑ์ในการเรียนและความประพฤติอย่างเข้มงวด
  - สอนให้ลูกรู้จักเลือกคบเพื่อนที่มีฐานะ และมีบุคลิกภาพที่ดี
24. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความนี้ คือ ข้อใด
- เพื่อให้รู้ถึงโทษของยาเสพติด
  - เพื่อแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับช่วงอายุของวัยรุ่นที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด
  - เพื่อบอกวัตถุประสงค์ในการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น
  - เพื่อให้รู้ปัญหาและสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติด
25. จากบทความข้างต้นข้อใดสำคัญที่สุดเกี่ยวกับบทบาทของสถาบันครอบครัวที่อาจทำให้วัยรุ่นหันไปพึ่งพายาเสพติดมากขึ้น
- เป็นครอบครัวเดี่ยว ที่พ่อแม่ต่างทำงานเข้าไปเย็นกลับ
  - เป็นครอบครัวขยาย ที่พ่อแม่ต่างทำงานหาเงินแต่ปล่อยให้ลูกอยู่กับตายายที่อายุมากแล้ว
  - เป็นครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน
  - ถูกทุกข้อ
26. จากข้อความที่ว่า “ปัจจุบันนี้โลกหมุนเร็วขึ้นทุกวัน เพราะฉะนั้นมนุษย์จำเป็นต้องก้าวให้ทันโลก” เพราะเหตุใดมนุษย์ถึงจำเป็นต้องก้าวให้ทันโลก
- เพราะโลกหมุนเร็วกว่าอดีตเวลาจึงเดินเร็วขึ้น
  - เพราะโลกเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่
  - เพราะภาวะโลกร้อนทำให้โลกถูกย่อให้เล็กลง
  - เพราะโลกในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงทางกายภาพไปจากเดิมมาก

ใช้ข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 27 – 30

“วิกฤตแอมะซอน”

ภาพเหตุการณ์ ไฟไหม้ผืนป่าฝน Amazon ผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่สุด และถูกเปรียบว่าเป็นเสมือนปอดของโลก กลายเป็นภาพเหตุการณ์ที่ทำให้คนทั่วไปถึงนักอนุรักษ์ และผู้นำหลายชาติพากันเคลื่อนไหวเพื่อรักษาผืนป่าแห่งนี้ให้รอดจากเงื้อมมือของมนุษย์ที่เข้าไปทำลาย โดยมุ่งหวังผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวสาเหตุหลักของการเกิดไฟป่าในผืนป่าแอมะซอนนั้นเกิดขึ้นเพื่อการทำเกษตรกรรม การเผาป่าเพื่อถากถางพื้นที่ หน้ดินจะถูกชะล้างจากฝนที่ตกลงมา พื้นที่ที่เกิดไฟป่านั้นกินพื้นที่หลายรัฐในบราซิล โดยเมืองที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ Amazonas ขณะเดียวกันมีรายงานจากสำนักข่าว Euronews เมื่อวันอังคารที่ 20 สิงหาคม ที่ผ่านมารายงานว่า มีหมอกควันปกคลุมไปทั่วท้องฟ้าของบราซิล กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ ทั้งนี้ Eric Holthaus อดีตนายกเทศมนตรีเมืองซานฟรานซิสโก ได้ทวีตข้อความว่า “พวกเรากำลังตกอยู่ภายใต้สภาพอากาศที่เลวร้ายที่สุด” เมื่อเกิดไฟป่าเช่นนี้ หมายความว่าผืนป่าแอมะซอนจะผลิตออกซิเจนได้น้อยลง และ จะถูกแทนที่ด้วยสารพิษอันเกิดจากไฟป่า ทั้ง คาร์บอนมอนนอกไซด์ และ ไนโตรเจนออกไซด์

เหตุการณ์ไฟไหม้ป่าแอมะซอน ในครั้งนี้ได้สร้างกระแสให้คนทั่วโลกให้ตื่นตัวในการรักษาผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดผืนนี้เอาไว้ โดยมี การติด แฮชแทค #PrayforAmazonas และ #AmazonRainforest ขณะเดียวกันผู้ใช้ทวิตเตอร์จำนวนมากเรียกร้องให้สื่อทั่วโลกให้พื้นที่ข่าวไฟไหม้ป่าแอมะซอนในครั้งนี้อย่างเป็นข่าวสำคัญ และ เรียกร้องให้บรรดามหาเศรษฐีทั่วโลกร่วมกันบริจาคเพื่อช่วยเหลือทางการบราซิล ในการรักษาผืนป่าแอมะซอนเอาไว้ และถ้าคุณอยากบริจาคเพื่อช่วยรักษาผืนป่าแอมะซอน คุณสามารถบริจาคได้โดยตรงไปที่องค์กรที่สามารถส่งความช่วยเหลือไปยังบราซิลได้ อาทิ Amazon Watch, Amazon Conservation Team, Rainforest Action Network, Rainforest Trust นอกจากนี้คุณยังสามารถช่วยด้วยการลดการใช้กระดาษ และ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ หรือร่วมลงชื่อใน Change.org เพื่อให้ นักกฎหมายได้เข้าตรวจสอบในการเกิดไฟไหม้ป่าแอมะซอนในครั้งนี้ เรื่องไฟไหม้ป่า แอมะซอน ไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวเราเลย แม้ว่า บราซิล กับ ไทยจะห่างกัน ถึง 16,410 กิโลเมตร แต่คุณต้องไม่ลืมว่า เราต่างก็อยู่ในโลกใบเดียวกัน

ที่มา : Tonkit. (2562). ไฟป่าแอมะซอน เมื่อปอดของโลกถูกทำลายและเรื่องที่คุณต้องรู้. สืบค้น 6

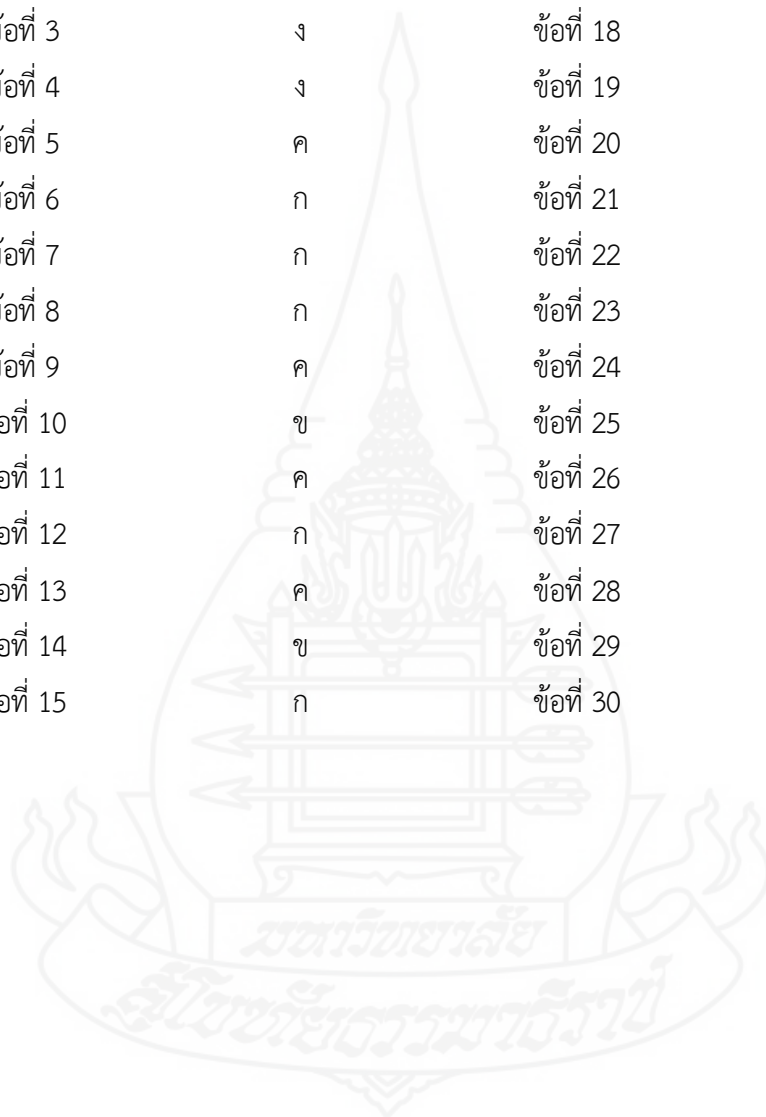
พฤษภาคม 2563, จาก <https://tonkit360.com/52661>

27. จากบทความดังกล่าว สะท้อนปัญหาในด้านใดมากที่สุด
- ก. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ
  - ข. ปัญหาด้านมลพิษ
  - ค. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
  - ง. ปัญหาด้านสังคม
28. จากบทความ เพราะเหตุใดจึงมีการกล่าวว่าป่าแอมะซอน คือ ปอดของโลก
- ก. เป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่ในทวีปอเมริกาใต้
  - ข. เป็นแหล่งป่าดงดิบเพิ่มความชุ่มชื้นช่วยเพิ่มออกซิเจนให้อากาศ
  - ค. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีธรรมชาติสวยงามอุดมสมบูรณ์และตั้งอยู่ใจกลางโลก
  - ง. เป็นบริเวณที่มีความสำคัญด้านการขนส่งสินค้าออกต่างประเทศเพราะมีปริมาณน้ำมากตลอดปี
29. จากบทความประเด็นสำคัญที่เป็นสาเหตุของการเกิดไฟไหม้ป่าแอมะซอนเกิดจากอะไร
- ก. ภาวะโลกร้อน
  - ข. การบุกรุกพื้นที่ป่าของมนุษย์
  - ค. ขาดมาตรการในการป้องกันที่ดีพอ
  - ง. หน้าที่ดินถูกชะล้างจากฝนที่ตกลงมา
30. เป้าหมายที่ผู้เขียนบทความต้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน คือ อะไร
- ก. ต้องการสร้างความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
  - ข. ต้องการเชิญชวนให้บริจาคเงินช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยครั้งนี้
  - ค. ต้องการเผยแพร่ความรู้
  - ง. ต้องการให้ร่วมลงชื่อในองค์กร Change.org

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	เฉลย	ข้อที่	เฉลย
ข้อที่ 1	ค	ข้อที่ 16	ก
ข้อที่ 2	ข	ข้อที่ 17	ค
ข้อที่ 3	ง	ข้อที่ 18	ค
ข้อที่ 4	ง	ข้อที่ 19	ง
ข้อที่ 5	ค	ข้อที่ 20	ก
ข้อที่ 6	ก	ข้อที่ 21	ง
ข้อที่ 7	ก	ข้อที่ 22	ง
ข้อที่ 8	ก	ข้อที่ 23	ข
ข้อที่ 9	ค	ข้อที่ 24	ง
ข้อที่ 10	ข	ข้อที่ 25	ง
ข้อที่ 11	ค	ข้อที่ 26	ข
ข้อที่ 12	ก	ข้อที่ 27	ค
ข้อที่ 13	ค	ข้อที่ 28	ข
ข้อที่ 14	ข	ข้อที่ 29	ข
ข้อที่ 15	ก	ข้อที่ 30	ก

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์
ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมโดยใช้กรณีศึกษา

เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ความต่าง
1	12	17	+5
2	15	23	+8
3	13	18	+5
4	16	25	+9
5	15	20	+5
6	14	18	+4
7	10	16	+6
8	13	18	+5
9	12	17	+5
10	15	14	-1
11	9	12	+3
12	13	21	+8
13	14	18	+4
14	12	18	+4
15	12	19	+7
16	13	20	+7
17	15	25	+10
18	14	20	+6
19	10	19	+9
20	9	17	+8
21	19	26	+7
22	12	20	+8
23	12	12	0
24	11	17	+6
$\bar{x}$	12.92	18.75	5.83
S.D	2.320	3.590	1.27

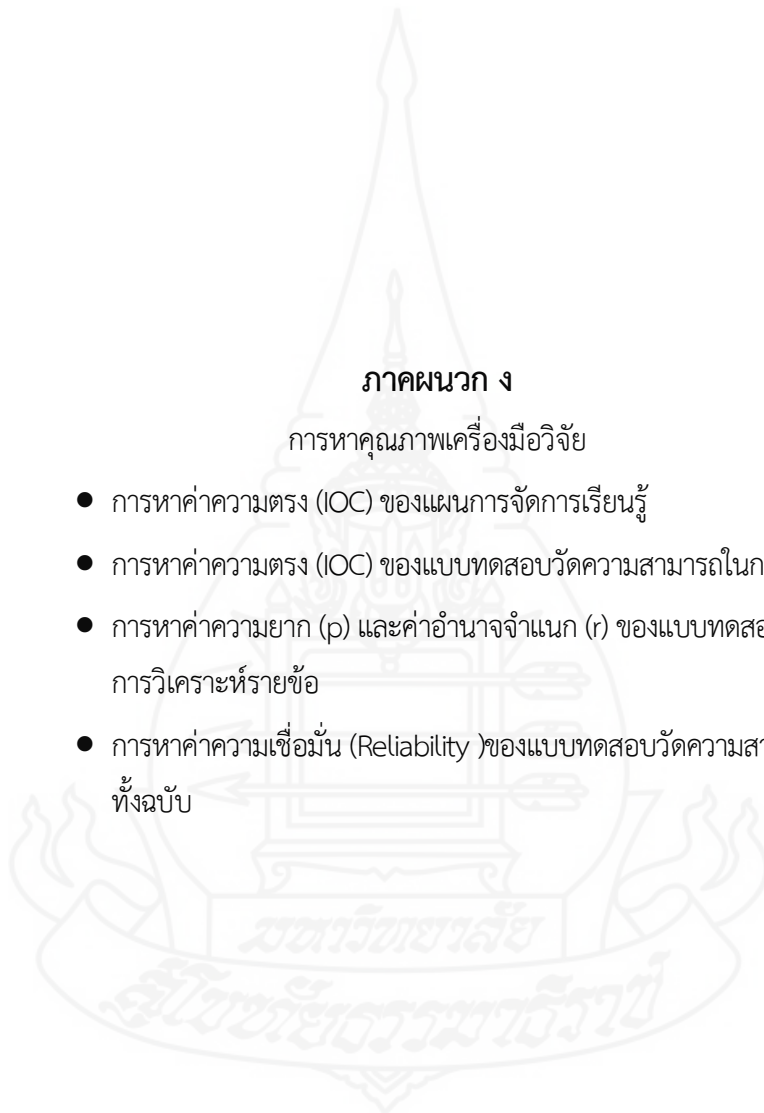
จากตารางที่ 11 สามารถสรุปได้ว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/11 จำนวน 24 คน มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 91.66 มีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากันจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 และมีคะแนนหลังเรียนต่ำกว่าก่อนเรียนจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16 มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) เพิ่มขึ้น 5.83 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพิ่มขึ้น 1.27 และเมื่อนำผลคะแนนคำนวณหาค่าที (t - test dependent) โดยใช้โปรแกรม SPSS ได้ค่าที (t - test dependent) เท่ากับ 10.858 ที่ระดับนัยสำคัญ .000

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- การหาค่าความตรง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้
- การหาค่าความตรง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์
- การหาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์รายข้อ
- การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์
ทั้งฉบับ

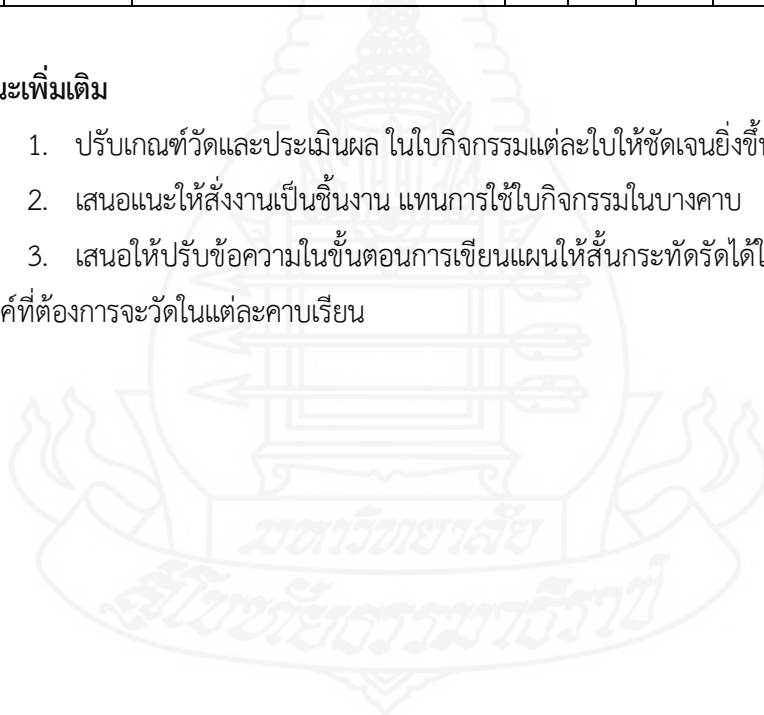
ตารางที่ 12 การตรวจสอบคุณภาพ (IOC) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้
กรณีศึกษา เรื่องกฎหมายที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร”

แผนการ จัดการ เรียนรู้ที่	ชื่อ แผนการ จัดการ เรียนรู้	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ของ ผู้ทรงคุณวุฒิคน ที่			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
			1	2	3			
1	ความรู้ ทั่วไป เกี่ยวกับ กฎหมาย	จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	กฎหมาย อาญา	จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	กฎหมาย แพ่ง	จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	ความ แตกต่าง ระหว่าง กฎหมาย อาญา และ	จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

แผนการจัดการ เรียนรู้ที่	ชื่อ แผนการ จัดการ เรียนรู้	รายการประเมิน	ผลการประเมิน ของ ผู้ทรงคุณวุฒิคน ที่			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
			1	2	3			
	กฎหมาย แพ่ง							
5	สิทธิ มนุษยชน	จุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		กิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
		การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ปรับเกณฑ์วัดและประเมินผล ในใบกิจกรรมแต่ละใบให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เสนอแนะให้สั่งงานเป็นชิ้นงาน แทนการใช้ใบกิจกรรมในบางคาบ
3. เสนอให้ปรับข้อความในขั้นตอนการเขียนแผนให้สั้นกระชับรัดได้ใจความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะวัดในแต่ละคาบเรียน

ตารางที่ 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา

แบบทดสอบ (ข้อที่)	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3			
1	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	0	+1	+1	2	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

แบบทดสอบ (ข้อที่)	ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)			ΣR	IOC	ผลการ พิจารณา
	1	2	3			
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แบบทดสอบ (ข้อที่)	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก(r)	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
1	0.63	0.46	ใช้ได้	ข้อที่ 1
2	0.33	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 2
3	0.3	0.2	ใช้ได้	ตัดทิ้ง
4	0.6	0.4	ใช้ได้	ข้อที่ 3
5	0.66	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 4
6	0.4	0.4	ใช้ได้	ข้อที่ 5
7	0.2	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
8	0.46	0.66	ใช้ได้	ข้อที่ 6
9	0.63	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 7
10	0.43	0.46	ใช้ได้	ข้อที่ 8
11	0.3	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 9
12	0.3	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 10
13	0.36	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 11
14	0.6	0.4	ใช้ได้	ข้อที่ 12
15	0.2	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
16	0.5	0.46	ใช้ได้	ข้อที่ 13
17	0.2	0	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
18	0.5	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 14
19	0.6	0.66	ใช้ได้	ข้อที่ 15
20	0.26	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 16
21	0.76	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 17
22	0.53	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 18
23	0.76	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 19
24	0.8	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 20
25	0.56	0.33	ใช้ได้	ข้อที่ 21

แบบทดสอบ (ข้อที่)	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจ จำแนก(r)	ผลการพิจารณา	หมายเหตุ
26	0.63	0.6	ใช้ได้	ข้อที่ 22
27	0.8	0.26	ใช้ได้	ตัดทิ้ง
28	0.83	0.2	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
29	0.8	0.4	ใช้ได้	ตัดทิ้ง
30	0.76	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 23
31	0.73	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 24
32	0.46	0.53	ใช้ได้	ข้อที่ 25
33	0.83	0.2	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
34	0.66	0.13	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
35	0.6	0	ใช้ไม่ได้	ตัดทิ้ง
36	0.7	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 26
37	0.76	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 27
38	0.7	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 28
39	0.76	0.2	ใช้ได้	ข้อที่ 29
40	0.73	0.26	ใช้ได้	ข้อที่ 30

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสันด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

Reliability

(DataSet0)

Scale : ALL

Case Processing Summary

		N	%
Case	Valid	30	100.0
	Excluded	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.860	40

โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.86 ซึ่งสามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวโชติมาศ เกตุรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	12 มิถุนายน 2533
สถานที่เกิด	อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2557
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดนวลนรดิศ กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาเขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ
ตำแหน่ง	ครูสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

